A.J. CRONIN

Frumoasa Gracie

INEDIT

ARCHIBALD JOSEPH CRONIN

Frumoasa Gracie

Traducere: Gabriela Silvia Leonescu

Editura Orizonturi
Bucureşti

Cuprins

1 ____ 4
2 ____ 15
3 ____ 33
4 ____ 63
5 ____ 77
6 ____ 86
7 ____ 93
8 ____ 112

1

Era în 5 mai 1911 când Daniel Nimmo primi vestea reîntoarcerii lui Gracie Lindsay. În toată acea după-amiază de vară, caldă şi plină de promisiuni, intrase şi ieşise, fără rost, din camera obscură a micului său studio fotografic, pregătindu-se pentru întâlnirea cu doamna Waldie şi cu fiica acesteia, Isabel.

La ora trei după-amiază ele încă nu sosiseră. Îşi închise capacul ceasului de argint şi privi răbdător prin fereastră la strada goală.

Îmbrăcat într-o redingotă veche, prea strâmtă şi scurtă pentru el, cu pantaloni negri, lucioşi, plastron de celuloid şi cravată neagră, Daniel arăta ponosit – o persoană insignifiantă.

Expresia feţei era gânditoare, absentă, timidă, iar buzele, surprinzător de roşii, strânse, de parcă era gata să fluiere. Nu pentru că Daniel ar fi fluierat– era prea speriat să nu atragă atenţia asupra lui. Fără îndoială, era un omuleţ liniştit, modest care îşi trăise cei 54 de ani fără a se afirma măcar o singură dată.

Bocănitul ciocanelor de la şantierul naval din apropiere crea o stare de somnolenţă în atmosferă. Se construia un nou vapor cu abur pentru Khedive Line – o comandă importantă reuşită de proaspătul agent, domnul Harmon, care avea să facă să prospere comerţul în târguşorul Levenford. Întorcându-şi capul, Daniel văzu porţile mari, verde închis, ale şantierului, din zidul cenuşiu, vizavi de localul farmaciei Hay, din colţul străzii.

Pe când privea, o trăsură dădu colţul pe lângă farmacie

şi înaintă, hurducăind pe pietrele pavajului. Un moment mai târziu, două femei, scoţându-şi cu greu pălăriile largi şi mânecile din blana de miel din interiorul trăsurii, traversară trotuarul. Soneria sună şi Daniel, dregându-şi glasul, sperând că bâlbâiala, o adevărată pacoste pentru el, nu-i va face necazuri, se duse să le întâmpine.

Doamna Waldie, soţia antreprenorului, intră prima. Avea o statură impunătoare, puţin aplecată în faţă, cu o umbrelă pe braţ, iar gulerul înalt era susţinut de oase de balenă, în spatele ei venea Isabel.

Daniel, încă agitat, se grăbise să le ofere scaune, făcând observaţii despre vreme, iar acum îşi găsise de lucru cu aparatul de fotografiat, în timp ce doamna Waldie, bucuroasă să stea jos – după plimbarea în cizmele strâmte îl privea cu bunăvoinţă, faţa ei roşie strălucind de sentimente materne.

— Dorim o asemănare cât mai bună, domnule Nimmo, zise ea cu voce blândă, aruncând o privire spre perdelele decolorate ce acopereau nişa în care intrase Isabel ca să-şi scoată pălăria. Înţelegeţi importanţa evenimentului?

— Bineînţeles, răspunse Daniel. Este unul foarte fericit.

Elizabeth Waldie zâmbi. Era o femeie simplă, în ciuda felului pretenţios de a se îmbrăca, cerut de poziţia soţului ei.

— Suntem bucuroşi de logodnă, continuă ea. Domnul Murray este un tânăr promiţător.

— Aşa este, aprobă Daniel. Îl cunosc pe Davie de când era copil. Este un băiat de treabă, cinstit. Şi un bun avocat.

Isabel ieşi de după perdea, uşor îmbujorată. Avea un ten luminos, păr negru, ochi albaştri şi un corp puţin rotofei.

Deşi în ansamblu era destul de drăguţă, părea cam prostuţă şi destul de răsfăţată – în special linia buzelor denota susceptibilitate. Totuşi, se arăta destul de bucuroasă de vizita la fotograf, mulţumită că imaginea ei va sta curând într-o ramă de argint, printre hârtiile

importante de pe masa de lucru a lui David Murray, din biroul de pe High Street.

— Mama crede că ar trebui să am ca fundal un balcon.

— Este foarte elegant, aprobă Daniel. Eventual cu o carte în mână.

— Foarte bine, zise doamna Waldie. Ca şi cum ar citi.

Din nou Daniel încuviinţă din cap şi, lăsând în jos pânza prăfuită a decorului ce înfăţişa o balustradă de marmură, îşi aşează clienta cu un volum în mână lângă un ghiveci cu un bambus. Ochii lui priveau cu seriozitate de după ochelarii cu rame metalice, barba cafenie era împinsă în faţă într-un unghi atât comic, cât şi înduioşător în acelaşi timp, în vreme ce se străduia să obţină o cât mai bună impresie artistică.

— Lăsaţi mâna stângă puţin mai jos, domnişoară Isabel, spuse el, în cele din urmă, contemplând rezultatul, cu capul aplecat într-o parte.

Dispăru în spatele pânzei negre a aparatului de fotografiat, aşezat pe un trepied, şi expuse o serie de plăci fotografice cu ramă de mahon.

O dată operaţiunea terminată, Isabel îşi puse pălăria, iar Daniel le conduse pe cele două doamne la trăsura care le aştepta, unde, în semn de rămas-bun, doamna Waldie făcu o remarcă binevoitoare:

— Vă aşteptăm la nuntă anul viitor. Mă voi îngriji să primiţi o invitaţie.

Întorcându-se în studioul fotografic, Daniel fu recunoscător pentru această manifestare de bunăvoinţă, deoarece era conştient de faptul că, după standardele din Levenford, era privit ca un ratat – un ratat ridicol.

Adevărul era că, aproape cu treizeci de ani în urmă, Daniel devenise pastor, îndreptăţit, prin diplomă, să vindece sufletele enoriaşilor în conformitate cu Biserica Scoţiană. Cu toate acestea, Daniel nu găsise niciodată un amvon.

La început, perspectivele erau îmbucurătoare, oamenii erau interesaţi de tânărul care absolvise colegiul cu brio.

Având o adevărată veneraţie pentru cei „studioşi”, Levenfordul l-a propus ca asistent pe lângă parohia locală şi l-a desemnat să ţină, ca probă, o predică.

Daniel avea o astfel de predică în memorie, o predică înflăcărată şi bine documentată; în săptămânile care trecuseră, o repetase cu voce tare în plimbările lui în împrejurimile Levenfordului, cu privirea pierdută, mişcând din buze. În timp ce urca la amvon se simţea foarte sigur pe sine. Anunţă tema predicii şi începu să vorbească.

Timp de câteva clipe se descurcă destul de bine când, brusc, deveni conştient de prezenţa enoriaşilor săi, de rândurile de feţe ridicate spre el, de ochii care-l fixau. Un fior de panică îl trecu, cu atât mai puternic, mai paralizant, cu cât îi erau cunoscute deja efectele lui devastatoare. Sângele îi năvăli în obraji, pe gât, pe ceafa. Ezită, îngăimă ceva, pierzând şirul ideilor, apoi începu să se bâlbâie. O dată ce punea stăpânire pe el acest defect de vorbire, era pierdut. Se luptă să continue, bineînţeles, palid acum şi tremurând, picături mari de sudoare i se strângeau pe sprâncene, ardoarea discursului său devenind ceva vrednic de milă. Cu fiecare fibră a sufletului său chinuit simţea, şi amplifica, reacţia ascultătorilor la defectele lui.

În timp ce se străduia pentru fiecare cuvânt, simţi nerăbdarea, murmurul care demonstra conştientizarea eşecului lui, privirile furişe, zâmbetele parţial ascunse. Văzu copiii înghiontindu-se; chiar auzi, sau i se păru că aude, un uşor chicotit, abia înăbuşit, din umbra galeriei unde îşi aveau locurile servitorii de la fermă. În acest moment, el se pierdu cu totul.

Niciodată viaţa lui Daniel nu a mai fost aceeaşi, după acest prim dezastru. El a tot încercat, mergând până în îndepărtatul Garvie din nord şi până în Linton, în est, în dorinţa de a găsi o biserică, dar fără succes.

De două ori a reuşit să ajungă pe scurta „listă” de candidaţi din mici parohii săteşti dar, când se ajungea la votare, niciodată nu era ales. Treptat, a trebuit să se

împace cu ideea de „pastor ratat” şi, obligat să-şi găsească o sursă de câştig – în perioada de conturare a speranţelor sale se căsătorise –, a revenit la pasiunea pentru fotografie, devenind, în timp, fotograful oficial al oraşului.

Ceasul din turla bisericii bătu ora cinci şi Daniel îşi închise studioul. Apoi, conform obiceiului, înainte de a se îndrepta spre casa din partea de nord a oraşului, traversă strada să mai schimbe o vorbă cu vecinul lui, farmacistul Hay.

Localul farmaciei era întunecat şi strâmt, iar aerul era impregnat cu miros de aloe şi rădăcină de lemn dulce. Rafturi cu sticle verde închis acopereau o latură a farmaciei, iar în spatele tejghelei lungi, lângă un bec de gaz, care ieşea în afară ca o limbă galbenă pe placa de marmură pătată cu ceară roşie, stătea chiar farmacistul, amestecând ingredientele unui medicament, cu o mină acră.

Farmacistul Hay era un bărbat slab, palid, cu un cap dolicocefal, chel, cu câteva fire de păr roşu şi favoriţi lungi de aceeaşi culoare. Purta o jachetă scurtă de alpaca, lustruită de vreme şi pătată de medicamente, care îi descoperea încheieturile osoase şi îi scotea în evidenţă omoplaţii ca nişte lame ascuţite. Avea aerul unui om trist, suferind, iar comportamentul era ca al celui mai deziluzionat individ din întregul univers. Nimic nu îl putea surprinde. Nimic, nimic!

Şi nu credea în nimic – cu excepţia stricninei şi uleiului de ricin, al lui John Stuart Mill şi Charles Bradiaugh. Era liber-cugetătorul declarat al Levenfordului. Împinse pe tejghea pastilele şi poţiunea de parcă ar fi fost otravă pentru şoareci. „Ia-le sau aruncă-le”, părea să spună. „Vei muri oricum.”

Fără îndoială, părea să aibă o singură plăcere, aceea de a ironiza defectele oamenilor – acesta era genul lui de umor – şi, totuşi, în mod straniu, poate datorită atracţiei contrastelor, era cel mai bun prieten al lui Daniel Nimmo.

În farmacie mai erau încă doi bărbaţi, care făceau parte din clubul neoficial al districtului – David Murray şi Frank Harmon, agent la Compania Khedive iar la intrarea lui Daniel se instală o linişte nefirească.

Harmon, nou-venit în oraş, era un burlac de patruzeci de ani, înalt, elegant îmbrăcat, cu păr bogat, ondulat, dinţi albi şi un aer de vitalitate debordantă în spatele unei expresii de nepăsare afişate pe faţa-i îmbujorată.

Îl salută, cu calm, pe Daniel, înclinând capul şi întinse mâna să-şi ia „stimulentul” de pe tejghea. Murray, pe de altă parte, era în mod vizibil preocupat de ceva, evitând să dea ochii cu Daniel. David, un tânăr chipeş, de douăzeci şi şapte de ani, cu tenul smead şi trăsături fine şi cu părul, ce trebuia tuns, căzut în neorânduială pe frunte, se trăgea nervos de mustaţa-i scurtă.

— Bună seara tuturor, spuse, amabil, Daniel. Sper că te simţi bine, domnule farmacist.

Hay nu făcu niciun comentariu la această remarcă, ci continuă să piseze în mojar, oprindu-se doar când muşcă din rădăcina de lemn dulce pe care o ţinea în buzunarul lateral al jachetei decolorate.

Avea o pasiune nemăsurată pentru rădăcina de lemn dulce, pe care o mesteca fără oprire, mişcându-şi maxilarul de parcă ar fi vrut să-şi sape o gaură în obraz. După câteva astfel de minute, fără să-şi ridice capul, vorbi din colţul gurii:

— N-ai auzit vestea?

— Nu, zâmbi Daniel. Oraşul este în flăcări?

— S-ar putea să fie în curând! Apoi, după o pauză, dând cuvintelor întreaga importanţă, Hay anunţă: Nepoata ta… Gracie Lindsay… se întoarce în Levenford.

Daniel încremeni. La început nu păru să-şi dea seama de înţelesul ascuns dar, treptat, faţa i se lungi. Realizând emoţia acestuia, Hay continuă, făcând o grimasă:

— Se pare că soţul ei a murit, în Mysore. Gracie a călătorit săptămâna trecută pe *Empress of India*.

Daniel tot nu zicea nimic: nu putea articula niciun

cuvânt, părea că toate simţurile îl părăsiseră. Se întoarse tăcut spre Harmon de la care trebuia să fi venit vestea.

— Este adevărat, explică agentul cu bunăvoinţă, am primit vestea astăzi după-amiază de la biroul nostru din Calcutta. Nisbet Vallance a contractat o formă gravă de malarie în timp ce inspecta o nouă linie ferată pentru companie. Soţia lui îl însoţea. A dat dovadă de mult curaj, presupun, cărându-l printre dealuri cu o targă; o femeie încântătoare. Am cunoscut-o când am fost în Est ultima oară.

Daniel înghiţi în sec.

— Scuzaţi-mă, domnilor. Clipi, vrând parcă să-şi ceară scuze. Este o mare surpriză... după şapte ani... atât de neaşteptat...

— Un adevărat şoc pentru tine, zise Hay cu aceeaşi ciudată inflexiune a vocii.

— Da, recunoscu, simplu, Daniel. Săracul Nisbet... Dar este o mare bucurie să o avem din nou pe Gracie printre noi. Se întoarse emoţionat, aproape rugător, spre Murray: Era o fetişcană tare dulce, nu-i aşa, Davie?

— Da, murmură Murray, fără să ridice privirea.

Se aşternu o lungă tăcere. Daniel îşi despături batista şi îşi tampona fruntea şi gâtul.

— A fost foarte cald astăzi. O superbă zi de vară. Acum, dacă nu vă supăraţi, voi pleca acasă. Trebuie să mă întâlnesc cu soţia mea. Sunt convins că a aflat deja. Noapte bună, domnilor.

Se duse la uşă, o deschise, apoi o închise încet în urma lui.

Deci, era adevărat, în sfârşit, ceea ce nu îndrăznise să spere în toţi aceşti ani. În timp ce Daniel mergea spre casă, pe drumul liniştit ce traversa izlazul, un val de emoţie îl cuprinse şi în minte îi reveni imaginea gingaşă a lui Gracie, draga lui nepoată, în rochia ei albă – întotdeauna a iubit culoarea albă –, care îi venea atât de bine, atunci când o întâlnise pentru ultima oară, cu o seară înainte de tragedie, plimbându-se pe Levenside cu

un buchet de brânduşe în mână.

Ce imagine splendidă! Soarele ce se reflecta în apă o învăluise în razele sale – „Ca un pui de căprioară venită la râu să bea apă” – cuvintele îi veniseră instantaneu în minte. Faţa ei mică strălucea de entuziasm, ochii ei căprui, calzi scânteiau de bucuria vieţii.

Ce ştia ea despre viaţă la optsprezece ani, biata copilă? Daniel oftă adânc şi se întristă. Dar se însufleţi din nou, pe măsură ce gândurile îl purtară mult înapoi în timp, imagini şi mai minunate năpădindu-l.

O văzu la corul de copii aflat sub îndrumarea sa, în vechea Primărie. Ce minune de fetiţă fusese, ce minune – de doar zece ani, cu o voce cristalină, plină de graţie şi talent –, niciodată, niciodată nu mai întâlnise un astfel de talent.

Zâmbi – acum o vedea la decernarea premiilor Academiei, primind *Pilgrim’s Progress*, legat în piele de viţel, pentru cunoştinţele de Scriptură – da, el o pregătise pentru asta, cea mai bună elevă pe care o avusese vreodată la clasa de Biblie.

Şi-o aminti la o serbare şcolară, o puştoaică de doisprezece ani, cu o panglică nouă în păr, alergând la cursa pentru fete, picioarele îi scăpărau, bărbia îi era împinsă înainte în dorinţa de a învinge şi câştigând, da, câştigând, spre marea lui bucurie.

Ochii lui Daniel se umeziră – ţinuse atât de mult la Gracie, cu toată dragostea unui bărbat fără copii. Într-un anume fel, era diferită de ceilalţi, delicată, cu un suflet deosebit.

Se părea că tatăl ei, Tom Lindsay, rămas văduv la naşterea fiicei sale, nu o înţelesese şi nu o apreciase niciodată. Tom, la acea vreme un negustor prosper în comerţul cu grâne, fructe şi produse alimentare, iar în zilele lui de glorie primarul oraşului, avea un temperament irascibil, aspru iar, mai târziu, necazurile din afaceri, care culminaseră cu falimentul lui, îl înăspriseră şi mai mult.

Bineînţeles, au existat voci care i-au aprobat deciziile în legătură cu Gracie, găsindu-le justificate, dar cu care Daniel nu a fost niciodată de acord şi, reţinându-şi un suspin, revăzu tragedia care îi schimbase viaţa lui Gracie.

Era în iarna anului 1903, iar Gracie, la optsprezece ani, cu părul ridicat şi fusta până la glezne, ca un trandafir proaspăt înflorit, era regina dansurilor, intrând în inima tuturor în paşi de vals.

Zveltă şi gingaşă, plină de viaţă, nu ducea lipsă de curtezani. Ce mai Crăciun fusese! Când lacul îngheţase, patina cu mâinile în manşonul din blană de veveriţă, cu obrajii înroşiţi de vânt, în timp ce tinerii din Levenford zburau pe lângă ea, făcând opturi pe gheaţă, grozăvindu-se, încercând să-i atragă atenţia.

— Gracie este mult deasupra băieţilor, ziceau oamenii, zâmbind. Roiesc în jurul ei ca albinele la borcanul cu miere.

Era adevărul adevărat. Era vorba de tânărul Simpson, fiul doctorului, Jack Hargreaves şi mulţi alţii, dar cel mai apreciat dintre toţi era David Murray, student la Facultatea de drept a Universităţii din Winton.

Nu încăpea nicio îndoială că David va fi alesul lui Gracie, când şi-a făcut apariţia în oraş Henry Woodbum să-şi viziteze verii, familia Ralston, proprietarii şantierului naval din oraş.

Acest Woodbum, un tânăr chipeş cu obrajii uşor supţi şi o tuse seacă, era un străin în district. Îşi conducea propriul docar, foarte elegant, şi avea o mulţime de bani.

Gracie se plimba deseori cu el serile, acoperită pe picioare cu pături groase, când luna se ridica deasupra dealurilor din Garshake, copitele cailor răsunând pe pământul îngheţat.

Existau păreri, bineînţeles, zvonuri că Woodbum era un tânăr nestăpânit, care bea mai mult decât ar trebui, că avea plămânii atinşi şi că fusese trimis special în acest ţinut nordic, ca să se refacă.

Dar, fără să ia lucrurile în serios, Gracie râdea, în felul

ei nostim şi molipsitor. Ea totdeauna luase în derâdere convenienţele şi nu se întrista niciodată, tachinându-l şi fascinându-l în acea seară, pe malul râului când, după ce l-a sărutat uşor pe frunte pe Daniel, s-a dus la întâlnirea cu Henry.

În noaptea aceea, se grăbeau spre casă, după o vizită prelungită la Loch Lomond când, calul s-a speriat de o umbră. Woodbum n-a mai putut să stăpânească animalul şi, la o curbă, docarul a intrat într-un şanţ, izbindu-se violent de un perete de piatră. Printr-o minune, Gracie a scăpat nevătămată. Henry a murit pe loc.

Câteva săptămâni Gracie a stat în casă, apoi a plecat cu tatăl ei, pe neaşteptate, la Edinburgh. Plecarea ei a părut destul de firească – avea nevoie de odihnă, de o schimbare – dar, mare a fost surpriza când, după luni de zile, Gracie încă nu venise.

Evenimentele au luat o întorsătură şi mai ciudată când s-a aflat vestea că Gracie se căsătorise cu Nisbet Vallance, un inginer de treizeci şi cinci de ani, un bărbat serios, muncitor, fără calităţi deosebite. Acesta primise un concediu de la firma Central India Railroad, unde lucra ca inspector, pentru a urma un curs tehnic la şantierul naval din Levenford.

Nimeni nu a bănuit că Nisbet, deşi privit ca un tânăr respectabil, ar putea aspira la mâna lui Gracie. Şi totuşi, s-au căsătorit la Londra şi au plecat imediat din Tilbury, în îndepărtata Indie. Când Tom Lindsay a revenit la Levenford, când deja începuseră să-l copleşească necazurile cu negoţul, faţa lui încruntată, de nepătruns, a descurajat şi pe cei mai îndrăzneţi curioşi.

Cu toate acestea, într-un oraş ca Levenford misterul nu putea dăinui mult timp. Cel puţin, adevărul a fost presupus şi comentat.

Daniel l-a suportat greu. Dar acum, mergând cu faţa încruntată şi gânditoare, pe sub cerul spuzit cu stele, văzu, în sfârşit, ocazia de a îndrepta greşeala teribilă. În acel moment, mâna Providenţei i se păru mai reală decât

oricând. Şi, în pieptul lui, palpitând de exaltare, apăru dorinţa aprigă de a se devota acestei cauze.

Ajunse acasă, o căsuţă de gresie roşie, situată la capătul şoselei cu plată, şi se opri câteva clipe în micuţa lui grădină, una dintre puţinele vanităţi din tinereţe, unde straturile de primule, de gura-leului şi calceolaria începuseră deja să îmbobocească.

Inspiră adânc o dată, de două ori, apoi, ştergându-şi cu grijă picioarele – Kate, soţia lui, nu îngăduia nici cea mai mică pată pe linoleumul ei imaculat, iar iarna, bineînţeles, îl punea să-şi scoată bocancii la intrare – intră în casă. Inima îi bătea mai repede decât de obicei, de aşteptare şi speranţă.

Da, era acolo, pe masa unde îl aştepta ceaiul, o scrisoare cu timbru indian, iar Kate o deschisese. Aruncă o privire întrebătoare spre soţia lui, care stătea tulburată, dându-şi pe spate o şuviţă de păr cărunt.

Era o femeie tristă, cu patru ani mai mare decât Daniel şi prematur îmbătrânită. Avea sprâncene frumoase, în ciuda cutei adânci dintre ele, săpate de dezamăgiri şi frustrări, dar partea de jos a feţei, nările fine şi gura suptă fuseseră modelate de epuizare şi de o luptă ascunsă.

Rochia, croită chiar de ea din resturi de pânză de casă şi cusută la maşina care acum era aşezată lângă fereastră, era de culoare gri şi părea susţinută de o broşă imensă de topaz, plasată pe piept. Broşa se deschidea în partea din spate, ascunzând o şuviţă din părul bunicii sale, era o moştenire de familie şi, în afară de verighetă, singura ei bijuterie. Într-un anume fel, părea să-i accentueze sânii plaţi şi sterpi pe care se odihnea acum.

— Kate, zise Daniel într-un târziu, Gracie se întoarce?

Ea încuviinţă, încet, din cap.

— O vom ţine la noi? întrebă grăbit, temându-se parcă de decizia ei.

— Da, Daniel. Trebuie să o ţinem la noi. Şi va fi binevenită. Kate ezită, apoi, cu un ton nesigur, continuă: Dar, oh, sper… în aceşti ani… să fi învăţat să se poarte.

Calmă, se aplecă şi începu să toarne ceai.

2

Era sâmbătă, o zi senină, cu aer proaspăt şi nori pufoşi pe cerul albastru. În zare, peisajul se vedea limpede. Din şosea se zăreau oile păscând pe dealurile Winton, iar la vest, unde un remorcher era ancorat în apele agitate ale estuarului, se putea citi cu uşurinţă numărul lui pe coşul stacojiu. O zi încântătoare pentru reîntoarcerea lui Gracie!

Daniel şi Kate veniră la gară de la ora 10, cu douăzeci de minute înainte de sosirea trenului. Kate purta noua ei rochie neagră, iar Daniel costumul de duminică. Reflectând asupra celor întâmplate, în timp ce se plimbau pe peronul gării, Daniel trebui să recunoască, din toată inima, că Kate se întrecuse pe sine în pregătirile pe care le făcuse. Dormitorul pentru oaspeţi, o cameră plăcută, spaţioasă, cu vedere la stradă, devenise dormitorul lui Gracie prin eforturile, aproape eroice, ale lui Kate. Draperii noi de şifon atârnau la fereastră, mobila fusese rearanjată şi o carpetă nouă fusese aşternută la marginea patului.

Aşteptarea fu greu de suportat, dar, în sfârşit, se auzi un fluierat şi trenul intră în gară, învăluit în aburi. Uşile se deschiseră, navetiştii năvăliră pe peron, căscând şi împăturindu-şi ziarele, apoi, brusc, apăru pe platformă chiar Gracie, atât de reală, de prezentă printre ei încât inima lui Daniel încetă să mai bată.

Pentru un moment ea rămase nehotărâtă, strălucitoare pe fundalul închis al trenului, cu privirea cercetând, nesigură, peronul. Deodată îi văzu. Ochii i se luminară şi, cu un mic strigăt de încântare, alergă spre ei cu braţele

deschise, incapabilă încă să vorbească.

O sărută pe obraz pe Kate, apoi pe Daniel, tot atât de uşor ca atingerea unui fulg. Era foarte puţin schimbată, încât rămaseră muţi de uimire. Ochii lui Daniel se împăienjeniră. I se părea mai firavă decât înainte. Păstra totuşi acea strălucire specială pe care doliul o intensifica chiar.

În spatele micii voalete, faţa ei micuţă, palidă era tot plină de viaţă şi avea aceeaşi tendinţă de a împinge bărbia în faţă, de parcă încerca să afle misterele vieţii. Părul ei negru, bogat avea aceleaşi reflexe roşiatice, ochii ei, uşor înroşiţi, încă puteau zâmbi sub perdeaua de lacrimi.

Plângea şi râdea în acelaşi timp, pe drumul spre trăsura pe care Daniel, palid şi tulburat, o închiriase din faţa gării. Stăpânindu-şi sentimentele, conştient de privirea curioasă a vizitiului, Daniel aranjă bagajele, în timp ce Kate şi Gracie urcară în trăsură. Un moment mai târziu li se alătură şi el şi porniră spre casă.

Întinzându-le fiecăruia câte o mâna, Gracie, uşor aplecată în faţă, privea pe geam fermecată.

Fiecare clădire familiară pe lângă care treceau îi smulgea acelaşi sunet de recunoaştere de pe buzele întredeschise – Primăria, Librăria, faţada de piatră a Academiei, chiar şi magazinul de dulciuri al lui Luckie Logan de unde îşi cumpăra acadele pe când era copil, toate contribuiau la bucuria întoarcerii acasă.

Nu era nimic frumos, Dumnezeu o ştia, în arhitectura acestor clădiri – erau mici şi pătate de vreme sub acoperişul de ardezie –, totuşi, pentru Gracie aveau o rară calitate, ca un salut de bun venit din partea prietenilor ei. Lipsa oricărei schimbări la ele o emoţionă. Mirosul de chifle proaspete de la brutăria lui Carrick îi provocă un uşor fior prin tot corpul.

— Totul este neschimbat, continua să murmure. Şi este atât de bine să fii acasă!

Gracie rămânea aceeaşi fiinţă sensibilă la tot ce o

înconjura. O rază de soare reflectată pe apa lacului o făcea să-şi piardă respiraţia, o pală de fum, toamna, dinspre Garshake o făcea să viseze toată ziua. Iar acum emoţia, mai puternică şi mai intimă, emoţia întoarcerii acasă îi ridica un nod în gât, sufocând-o aproape.

Pe când treceau pe Church Street, apropiindu-se de biroul lui David Murray, Gracie lăsă să-i scape un oftat şi strânse mâna lui Daniel.

— Priviţi, priviţi! Cred că îl văd pe David la fereastră. Oh, mătuşă Kate, ne putem opri să-l salut pe David? Parcă au trecut o sută de ani de când nu l-am văzut!

Merita să vezi expresia feţei lui Kate. Silueta lui Murray se contura clar, cum privea pe furiş, de după perdea.

— Nu cred că vom opri chiar acum, draga mea. Trebuie să fii obosită după această lungă călătorie.

— Dar nu sunt deloc obosită, ripostă Gracie, cu ochi strălucitori.

Kate reuşi să schiţeze un surâs îndatoritor.

— Sunt mulţi oameni prin preajmă, draga mea. Doar nu vrei să te vadă că dai buzna în biroul lui David Murray la zece minute de la sosirea ta acasă.

Gracie deschise gura să riposteze, apoi o închise la loc. Poate mătuşa Kate avea dreptate. Trebuia să aibă răbdare. Cu un oftat se rezemă de banchetă, conştientă de faptul că ochi curioşi urmăreau trecerea trăsurii prin oraş, că se schimbau păreri, se întorceau capete.

James Stott, măcelar şi totodată primarul oraşului, încins cu şorţul alb cu albastru şi înarmat cu un cuţit, atârna o jumătate de carcasă de vită la uşa prăvăliei şi flecărea cu farmacistul Hay. La vederea trăsurii, Hay îşi frecă mâinile şi îşi pocni degetele.

— Ei bine, zise sec, iat-o, primarule.

Stott împrumută tonul ironic al farmacistului:

— Este un atelaj frumos, remarcă privind cu un ochi critic trăsura ponosită. Presupun că ai putea-o numi o reîntoarcere la vremurile bune.

Pastorul parohiei, Douglas Mowat, aflat în trecere pe

Church Street cu soţia, deşi nu făcu niciun comentariu, arboră un aer de reproş îndreptăţit.

În cele din urmă, ajunseră la şoseaua cu plată şi Gracie intră în casa lui Daniel, emoţionată. Acei ani petrecuţi în India fuseseră, în multe privinţe, greu de îndurat, dar, acum că se întorsese, aceştia se estompaseră aproape cu totul, de parcă nu existaseră vreodată. Levenford reprezenta casa ei; niciodată nu-şi dorise să-l părăsească.

După masa de prânz, la care mâncă puţin, Gracie scoase darurile, un frumos şal de caşmir pentru Kate şi un set de perii încrustate cu fildeş, pentru Daniel. Apoi, luându-l pe Daniel de braţ îl conduse în mica grădină pentru o plimbare pe iarbă. Cu o seriozitate înduioşătoare şi ochi înceţoşaţi ea zise deodată:

— Dragă unchiule Dan, primirea caldă pe care mi-aţi făcut-o înseamnă foarte mult pentru mine. Îmi dă speranţă şi încredere. Făcu o pauză, apoi, simţind cum mâna lui o atingea pe a ei cu simpatie, continuă cu un zâmbet confidenţial: Nu sunt bogată – nu sunt una dintre văduvele bogate de care se scrie în romane. Oh, nu neg că voi primi o pensie de la companie, dar este destul de mică. Trebuie să-mi câştig existenţa; doresc atât de mult să fiu folositoare. Nu ştii ce pierdere de vreme au însemnat ultimii ani. Nu-l învinovăţesc pe Nisbet – s-a purtat frumos cu mine, bietul de el. Dar niciodată nu am aparţinut acelor locuri. Eu aparţin acestui oraş, unchiule Dan, iar acum, că m-am întors, vreau să-mi fac o situaţie bună.

Daniel era puternic impresionat şi, deşi nu se aşteptase să se atingă acest subiect vital atât de devreme, posibilitatea pe care i-o oferise era prea bună ca să o piardă.

— Gracie, zise, luând-o pe după umeri, ştii că fericirea ta reprezintă totul pentru mine – şi doar pentru asta… trebuie să-ţi pun o întrebare… Sper să nu fie traumatizantă pentru tine.

— Traumatizantă?

Zâmbi surprinsă, iar Daniel trebui să-şi adune tot curajul ca să continue.

— Este vorba despre copilul tău, Gracie.

Fără să îndrăznească să ridice ochii, o simţi cum înţepeneşte. După o tăcere, care devenea apăsătoare, ea răspunse cu o voce încordată şi schimbată:

— Sperasem că toate acestea au fost uitate.

— Da, da, spuse în grabă Daniel, temându-se că-l va înţelege greşit. Nu-ţi fac niciun reproş. Dacă a fost vina cuiva, a fost a lui Henry Woodbum. Dar, după moartea lui, Gracie, responsabilitatea pentru acea tânără viaţă ţi-a revenit ţie.

Se întoarse cu faţa la el, cu buzele tremurându-i.

— Nu m-am aşteptat din partea dumitale la aşa ceva, unchiule Dan. Şi atât de curând după sosirea mea. Nu înţelegi cât am suferit? Tata aproape că şi-a ieşit din minţi. Nisbet nu a vrut să se împovăreze cu un copil, iar eu eram prea distrusă să rezist. Am simţit că ar fi mai bine pentru copil să crească la o fermă lângă Perth, acolo unde l-a dus tatăl meu, la o familie de ţărani cumsecade, familia Lang.

— Da, sigur, draga mea, încercă Daniel să o calmeze. Ştiu că erai într-o situaţie dificilă, dar acum ai şansa să îndrepţi lucrurile.

— S-a făcut totul la timpul potrivit. Nu este mai bine să lăsăm lucrurile aşa cum sunt?

— Nu, nu, ai o obligaţie morală, Gracie, şi nu este numai asta, este vorba de fericirea ta şi a fiului tău.

— Este fericit acolo, ştiu asta, adăugă ea cu o umbră de amărăciune în glas. Nu-şi mai aduce aminte de mine.

— Sunt sigur că viaţa ta nu va fi niciodată împlinită dacă nu-l vei aduce înapoi, insistă Daniel.

Din nou se aşternu o tăcere grea, apăsătoare. Părea să fie mişcată de cuvintele unchiului ei şi îl privi cu îndoială.

— Chiar crezi asta, unchiule Dan?

— Sunt sigur.

— Nu înţelegi... se opri, sângele îi năvăli în obraji. Nu

simt deloc că va fi aşa, rosti ea cu greutate. Am fost forţată să-l abandonez, să-l uit. Acum acea parte din mine este moartă. Cum ar putea el să revină... şi să mă iubească?

— Crezi că nu va fi în stare să te iubească, draga mea?

Emoţia o cuprinse fără voia ei. Oftă. Această propunere, atât de neaşteptată şi contrară planurilor ei, era tulburătoare.

— Vom mai vorbi despre asta, spuse ea încet şi, lăsându-şi obrazul pe umărul lui, păru mişcată de dragostea pe care i-o purta. Eşti atât de bun cu mine, unchiule dragă, şi sunt atât de fericită să fim din nou împreună. Chiar am fost plecată vreme de şapte ani? Viaţa mea are un nou început...

După ce Daniel plecă la studioul fotografic, Gracie rămase să se odihnească în camera ei – în ciuda celor spuse de ea, călătoria o obosise – şi mai târziu, după-amiază, căzu într-un somn adânc. Seara, un sunet de voci o făcu să coboare.

Odihnită, purtând o rochie neagră cu dantelă la gât, intră în salon unde, aşezaţi în faţa şemineului – acum cu un vas cu trandafiri în el –, angajaţi în jocul lor săptămânal de dame, şedeau Daniel şi farmacistul Hay.

Gracie zâmbi şi îl salută pe farmacist, după care se aşeză pe scaunul rotativ al pianului ca să urmărească jocul. Oarecum, în prezenţa ei, atmosfera rigidă a salonului de tip scoţian, cu mobila de mahon capitonată, începu să devină mai caldă.

Pentru Daniel întreaga cameră păru să se lumineze. O privea, din timp în timp, cu o fericire greu mascată, fără să-i pese că pierdea la joc. În sfârşit, spuse:

— Cântă-ne ceva, Gracie.

— Mi-am ieşit din mână, răspunse ea, j ucăuş, în dialectul local. Şi, în afară de asta, domnul Hay nu doreşte să cânt.

— Nu mă deranjează ceea ce faci, răspunse farmacistul cu tonul ironic care-l caracteriza.

— Ei, bine, atunci voi cânta, zâmbi Gracie.

Se răsuci cu scaunul, deschise pianul, ezită un moment apoi începu să cânte.

Era un pian bun – un frumos cadou de nuntă primit de Kate de la fratele ei Tom, pe care Kate, cu pasiunea ei pentru tot ce-i aparţinea, îl păstrase în bune condiţii. Avea un aranjament personal, la jumătate de preţ, cu un acordor orb din Shawland pe High Street. Iar atingerea lui Gracie era benefică pentru pian – domnişoara Gilchrist, profesoara de muzică de la Academie, nu-şi pierduse timpul în zadar. Ea interpretă una dintre Improvizaţiile lui Schubert. Era minunat.

Afară lumina pălea, iar prin fereastra deschisă pătrundea parfumul trandafirilor şi mirosul de iarbă proaspăt cosită din grădina lui Daniel. Silueta lui Gracie, firavă şi delicată, avea ceva ciudat de vulnerabil. Gâtul alb, aproape luminos, în contrast cu rochia neagră, fragilitatea încheieturilor, mişcarea degetelor pe clape aveau un farmec deosebit.

Daniel simţea cum îi creşte inima în piept când se uita la ea. Chiar şi Hay era mişcat în timp ce stătea cu picioarele lui lungi încrucişate, cu privirea fixată ironic în tavan, bătând darabana în masă şi pretinzând că este indiferent.

De la Schubert, Gracie trecu pe neobservate la arii tradiţionale scoţiene, la cântecele patriei sale, când brusc, aruncându-i o privire lui Daniel, începu cântecul pe care-l iubea cel mai mult: *And the city hath no need of light.*

Aplecat în faţă, fascinat, Daniel de-abia îndrăznea să respire. Vocea lui Gracie, deşi firavă, avea o puritate de cristal. Linia melodică era însoţită de cuvinte minunate. Nu mai era vocea lui Gracie, ci spiritul ei aspirând spre bunătate, un suflet curat, luptându-se cu necazurile vieţii. Deosebit de emoţionat, Daniel îşi îngropă faţa în palme, având viziunea fericită a lui Gracie împreună cu copilul ei.

Cântecul se sfârşi şi părea că niciunul nu îndrăznea să

se mişte. Imediat, uşa se deschise şi Kate intră aducând o lumânare cu care, după ce lăsă în jos globul candelabrului, aprinse gazul. Abia atunci văzu Daniel că obrajii lui Gracie erau uzi de lacrimi.

În dimineaţa zilei de miercuri, a săptămânii următoare, Daniel era la studio; se mişca sprinten, punându-şi aparatul de fotografiat într-o husă maro şi fredona fericit.

Avea în faţă una dintre zilele lui „măreţe”. Se ducea la Academie să fotografieze clasele Şcolii elementare, rând după rând de copii aşezaţi în bănci, cu feţele proaspăt spălate, vioi şi atenţi, pe terenul de joacă însorit şi plin de praf.

O mare parte din activitatea lui Daniel era reprezentată de aceste fotografii de grup anuale. Se ocupa de majoritatea şcolilor din Levenford, alături de Masoni, de Clubul de bowling şi de alte instituţii vechi, controlate de Consiliul Municipal.

Dacă deasupra unui şemineu din Levenford vedeai un grup impozant de domni cu jobenuri alături de doamne cu umbrele – să zicem, ceremonia de deschidere a unor lucrări de canalizare la Garshake sau decernarea premiilor anuale la Parada florilor -, puteai fi sigur că în colţul ramei fotografice era scris clar: Dan’l Nimmo. Fotograf. Studio. Wellhall Levenford.

Cu siguranţă, nu câştiga mulţi bani cu asta, dar lui Daniel îi făcea o plăcere deosebită mai ales când se găsea în aer liber cu copiii. Atunci era în elementul lui, vesel şi glumeţ, un adevărat maestru de ceremonii, cu un repertoriu de glume inepuizabil, de care nu s-ar fi folosit niciodată în prezenţa adulţilor, dar care întotdeauna îi făcea pe copii să râdă. Aceste mici bucurii compensau din belşug activitatea migăloasă de portretistică din studio.

Era aproape gata cu pregătirile când o uşoară ciocănitură în uşa de sticlă îl făcu să se întoarcă. Era Gracie, cu ochii surâzători, cu faţa zâmbitoare lipită de geam. În momentul următor, era în studio.

— Nu ştiam dacă te mai prind. Am alergat tot drumul.

Respira agitată, cu o mână apărându-şi pieptul, iar cu cealaltă sprijinindu-se de umărul lui. Unchiule Dan, voi lipsi toată ziua. Ai putea... ai vrea să-mi încasezi acest mic cec?

O privi, destul de surprins, observându-i ţinuta „de paradă”, costumul cochet, pălăria neagră cu voaletă. Apoi se uită la cec, care era completat la modesta sumă de 20 de şilingi.

— Unde te duci? întrebă el calm.

Ea râse cu râsul ei molipsitor şi se aplecă să-i miroase trandafirul de la butonieră.

— Ce omuleţ curios! Şi ce trandafir frumos! Ai un obicei încântător să porţi ceva din grădina ta, în fiecare zi. Ezită, apoi spuse în grabă: Nu ghiceşti unde mă duc, unchiule Dan?

După tonul ei, mai puţin din cuvinte, Daniel înţelese şi sufletul i se umplu de bucurie. Cu şase zile în urmă, el scrisese o scrisoare lungă, plină de explicaţii şi întrebări adresată lui Alexander Lang la ferma Methven, lângă Perth. Până acum nu sosise niciun răspuns. Ce putea fi mai firesc decât ca Gracie să dorească să plece la Perth, anticipând răspunsul, să vadă cu ochii ei cum stăteau lucrurile?

Aşadar, Daniel lămurise lucrurile şi, cu degete nerăbdătoare, scotoci în buzunarul din dreapta al vestei sale. Niciodată nu avea prea mulţi bani la el, în afară de câţiva şilingi care să zornăie alături de chei dar, de la un Crăciun la altul, ca să facă faţă onorabil în diferite împrejurări, ţinea la el o singură monedă de aur de o liră, într-o cutiuţă de nichel ataşată la lanţul de la ceas. Cu un zâmbet, timid scoase moneda de aur şi i-o înmână.

— Mulţumesc, unchiule Dan, murmură Gracie. Mă grăbesc să o schimb. Nu am nevoie de toţi banii pentru biletul de tren.

Înainte ca el să-i răspundă, Gracie ieşise şi cobora strada atât de veselă şi zâmbitoare încât surâse şi el cu simpatie. Stătu câteva clipe, încă emoţionat de decizia ei,

apoi, reluându-şi fredonatul, se aplecă să-şi închidă geanta.

Gracie străbătu în grabă, cu pas uşor, High Street până la gară. După ce cumpără un bilet, traversă peronul şi se urcă într-un compartiment gol al trenului local, pentru Markinch.

Imediat, cu un şuierat, trenul porni şi, după ce străbătu un tunel lung, ajunse la Dalreoch, o suburbie sărăcăcioasă a Levenfordului. Pe peronul acestei halte, rareori folosită de orăşeni, se aflau câteva zeci de bidoane de lapte goale şi un singur pasager, un bărbat care, trecând în grabă prin faţa geamurilor compartimentelor, se urcă în cel al lui Gracie.

— Ei bine, zise Gracie în timp ce trenul se punea în mişcare, ne-am descurcat destul de bine.

De pe locul de vizavi, David Murray o privi aproape supărat, apoi se uită pe geam de parcă se temea să nu fie observat. Era îmbrăcat într-un costum gri închis şi purta o cravată albastră cu nodul făcut în grabă.

Arăta atât de caraghios încât Gracie se aplecă şi, cu gesturi delicate, îi refăcu nodul.

— Pfui! Ce individ neglijent, pentru un tânăr avocat sclipitor din Levenford. Se rezemă de banchetă, privindu-l ironic printre gene. Şi ce fricos ai devenit!

El îşi muşcă mustaţa, supărat.

— Ştiu cum sunt oamenii, Gracie. În special în Levenford. Este riscant şi nebunesc din partea noastră să facem această călătorie.

Ea nu răspunse, urmărea cu privirea pierdută peisajul verde care se derula prin faţa geamului. În cele din urmă, murmură:

— Iubesc lacul atât de mult încât am vrut să-l revedem împreună, ca în vremurile de demult.

— Acele zile s-au dus, Gracie.

Se aşternu tăcerea. Capul ei rămase întors spre geam, scoţându-i în evidenţă profilul delicat.

— De aceea nu mi-ai răspuns niciodată la scrisorile

trimise din India?

De data aceasta el păstră tăcerea.

Zâmbind sfios, ea se întoarse spre el.

— Iar acum există Isabel, Davie. Suferise un şoc când mătuşa Kate îi spusese despre logodnă. Într-un mod nebunesc, m-am gândit întotdeauna la tine ca la o persoană liberă… şi statornică.

— Tu ai fost statornică, Gracie?

Ea păru să nu audă întrebarea, şi continuă pe acelaşi ton liniştit:

— Mi-o amintesc pe Isabel din şcoală. Obişnuia să se îmbrace cu o rochie de catifea maro care o făcea să arate ca o prună.

— Niciodată nu te-ai împăcat bine cu fetele, Gracie.

— Nu, răspunse ea calm. Mă simţeam mai bine cu băieţii. Oricum, sunt sigură că vei fi fericit. Nisbet îmi spunea adesea că femeile casnice sunt soţii foarte bune.

— A fost şi în cazul lui?

Râsul ei vesel, molipsitor se făcu auzit.

— Acesta este adevăratul David Murray pe care îl ştiu.

El nu se mai putu stăpâni, zâmbi în cele din urmă – un surâs îngrijorat. Într-un fel, nu putuse să-i reziste. Ştia că greşea fiind aici cu Gracie – acţiunea unui imbecil.

Când primise biletul ei la birou, în care îi propunea această călătorie, îl rupsese în bucăţi şi îl aruncase supărat. Trebuia să se gândească la Isabel, la mama lui văduvă, care făcuse sacrificii eroice, în condiţiile unei situaţii financiare dificile, să-l trimită la colegiu să-şi ia diploma în Drept.

În afară de asta, era vorba şi de cariera lui – avea relaţii bune de afaceri cu tatăl lui Isabel la Uzina de gaz şi la întreprinderea de salubritate din oraş, precum şi în alte douăsprezece afaceri mai riscante. Ştia toate acestea şi, totuşi, iată-l aici, făcând această călătorie periculoasă, sub nasul curios şi critic al oraşului.

Dar erau deja la Markinch şi nu mai era timp de reflecţii. Coborâră împreună din tren şi urcară la bordul

micului vas cu zbaturi care aştepta la ţărm. Aproape imediat se auzi sirena vaporului, parâmele fură dezlegate şi zbaturile galbene răscoliră apa verzuie, transformând-o într-o spumă albă ca laptele. Departe de micul port descrise o curbă, apoi trepidând, se îndreptă spre lac. Era o zi calmă, senină şi, fiind început de sezon, erau singurii pasageri.

Când trecură pe lângă insula Inchlade, apa era atât de calmă încât vasul nu făcu niciun val, doar unde line ce păreau şerpi adormiţi. Era atâta linişte încât puteau auzi clipocitul uşor al peştilor ce atingeau suprafaţa apei şi zgomotul viguros al ciocanului fierarului din Gielston, de pe malul opus.

Deoarece dealurile se ridicau abrupte, lacul părea adânc, plin de mistere şi enigme. Micul chei la care acostară era împodobit cu fucsii îmbobocite, iar căsuţa albă cu acoperiş de stuf părea o jucărie.

Aplecându-se peste balustradă, Gracie îşi lăsă mâna pe braţul lui Murray şi privi minunatul peisaj, furată de gânduri. Niciunul nu vorbi, în afară de remarcele legate de peisaj, de straturile de ferigi de un verde aprins, de apa ce scânteia învolburându-se printre stâncile din depărtare.

Spre prânz, vaporul ajunse la Dunbeg, cel mai îndepărtat port al traseului. Aici coborâră la mal şi se plimbară pe singura stradă prăfuită, mărginită de garduri pe care se căţărau tulpini de condurul-doamnei. Vaporul rămânea la ţărm două ore pentru a se încărca cu coşuri de cartofi timpurii şi aşteptând – se părea – pe cei câţiva pasageri care plecaseră să hoinărească în pădure.

După ce trecură de marginea satului, Gracie şi Murray o luară pe drumul care şerpuia în sus, pe deal. Era foarte cald, iar zumzetul insectelor umplea aerul. Ferigi înalte mărgineau o latură a drumului şi în aer plutea un miros de salvie şi lămâiţă.

Ajunseră în vârful dealului şi se opriră să admire lacul ce se întindea în depărtare.

— Trebuie să ne întoarcem şi să luăm prânzul la han.

— Chiar trebuie, Davie?

— Nu-ţi este foame?

Ea scutură din cap şi se aşează pe un strat de iarbă moale, lângă o tufă de grozamă.

— Este atât de bine să stai la aer curat!

După un moment de ezitare, se aşează şi el lângă ea. Într-un târziu, ea zise gânditoare:

— Nici nu ştii cât de des, în căldura aceea insuportabilă, m-am gândit la noi doi, stând aici. Sunt o fiinţă ciudată, David. Aş vrea să-ţi pot explica... să te fac să înţelegi de ce au evoluat lucrurile între noi în felul acesta. La prima vedere, s-ar putea să par fără inimă... dar în sufletul meu ţin foarte mult la tine.

— Cu siguranţă, mi-ai dovedit-o. Privind drept înainte, el rosti printre dinţi: Ştii că te-ai îndrăgostit de Woodburn.

— Nu a fost dragoste, David, zise ea scuturând din cap. A fost mai mult milă.

În timp ce el se întoarse brusc spre ea, Gracie îi susţinu privirea fără să clipească şi continuă pe un ton liniştit:

— Henry era bolnav, David, mult mai bolnav decât îşi putea cineva închipui. Stătuse luni de zile într-un sanatoriu fără ca boala să i se amelioreze. Un plămân era plin de caverne, iar boala începuse să se extindă şi la celălalt. Oh, recunosc că am fost atrasă de farmecul şi cutezanţa lui. Nu mai întâlnisem pe nimeni asemeni lui dar, mai mult decât orice, a fost sentimentul de tristeţe, la gândul că mai are atât de puţin de trăit, care m-a orbit şi m-a făcut să doresc să-i dau ceva în schimb.

Mici picături de sudoare se adunară pe fruntea lui Murray.

— Nu crezi că este o oră nepotrivită pentru confidenţe? spuse el cu o voce care se dorea indiferentă.

— Da, David, ai dreptate, răspunse ea simplu, dar este prima – şi unica – şansă pe care o am.

El nu îndrăznea să o privească dar, când ridică, în sfârşit, privirea, văzu zâmbetul timid de pe buzele ei şi

genele tremurânde. Lăsând la o parte orice prudenţă, el se aplecă spre ea cu un oftat.

— Gracie, oh, Gracie! şopti, pierzându-se în ochii ei sclipitori.

La ora cinci după-amiază, puţin mai târziu decât de obicei, datorită zilei încărcate petrecute la academie, Daniel se întoarse la studio. Îl văzu, de la distanţă, pe farmacist aşteptându-l la intrare cu o expresie stranie pe chip.

— În sfârşit, zise prietenul său. Ce face Gracie?

Daniel simţi că roşeşte.

— Gracie este foarte bine, răspunse în grabă.

— Cu siguranţă, cu siguranţă, doar călătoreşte astăzi.

— Şi de ce nu? răspunse Daniel cu o nelinişte crescândă. Are de rezolvat unele lucruri la Perth.

— Perth? spuse farmacistul ridicând din umeri. Era în trenul de Markinch. La fel ca şi mine.

Daniel tresări. Îl privi încremenit pe Hay şi inima i se strânse. Nu se îndoia de spusele farmacistului. Printre multele proprietăţi bizare, Hay avea – ciudată pasiune pentru un metafizician atât de slab – o casă plutitoare pe lacul Lomond, o ambarcaţiune părăginită ancorată în golful Cantie, la aproape cinci mile dincolo de satul Markinch.

Acolo, vara, Hay îşi petrecea în mod agreabil sfârşitul de săptămână, invitându-l adeseori şi pe David cu dublul scop de a avea companie şi de a avea cu cine să discute în contradictoriu. Existenţa acestei case plutitoare făcea de necontestat declaraţia lui Hay – chiar săptămână trecută îi spusese lui Daniel că are de gând să se ducă miercuri pe lac pentru a „pune lucrurile la punct” şi să lase instrucţiuni pentru cumpărarea proviziilor.

Daniel înghiţi în sec.

— Se pare că Gracie nu şi-a schimbat părerea.

— Cu siguranţă, fu de acord Hay, trosnindu-şi degetele. Oh, cu siguranţă. Fără îndoială că de aceea David Murray

era cu ea.

— Nu, se bâlbâi Daniel.

— I-am văzut cu ochii mei luând vasul pentru Dunbeg, răspunse farmacistul, parcă scuzându-se.

O durere ascuţită îl străbătu pe Daniel. Îşi aminti expresia feţei lui Gracie când venise la studio de dimineaţă. Se întoarse fără să scoată o vorbă şi intră încet în studio. De cum ajunse în micul hol, văzu o scrisoare pe tava de alamă de pe măsuţă. Se uită la ea tăcut.

Apoi, cu impresia ciudată că o mai văzuse, o ridică cu grijă. Era propria lui scrisoare pe care i-o trimisese lui Alexander Lang la ferma Methven, lângă Perth. Avea pe ea o notificare: *Adresantul necunoscut. Plecat.*

În ziua următoare, uşa Studioului Fotografic Wellhall rămase închisă. În după-amiaza aceleiaşi zile, aproape de ora patru, Daniel coborî din expresul ce venea din nord şi, părăsind gara cu un aer obosit şi trist, se îndreptă spre casă.

Pe la jumătatea drumului, văzu în faţa lui o femeie – era soţia lui. După sacoşa pe care o ducea şi după felul pios în care îşi ţinea capul îşi dădu seama că fusese la Cercul de cusut, săptămânal, al bisericii. O întâmpină respectuos şi, după ce se salutară, porniră spre casă împreună.

Daniel plecase, în secret, la Perth să ceară informaţii precise despre familia Lang şi, destul de politicos, proprietarul actual al fermei Methven, un ţăran tânăr, voinic, îi povestise ce se întâmplase.

Lang murise cu trei ani în urmă; totuşi, ca să spunem adevărul, băuse până ajunsese în mormânt şi, ca urmare a degradării fizice, lăsase ferma în paragină – fusese o muncă grea să pună ferma pe picioare. Cât despre doamna Lang, se credea că plecase la Winton, dar nimeni nu era sigur; suportase cu greu ruşinea şi tăiase toate legăturile cu prietenii ei. Mai fusese şi un copil, credea tânărul fermier, de fapt mai mulţi copii, deoarece femeia

îşi făcuse un obicei din a adopta copii şi, probabil, îi luase cu ea. Mai mult de atât tânărul nu ştia.

Pentru un moment, în timp ce mergea alături de soţia sa, Daniel, descurajat de insuccesul călătoriei, fu ispitit să i se destăinuie. Totdeauna la Cercul de cusut se închidea în ea, dominată de soţia pastorului şi de enoriaşele înstărite, conştientă că toată strădania sa pentru un loc în societate era inutilă, toată cumpătarea şi eforturile disperate, toată munca ei nu slujeau la nimic, că întotdeauna va purta stigmatul eşecului jalnic al soţului ei; o femeie dezamăgită, cu mâini pricepute şi haine ponosite, soţia pastorului „ratat”.

În ciuda tăcerii ei auto impuse, când dădură colţul spre casă, Kate scoase o exclamaţie de surpriză. În faţa casei lor era parcată o maşină, un elegant Panhard aparţinând domnului Harmon, agentul de la Khedive.

Şi Daniel era uluit – automobilele erau rare în Levenford şi niciunul nu mai staţionase, până acum, la poarta lui. Amândoi grăbiră pasul spre casă.

De cum intrară în hol, din salon răzbătu o voce masculină gravă, urmată de râsul lui Gracie, acel particular şi provocator râs. Cu mâna înmănuşată, Kate împinse uşa. Frank Harmon, foarte elegant, într-un pardesiu scurt de vânătoare şi vestă în carouri, cu mănuşile pentru şofat din piele, galbene, odihnindu-i-se pe genunchi, stătea pe cel mai bun fotoliu, relaxat, zâmbitor şi exuberant, cu un pahar de sherry în mână şi cu o farfurie cu biscuiţi lângă el. Pe un taburet, nu departe de fotoliu, şedea Gracie îmbrăcată într-o frumoasă rochie de şifon, de după-amiază. Propriul ei pahar de sherry era aşezat pe o măsuţă lângă ea.

Scena era atât de neaşteptată, de intimă şi desăvârşită încât Kate nu ştiu cum să reacţioneze. Pe de o parte, era revoltată să o găsească pe Gracie jucând rolul de gazdă în propriu-i salon, servind cu nonşalanţă sherry – băutură care se servea doar în ocazii cu totul deosebite; având şi ea paharul plin, pe de altă parte, se simţea măgulită să

fie vizitată de o persoană de rangul lui Harmon. Nu era numai un bărbat înstărit – deţinea o parte importantă din acţiunile Companiei Khedive-, dar şi cu un rol deosebit în societate, de exemplu, lua prânzul cu sir John Ralston şi era foarte solicitat. O uşoară roşeaţă apăru pe obrajii palizi ai lui Kate. Emoţionată, îşi drese glasul.

Sunetul o făcu pe Gracie să întoarcă privirea şi dintr-un salt să fie în picioare, zâmbind, deloc tulburată.

— Mătuşă Kate... unchiule Dan... îl cunoaşteţi pe domnul Harmon. A trecut pe la mine în această după-amiază şi, cum nu a dorit ceai, i-am oferit o băutură. Să vă torn un pahar?

— Nu, mulţumesc, răspunse Kate, neputându-se abţine să nu facă o figură acră.

— Nici nu mi-ar trece prin minte să beau o băutură uşoară, doamnă, protestă Harmon din toată inima. Ei bine, în Est...

O privire de avertisment aruncată de Gracie îl făcu să se oprească. Se aplecă, luă un biscuit şi începu să-l ronţăie cu dinţii lui albi, puternici.

— Înţeleg că o cunoşti pe nepoata noastră din India, remarcă Kate mai amabilă.

— Într-adevăr, doamnă, aprobă curtenitor Harmon, deşi mai puţin decât mi-aş fi dorit. Vizitele mele la Calcutta au fost de fiecare dată scurte. Dar locuinţa nepoatei dumneavoastră era întotdeauna o oază pentru orice călător în aceste ocazii.

— Oh, Frank, exclamă Gracie cu ochi surâzători, eşti un mare linguşitor. Dar te iert pentru că eşti un prieten drag şi bun.

Tonul ei, exuberant şi dezinvolt, îi făcu pe Daniel şi Kate să o privească mai atent. În mod special, Daniel era uluit şi tulburat oarecum să o găsească pe Gracie în termeni atât de intimi – se „tutuiau” – cu agentul de la Khedive. Harmon avea reputaţia unui celibatar dornic de aventuri, un Don Juan, şi existau una sau două poveşti ciudate despre el – poate doar genul de bârfe dintr-un

mic oraş referitoare la un bărbat care nu era din partea locului; care călătorea mult, venea şi pleca pe neaşteptate, şi care locuia într-un apartament la Castle Hotel. În afară de faptul că îl găsise odată bătându-şi cu sălbăticie copoiul pentru o greşeală, Daniel nu ştia nimic rău despre acest bărbat, totuşi se ţinea departe de el, ca de un lucru al diavolului.

— Frank mi-a oferit o slujbă în biroul Companiei Khedive, făcu Gracie anunţul cu mult mai multă înfocare decât de obicei. Ore puţine şi bine plătite. Nu-i aşa că este amabil din partea lui?

— Cu siguranţă, spuse Kate cu un oftat de satisfacţie.

— Nu este mare lucru, protestă degajat Harmon. Sunt fericit să fiu de folos. Îşi privi ceasul – unul de aur – şi se ridică. Acum, dacă-mi permiteţi, am o întâlnire la şantierul naval. Când se va mai încălzi vremea, doamnă Nimmo, poate îmi veţi permite să vă însoţesc la o plimbare pe lac. Mica mea barcă cu motor merge destul de bine… Vă garantez că nu ne vom scufunda.

Strânse mâna tuturor, cu amabilitate, apoi îşi puse mănuşile. Daniel îl însoţi până la uşă apoi, când duduitul motorului nu se mai auzi, stătu un moment să-şi ordoneze gândurile.

Era bine, chiar minunat ca Gracie să aibă o slujbă. Nu trebuia ca antipatia lui pentru Harmon să-i umbrească judecata. Pentru Gracie, era primul pas important în vederea începerii unei noi vieţi. Iar următorul pas trebuia să-l facă chiar el. La urma urmei, primele insuccese erau de aşteptat, iar eşecul de la Perth nu însemna că totul se sfârşise. Mai erau şi alte căi pe care le putea aborda – avea să facă anunţuri în ziarele din Winton, să ofere o recompensă, chiar să-i scrie şerifului local.

După aceste reflecţii se simţi mai încrezător, pătruns de un sentiment de optimism. Până la urmă îl va găsi pe copilul lui Gracie, singura modalitate de a-i aduce liniştea, lui şi nepoatei sale. Se întoarse şi intră cu pas vioi în salon.

Kate deja înlăturase urmele tratației. Doar carafa de sticlă rămase, parcă în semn de reproș, la locul ei obișnuit de pe dulap.

De fapt, era goală mai mult de jumătate și Daniel bănui că Gracie băuse, cu siguranță, mai mult de un pahar, cum cerea buna-cuviință. Îi aruncă o privire furișă. Cu obraji îmbujorați și ochi strălucitori ea se așezase la pian și cânta un vals.

3

Vremea frumoasă continua de câteva săptămâni şi July intră aducând un val de aer cald. La ferestrele caselor apărură tende, iar cisternele pentru stropit udau străzile pavate.

Într-o seară de vineri, spre mijlocul lunii, David Murray lucra peste program în biroul lui de pe Church Street. Nu era un birou mare, dar dădea impresia de siguranţă, soliditate. Masa de lucru era din mahon, mărginită de bare de alamă, iar seiful de modă veche, montat adânc în perete, părea destul de solid să reziste unui asediu. Cele două ferestre ce dădeau în Church Wynd erau mascate de un paravan de pânză de culoare închisă pe care erau pictate, cu auriu, cuvintele: Waldie şi Waldie, Avocaţi. Acelaşi nume, aproape şters, se găsea pe plăcuţa de alamă de pe uşă.

Firma fusese fondată de Archibald Waldie, cu cincizeci de ani în urmă şi dusă mai departe, pentru câtva timp, de către Alexander, fiul acestuia. Totuşi, Alex, care arătase un interes deosebit pentru comerţ, se ocupase mai mult de contracte decât de practicarea dreptului şi reuşise peste aşteptări. Acest fapt îi crease lui Murray posibilităţi deosebite.

Ca student la Drept, David fusese eminent. Nu avusese nici bani, nici poziţie socială – tatăl lui, care murise pe când el era copil, fusese portar la Primărie –, dar David avea acea calitate nepreţuită a tinerilor scoţieni, nu numai isteţime, ci şi perseverenţă. Obţinuse toate bursele posibile şi absolvise cu brio. Apoi, chiar în perioada de

„stagiu”, apăruse această şansă, fără să plătească nicio taxă, la firma Waldie şi Waldie.

De trei ani David Murray lucra în avocatură şi, după logodna recent anunţată, cu fiica lui Waldie, Isabel, era de la sine înţeles faptul că va reuşi la fel de bine şi în alte afaceri.

Davie, cu figura lui deschisă, inteligentă, cu dorinţa lui de a plăcea, cu hărnicia-i recunoscută, era agreat de toată lumea. „Da, remarca adeseori Alex Waldie, cu un amestec de vanitate şi condescendenţă. Davie al nostru este avid de muncă.”

Dar acum, Murray părea să se concentreze greu. Avea o sarcină de îndeplinit, masa lui de lucru era încărcată cu rapoartele lunare ale Consiliului orăşenesc de distribuire a apei, dar gândurile lui hoinăreau departe de locul în care se afla.

Incruntându-se nervos, îşi ciufuli părul negru cu degetele – un obicei din anii studenţiei – şi se gândi, da, se gândi la Gracie. De ce, de ce, Doamne, se lăsase din nou prins în mrejele ei? Nu era deloc înţelept, ba chiar de-a dreptul nebunesc. Şi totuşi, era atât de dulce, de plină de viaţă, făcea să le tresară inima bărbaţilor, încât era, cu siguranţă, unica femeie pe care o va iubi vreodată.

La întâlnirile lor secrete parcă trăia în altă lume în care banii, puterea, perspectivele, de fapt întreaga lui carieră, nu valorau nici cât un bănuţ de aramă pe lângă ochii ei strălucitori şi calzi.

Murray gemu şi privirea i se opri pe fotografia lui Isabel Waldie, în noua ei ramă de argint, aşezată pe masa de lucru, chiar în faţa lui. Muşcă vârful creionului, încruntându-se şi mai mult. De fapt David nu se uita la fotografie. Se vedea pe sine, iar imaginea nu era nici pe departe a persoanei plăcute şi populare pe care o afişa în public.

În Murray existau două personalităţi, care erau într-un veşnic conflict – una sensibilă, emotivă, utopică, cealaltă vicleană şi calculată, hotărâtă să reuşească în viaţă, cu

orice preţ. La universitate, Murray citise versurile lui Robert Tannahill şi condusese dezbaterile Societăţii Fabian[1]. Acum, deşi încă se mai distra, purtând ocazional vechea lui cravată Fabian, avea altele, în tonuri mai moderate, pe care le purta la întâlnirile cu consilierii municipali şi ai consiliului orăşenesc local sau când studia cu Alex Waldie planurile pentru noua Companie de gaz Knoxhill.

Cu amărăciune, şi adeseori după o astfel de autoanaliză tulburătoare, Murray îşi spunea că are suflet de poet şi inimă de aventurier. Îi lipseau calităţile unui om de afaceri, calităţi care l-ar fi făcut să obţină laudele lui Waldie şi ale prietenilor lui. Ura zâmbetele respectuoase şi favorurile rezervate nababilor micului oraş şi dispreţuia intrigile lor meschine. Dar cum putea să refuze să-şi ia partea din afaceri care i se oferea? Viclean şi calculat, ştia cum să muncească pentru propriul lor beneficiu. Dar imediat ce-şi va putea permite, va reveni la deliciile poeziei.

Cu un strigăt de dezgust, Murray aruncă creionul – nu mai putea lucra nimic în această seară. În acel moment auzi paşi şi Alex Waldie intră sprinten.

— Eram sigur că te găsesc muncind, spuse. Este vremea să închizi prăvălia.

Murray lăsă privirea în jos de teamă să nu se trădeze.

— Tocmai încheiam lucrul.

— Foarte bine. Prea multă muncă dăunează spiritului. Să mergem. Trăsura mea este afară, suntem aşteptaţi acasă.

Murray, cu faţa lipsită de expresie, începu să-şi aranjeze hârtiile, în timp ce Waldie măsura camera de la un capăt la altul. Nu putea să stea locului nicio clipă.

În cele din urmă, Davie fu gata şi cei doi bărbaţi părăsiră biroul. Afară, căldura de peste zi lăsase locul unui aer răcoros, plăcut. Waldie aşează, cu o bunăvoinţă

[1] Organizaţie fondată în Anglia în anul 1884, ce favoriza răspândirea treptată a socialismului prin metode paşnice (n. t.).

ostentativă, pătura peste genunchii lui Murray şi plecară cu cabrioleta spre Knoxhill.

O dată sau de două ori păru că, lăsând la o parte jovialitatea lui, îi aruncă o privire gravă tovarăşului său tăcut. Dar, în aparenţă era mai amabil decât de obicei. Imediat îl anunţă cu un ton intim:

— Mica noastră „şmecherie” cu Langloan merge ca pe roate.

O umbră de dezgust trecu peste faţa lui Murray, dar dădu din cap, încuviinţând.

— Documentele vor fi mâine gata de semnat.

— Bună treabă, Davie! îl lăudă Waldie.

David nu zise nimic.

„Şmecheria” – un eufemism scoţian pentru o afacere oneroasă – se referea la achiziţionarea a şaptezeci de acri de pământ care, dacă va vrea Domnul, avea să devină locul de construcţie a noii fabrici de gaz. Langloan, un grădinar harnic care era proprietarul acelui pământ, îl vânduse pentru un preţ de nimic. Murray, ca agent al lui Waldie, fusese cumpărătorul.

Curând terenul îşi va mări valoarea de cel puţin douăzeci de ori, iar Murray va fi recompensat cu bani peşin. Waldie, ca garant al întregii afaceri, va avea grijă de asta. Acestea erau avantajele, gândi Murray cu o bruscă amărăciune, că se afla sub protecţia viitorului lui socru.

Alexander Waldie era, fără putinţă de tăgadă, un om pe care te puteai baza; ţinea în mână majoritatea afacerilor din Levenford şi, depăşind limitele oraşului, era interesat în construcţiile de locuinţe din Dalreoch. Mai deţinea două vase cu abur pentru curse neregulate acostate la Campbeltown, majoritatea acţiunilor la tăbăcăria din Leven, la vopsitoria din Darroch şi la joagărul de la Garshake.

Pentru a scoate în evidenţă lucrurile bune de care se ocupa, care de cele mai multe ori erau dintre cele mai rele, Waldie avea un moto pentru posesiunile sale, „Doar

ce este mai bun”. Casa lui – o construcţie de granit în stil scoţian baronial, înconjurată de terase acoperite cu pietriş şi ronduri circulare de geranium roşu – era expresia acestei filosofii a opulenţei.

În interior, mobilierul era masiv. Sufrageria în special, în care Waldie îl conduse pe Murray imediat ce sosiră, ieşea în evidenţă printr-un bufet voluminos care ajungea aproape până la tavan, două capete imense de cerb – nu erau vânaţi de Waldie – pe un perete, un set de scaune sculptate în lemn de nuc şi o masă solidă din aceeaşi esenţă, gata aranjată pentru cină.

În ciuda luxului formidabil, Waldie, ca mulţi alţi autodidacţi, îşi făcea o virtute din simplitate. „Luaţi-ne aşa cum suntem” era fraza lui favorită, iar în această seară folosi acelaşi mod direct de a se adresa, fără formalităţi.

— Eşti liberă pentru noi, nevastă? îi strigă el soţiei, apoi îi explică lui David cu un zâmbet: Ele sunt sus să se împopoţoneze.

Aproape imediat, Isabel şi mama ei coborâră. După ce se schimbară saluturile de rigoare, Waldie începu să-şi frece mâinile, chicotind.

— Hai, Davie! Să stăm şi să îmbucăm ceva.

„Îmbucătura” era mai puţin o cină şi mai mult decât un ceai întârziat – principalul fel era fileul de somon, flancat de bucăţi de pulpă de miel şi şuncă. În plus, erau cantităţi uriaşe de pâine, pâine prăjită şi plăcinte de ovăz, un platou cu produse de patiserie şi altul cu pateuri, o bucată mare de brânză, un coş cu biscuiţi şi, în sfârşit, tarte cu glazură de gelatină roz. Pe masă era o cantitate de mâncare – cum adesea obişnuia Waldie să spună – ca să hrănească o familie obişnuită, timp de o săptămână. Iar acum, apucându-se să mănânce, îl sfătui călduros pe Murray să facă la fel.

În ciuda faptului că se gândea în altă parte, David era conştient de faptul că antreprenorul era mult mai volubil decât de obicei, în schimb, soţia lui era mult mai tăcută.

Expresia feţei doamnei Waldie era vigilentă, chiar ostilă, aşa cum stătea foarte ţeapănă în scaun, cu un aer total diferit de blândeţea ei obişnuită. Îi răspundea la întrebări fără niciun chef şi părea cu ochii în patru.

— Dă-i oţetul domnului David, Waldie!

Vocea ei avea o nuanţă neobişnuită, de reproş.

Isabel, pe de altă parte, era mult mai afectuoasă decât de obicei. Purta o rochie nouă albastră, cu un decolteu adânc şi mânecile scurte, tivite cu dantelă. Era limpede că făcuse eforturi deosebite să arate cât mai bine şi se parfumase din belşug cu un nou parfum, Jockey Club. În atitudinea ei se distingea toată sfiiciunea unei tinere logodnice, iar ochii ei albaştri de păpuşă priveau languros la David, ori de câte ori acesta întorcea privirea spre ea.

— Nu ai gustat din pateuri, spuse ea îmbufnată. Le-am făcut special pentru tine.

El luă o bucată şi o undă de satisfacţie îl străbătu, împotriva voinţei lui, Murray era mişcat. Nu avea o părere prea bună despre el. Îşi dădu bine seama că ar trebui să aprecieze mai mult dragostea ei pentru el. Deşi nu era înzestrată cu graţie sau inteligenţă, era, cu siguranţă, o fată sensibilă, destul de drăguţă, cu obraji îmbujoraţi şi forme pline. În seara aceasta, datorită felului în care îşi aranjase părul, trăsăturile ei căpătaseră o nuanţă delicată, iar gura nu mai avea expresia de bosumflare.

— Isabel este foarte pricepută la pateuri, sublinie antreprenorul, dând aprobativ din cap şi luând un pateu.

— Adevărat, interveni şi doamna Waldie. Produsele ei de patiserie nu-mi provoacă niciodată gaze.

Isabel se schimbă la faţă, conştientă de vulgaritatea frazei, şi îşi privi supărată mama. Sărmana femeie totdeauna făcea gafe, jignind simţurile delicate ale fiicei ei.

Această sensibilitate a lui Isabel era ciudată, o reacţie fizică bizară ce apărea chiar şi la cea mai neînsemnată lipsă de bun-simţ, la folosirea unor cuvinte ca salivă şi transpiraţie, chiar într-un context normal, la părul de pe

dosul mâinilor tatălui ei când o mângâia pe cap, chiar şi la cea mai vagă nuanţă de mojicie.

De mult timp tânjea să se îndrăgostească şi încercase să se apropie de numeroşi tineri din Levenford care, datorită poziţiei tatălui ei, erau dornici să-i facă curte. De fiecare dată intervenise acea sensibilitate ciudată a ei. Pe tânărul Edward Mowat, fiul parohului, considerat o partidă strălucită, nu-l plăcuse deoarece întotdeauna avea mătreaţă pe gulerul hainei. Pe Mungo Crawford, student la medicină şi succesor în cabinetul tatălui său, îl respinsese deoarece, odată, când o sărutase îi atinsese buzele cu limba. Iar în ce-l priveşte pe tânărul Dickie, Isabel, singură în dormitorul ei, se legănase dintr-o parte în alta plină de o suferinţă inimaginabilă: „Oh, Doamne, oh, Doamne! Chiar şi mirosul lui mă îmbolnăveşte!”

Apoi apăruse David, vesel, frumos şi „amabil”. De data aceasta, deşi îl observase cu mare atenţie, nu găsise nimic care să o indispună. Adevăratul sir Launcelot. Se ofilea în absenţa lui, îi sorbea cuvintele, se încălzea la lumina zâmbetului lui.

În seara aceasta, totuşi, David îi zâmbise foarte puţin. Teama crescuse în el la gândul că ceva iminent se va întâmpla. Şi, într-adevăr, după ce terminară de mâncat, avu loc un schimb de priviri între Waldie şi soţia sa.

— Vino, Isabel, spuse doamna Waldie, ridicându-se. Să-i lăsăm pe tatăl tău şi pe David să-şi fumeze trabucurile. Ni se vor alătura mai târziu, în salon.

— Dar, mamă, ripostă Isabel, bosumflându-se. Mai am de vorbit cu David.

— Ei, haide, interveni Waldie, privindu-şi fiica cu afecţiune. Poţi să-l laşi liber un minut, cu siguranţă.

— Lasă-mă să-i aprind măcar trabucul, insistă ea îmbufnată.

Aduse o cutie mare de argint şi îndeplini un adevărat ritual, uitând că şi Waldie voia să fumeze, până ce vocea plină de reproş a mamei ei se auzi de la uşă.

— Şi pentru tatăl tău, Isabel, te rog.

Când cei doi bărbaţi rămaseră singuri, Waldie, cu trabucul între buzele umede, îi făcu cu ochiul lui David, foarte vesel şi oarecum complice, şi scoase din dulap o sticlă cu whisky. Turnă câte puţin pentru fiecare, apoi se lăsă pe spătarul scaunului cu un oftat, cu rămăşiţele ospăţului în faţă, un cetăţean sătul; degetele i se jucau cu lanţul de aur al ceasului ce-i atârna peste stomacul proeminent, picioarele le bălăbănea ritmic, sub masă.

— Ei bine, iată-ne. Avea să rostească obişnuitu-i toast înainte de a bea. Cine mai e ca noi!

Se lăsă tăcerea, în timp ce Waldie inspiră aburii alcoolului, gânditor.

— Tu ştii, David, exclamă el deodată, că ţin foarte mult la Isabel. Este o copilă tare drăguţă.

Murray îşi luă paharul cu mişcări stângace.

— Legat de asta, continuă Waldie, ţin şi la tine foarte mult, tinere. Nu, nu mă întrerupe. Vorbesc foarte serios. Şi sunt foarte bucuros să văd că-ţi merge bine. Adu-ţi aminte, deşi n-ar fi trebuit să menţionez asta, că eu am fost cel care ţi-a dat posibilitatea să debutezi cu bine în viaţă. Şi dacă vei munci aşa cum se cuvine, avându-mă pe mine în spate, vei ajunge pe culmi nebănuite. Îşi coborî vocea seducător. La urma urmei, această activitate în avocatură este un mijloc de a-ţi atinge scopul. Noi doi am putea fi parteneri, Davie, în timp, dacă vom urca umăr la umăr pe scara socială.

Murray, cu ochii fixând faţa de masă, scoase un murmur de recunoştinţă, iar la acest gând inima îşi grăbi bătăile.

— Vezi tu, continuă Waldie pe un ton sincer, fata mea te iubeşte, Davie. Te doreşte. Ea este singurul nostru copil şi n-aş vrea să o văd dezamăgită pentru nimic în lume. Iată de ce – Waldie zâmbi şi mai turnă puţin whisky pentru fiecare – m-a tulburat o ştire care mi-a parvenit astăzi.

Murray simţi că i se opreşte inima.

— Ce fel de ştire?

— Voi fi sincer cu tine, Davie. Am auzit că te întâlneşti cu acea Lindsay.

Murray, deşi nu prea surprins, roşi la rădăcina părului. Răspunse în grabă, apărându-se:

— Ştii doar că bârfa este la ea acasă în Levenford.

— Oh, ştiu, ştiu, răspunse Waldie cu un râs înţelegător, care făcu ca roşeaţa din obrajii lui Murray să se accentueze.

— Este o exagerare. Nu am văzut-o decât o dată sau de două ori.

Waldie râse din nou.

— Bineînţeles. Nu există niciun sâmbure de adevăr în povestea asta. Ce idee! Dar crede-mă că nu mi-a făcut nicio plăcere ştirea. Bineînţeles, a trebuit să-i spun şi soţiei mele. Nu are rost să-ţi spun că Isabel nu ştie absolut nimic.

— Mă bucur să aud asta. David continua să-şi ţină ochii plecaţi şi ceva îl făcu să adauge: Deşi totul este o absurditate.

— Total absurd, aprobă, calm, Waldie. Dar trebuia să-ţi spun. De altfel, remediul este foarte simplu.

Se făcu linişte, apoi Murray, cu un efort deosebit, ridică privirea. În spatele vocii mieroase, a bunei dispoziţii, simţi o schimbare bruscă, o ameninţare pe care îi era imposibil să o ignore.

— Ce remediu? murmură el.

— Simplu, băiete, spuse încet Waldie. Să fixăm data nunţii. Dinţii îi erau strânşi, dar vocea, picurând cuvintele, era dulce ca mierea. Când facem anunţurile pentru căsătorie?

Degetele lui Murray se crispară pe pahar. Revăzu totul – cum îl chestionase Waldie, prefăcându-se că îl crede. La naiba! Nu era deloc prost bravul antreprenor, ştia asta, şi nu se înşela! Iar ameninţarea din spatele amabilităţii lui era clară. O iubea pe Isabel. Să-l ferească Dumnezeu pe bărbatul care o înşela.

Pentru un moment, David tăcu supărat, apoi deodată

starea de spirit i se schimbă cu o sută optzeci de grade şi avu impulsul isteric de a izbucni în râs. Totul era atât de stupid. Waldie chiar se aştepta ca el să dea bir cu fugiţii? Nu înţelesese că interesele lor erau strâns legate?

Da, viitorul lui era legat de al lui Waldie, drumul spre glorie şi bogăţie. Nu putea să renunţe. Nu avea niciun motiv să ezite. De ce l-ar interesa Gracie Lindsay? Îl înşelase cu Woodburn, se măritase cu Nisbet Vallance, nu mai însemna nimic pentru el acum: chiar mai puţin decât nimic, un caracter uşuratic, în ciuda farmecului şi frumuseţii ei, o femeie care va fi privită întotdeauna cu neîncredere.

Într-o fracţiune de secundă hotărî. Ridică paharul şi îl dădu peste cap. Îi susţinu privirea lui Waldie fără să clipească.

— Cu cât faci anunţurile de căsătorie mai repede, cu atât mai bine.

Se lăsă o scurtă tăcere, în timp ce Waldie cercetă cu privirea faţa lui Murray. Apoi, un zâmbet apăru pe faţa antreprenorului. Îl bătu pe spate cu blândeţe:

— Ştiam că eşti un tânăr de nădejde, David. Vom face nunta curând, în septembrie. Ridicându-se, îi întinse mâna. Hai să le dăm vestea doamnelor.

În seara următoare, Gracie terminase ziua de lucru la biroul Companiei Khedive Line. Pregătindu-se de plecare, stătea în faţa micii oglinzi de deasupra mesei sale de lucru şi îşi aranja pălăria, cu gesturile cochete ale unei femei frumoase.

Băiatul de serviciu şi şeful de birou plecaseră deja, dar Gracie, având o oră de pierdut până la ora şase, nu se grăbea. Calmă, îşi ridică mănuşile şi se îndreptă spre uşă când sună soneria din biroul domnului Harmon. Ea se opri o clipă, apoi se întoarse şi intră în încăpere.

Harmon stătea în scaunul rotativ cu picioarele ridicate pe masa de lucru şi cu un trabuc, proaspăt aprins, între buze. Îi zâmbi prietenește şi îşi controlă ţinuta.

— Oh, Gracie, exclamă el, mă întrebam dacă m-au sunat în această după-amiază cei de la şantierul naval?

— Nu, cu siguranţă. Dacă ar fi făcut-o, te-aş fi anunţat imediat.

— Bine. Înveţi meserie foarte repede. Nu ţi se pare prea greu?

— Deloc. Obişnuiam să bat la maşină rapoartele lui Nisbet.

Harmon zâmbi cu indulgenţă. O privi, admirându-i pe furiş liniile perfecte ale corpului. Niciodată nu fusese mai frumoasă, iar strălucirea din ochii ei nu o mai zărise până atunci.

— Ai fost fericită cu el? întrebă el, calm.

Ea ezită înainte de a răspunde.

— Destul de fericită.

— Destul de fericită! Zâmbetul i se accentuă. Căsătoria este o loterie, draga mea. Apoi, cum ea nu răspundea: în orice caz, sper că eşti fericită aici... mă înţelegi?

— Da, Frank. Eşti foarte amabil.

— Deloc. Într-un fel, situaţiile noastre se aseamănă. Amândoi am colindat lumea, iar acum trebuie să trăim în acest orăşel mizerabil.

— Oh, nu! protestă ea. Nu este adevărat.

— Aşteaptă şi vei vedea, râse el. Nu aş putea sta aici dacă n-aş avea posibilitatea să evadez, din timp în timp. Ştii că am călătorit mult, îmbinând afacerile cu plăcerea. În toamna aceasta plec în Spania. Este o ţară fermecătoare. Ţi-o recomand cu căldură când te vei plictisi să locuieşti aici.

Se opri brusc, de parcă îi venise o idee grozavă, şi se uită la ceas.

— Timpul trece. De ce nu am merge să bem ceva? Aici nu se poate respira. Am putea apoi lua cina la Markinch Arms.

Totdeauna o încânta solicitudinea bărbaţilor şi aşteptase această invitaţie de câteva zile. Totuşi, clătină din cap şi zâmbi.

— Îmi pare rău, Frank, dar în seara aceasta sunt ocupată.

În afară de o uşoară ridicare din sprâncene, expresia feţei lui nu se schimbă. Îşi privi cu atenţie manichiura impecabil făcută.

— Un bărbat?

— Sunt oare genul care iese cu femeile? contraatacă ea.

— Cine este individul? Un străin arătos?

— În acest oraş mizerabil? îl imită ea. Nu fi absurd, Frank.

El trase un fum din trabuc, învins.

— În cazul acesta, nu mai insist. Dar nu uita, ca prieten mă interesează mult persoana ta. Contez pentru o altă seară cu tine.

Ea făcu un gest jucăuş de dojană, cu acelaşi zâmbet evaziv pe chip. Era conştientă de licărirea pofticioasă din privirea aparent binevoitoare, dar era convinsă că putea oricând să manevreze bărbaţi precum Frank. Sau pe oricare bărbat în situaţii de acest gen. Avusese atât de mulţi la picioarele ei.

Câteva minute mai târziu, mergând pe Fligh Street, se decise să nu se ducă acasă pentru ceai. În ultima vreme, Kate fusese cam dificilă, apatică, iar Gracie nu ghicise motivul; Daniel, preocupat de cercetările lui, era oarecum distant. Gracie nu dorea să-şi diminueze sentimentul de libertate şi speranţă, care îi umplea pieptul.

Într-adevăr, de când Daniel ridicase problema copilului, Gracie refuzase, în subconştient, cu încăpăţânare să se lase antrenată în cercetările lui. Episodul cu Woodbum fusese un act nebunesc, deja îngropat, şi nu avea nicio dorinţă să-l scoată la suprafaţă.

Copilul, luat de tatăl ei după naştere, fără să-i permită să-l vadă, nu însemna nimic pentru ea; şi, bineînţeles, nici ea pentru copil, pentru el se creaseră alte legături şi obligaţii. De ce să tulbure o situaţie deja aranjată, să rupă vălul pe care timpul îl aşternuse peste această nefericire?

Nu, nu putea, în special acum când recâştigase dragostea lui Murray şi putea începe o nouă viaţă printr-o căsătorie fericită. Nimic nu trebuia să-i stea în cale.

Daniel, era convinsă, avea să se sature curând să umble după himere şi va fi bucuros să lase lucrurile aşa cum erau... sau, mai degrabă, după cum îi spunea inima, când va vedea că speranţele ei prindeau viaţă şi personalitatea ei înfloritoare ieşea la iveală.

Oraşul era destul de pustiu: era acea oră de acalmie când pe şantierul naval era linişte, copiii îşi făceau temele, majoritatea femeilor casnice erau „ocupate cu vesela”, când nimeni – în afară de câţiva bărbaţi în vârstă şi câte un câine vagabond – nu era pe stradă. Lui Gracie nu-i păsa. Se plimba în tihnă prin faţa vitrinelor.

Intră la Paton, librărie situată în apropiere, şi cumpără un ziar, *Levenford Advertiser*. S-ar fi putut opri o clipă să discute cu Eliza Paton, aceeaşi domnişoară Paton, cu bluza ei pretenţioasă de satin cu garnitură de dantelă, care pe vremuri avusese reputaţia de „mare cititoare” şi „sfătuitoare” în privinţa romanelor din mica, dar selecta ei librărie. Dar, domnişoara Paton, dintr-un motiv oarecare, nu avea chef să vorbească cu Gracie. Îi răspunse politicos, dar dispăru imediat după tejghea.

De ce s-a uitat la mine în felul acela? se gândi Gracie, nedumerită, pe când ieşea din librărie. Oh, n-avea nicio importanţă! Alungă gândul cu un zâmbet. Poate Eliza era la ultima ei zvâcnire de feminitate, nerăbdătoare să afle dacă bărbaţii cu mustaţă puteau fi luaţi în calcul.

Cu acel zâmbet în colţul gurii, Gracie o luă pe Clydeview Road şi, străbătând suburbia de est a Levenfordului, o luă spre Dumbreck Hill.

Aici, având în faţă estuarul larg al râului, iar în spate câmpia din Dumbreck, care semăna cu un parc, era parcă la mile depărtare de agitaţia oraşului şi, cu un oftat de încântare, se aşeză pe parapetul de piatră ce mărginea drumul. Aici era locul lor obişnuit de întâlnire, iar David va sosi în curând. Îşi privi ceasul. Poate ajunsese ea mai

devreme, dar nu o deranja să aştepte.

Gânditoare, era totuşi conştientă de fericirea profundă, ca o plăcere fizică, pe care o simţea în adâncul sufletului ei. În sfârşit, lucrurile vor decurge bine şi pentru ea.

Visătoare, făcea planuri, gândindu-se la casa pe care o vor avea, la felul în care îl va ajuta pe David să izbândească în carieră, mult mai mult decât ar fi reuşit prin căsătoria cu Isabel Waldie. Va cultiva relaţii pentru binele lui, dirijându-l spre întâlniri cu persoane sus-puse, spre un post de judecător, apoi în Parlament.

Îşi scoase pălăria şi lăsă soarele să-i mângâie faţa. Chiar şi în această lumină palidă, faţa ei era atât de fină încât ultimele raze ale soarelui îi accentuau frumuseţea. Obrajii, deja îmbujoraţi, erau luminaţi de soarele ce apunea; avea o alură deosebită, care era numai a ei. O mică eşarfa ruginie, pe care o purta în jurul gâtului, îi conferea un farmec aparte.

Şi avea, mai mult decât orice, o anume prospeţime. Privind-o, cocoţată pe parapet, erai convins că putea merge douăzeci de mile pe un drum prăfuit într-o zi de vară fierbinte, fără să-şi piardă nimic din eleganţă, fiind la fel de îngrijită şi zâmbitoare, plină de acea vitalitate care o caracteriza.

Dar David întârzia, probabil avusese dificultăţi la birou şi, la întâmplare, începu să frunzărească ziarul, pe care îl cumpărase anume ca să-şi umple timpul. La fel ca domnişoara Paton, ziarul se schimbase prea puţin – aceleaşi reclame şi anunţuri, aceleaşi ştiri pompoase, bombastice: „Atenţia oraşului este din nou concentrată asupra Expoziţiei Florilor ce se va deschide…”

Gracie îşi privi ceasul din nou. Dumnezeule! David întârzia – deja cu o jumătate de oră! Iar în lungul drumului nu se zărea silueta lui cunoscută. O uşoară nelinişte puse stăpânire pe Gracie.

Dădu paginile ziarului, încercând să găsească vreun titlu care să-i trezească interesul. Apoi, dintr-o dată, văzu paragraful. Nu ocupa prea multe rânduri – deşi era în

fruntea coloanei de bârfe locale, care, din timpuri imemoriale, avea titlul de „Ştiri la zi” – totuşi, păru că sare de pe pagina tipărită, izbind-o cu răutate şi violenţă. Era anunţul prin care David şi Isabel Waldie îşi anunţau iminenta căsătorie, la biserica parohială, pe data de întâi septembrie.

Gracie se holbă la anunţ încremenită, de parcă uitase să respire. Aruncă o privire rapidă spre drumul pustiu, apoi brusc se înfurie.

Începu să împăturească ziarul, fără să-şi dea seama, reducându-l la un pătrat mic, apoi îl mototoli, nervoasă. Trecu un moment, apoi luă o hotărâre. Se ridică în grabă, de parcă se ruşina să fie găsită de cineva aşteptând un bărbat, care nu va veni niciodată. Porni încet, cu capul plecat, pe drumul pe care venise.

De cum intră în oraş şi se apropie tot mai mult de Cross Street, întâlni mai mulţi oameni; unii dintre ei întorceau capul după ea. Dar Gracie nu observa. Mintea îi era tulburată, buimăcită de durere şi îndoială. Da, trebuie să fie o greşeală. Fusese tipărit un zvon stupid, asta era. Nu putea fi adevărat. David, pur şi simplu, nu putea să facă aşa ceva: era al ei, întotdeauna fusese. Ridică privirea, respirând agitat. Instinctiv, grăbi pasul. Patru minute mai târziu, traversă Church Wynd şi intră direct prin uşa laterală, în biroul lui Murray.

— Davie, strigă ea. Trebuia să vin să te văd.

El tresări la vederea ei. Stând cu coatele pe masa de lucru, cu fotografia în ramă de argint în faţa lui, se schimbă la faţă şi privirea îi căzu pe ziarul pe care ea îl ţinea strâns în mâna dreaptă. Un minut niciunul nu vorbi, apoi Murray, furios de propria-i slăbiciune, făcu un efort să-şi vină în fire.

— Nu trebuia să vii aici, Gracie. Sunt ocupat.

Sub bluza moale de poplin, pieptul îi tresăltă uşor, ca o pasăre ce se luptă să se elibereze.

— Te-am tot aşteptat la Dumbreck.

— Ei bine! privirea lui o evită pe a ei. Ştii cum este,

spuse după o pauză. Nu este cazul să faci o scenă.

— Davie! Ea îşi întinse mâna spre el, de parcă voia să prindă ceva ce el scăpase. De ce îmi vorbeşti în felul acesta? Şi de ce nu mi-ai spus… cinstit?

— Ştiai tot ce trebuia să ştii. Vorbea crispat, ursuz, cu privirea încă fixând podeaua. Cu mult înainte de întoarcerea ta m-am logodit cu Isabel Waldie. Acum mă căsătoresc cu ea.

— Cum rămâne cu noi doi, Davie? Totdeauna am aparţinut unul altuia, cu adevărat, de când ne-am cunoscut, în ciuda tuturor greşelilor şi a lucrurilor stupide care s-au întâmplat. Isabel nu este o soţie potrivită pentru tine. Nu-ţi aminteşti ce mi-ai spus la Dunbeg?

— A fost o nebunie de vară, continuă el, apărându-se. În plus, ştiai situaţia mea. Putea duce la necazuri.

— Deci, nu ţii la mine, Davie? întrebă cu voce şoptită. Ştii cât de mult te iubesc!

El ridică, în sfârşit, capul şi îi întâlni privirea. Era atât de frumoasă, în biroul lui vechi şi mohorât, chiar mai frumoasă în suferinţa ei, încât supărarea şi remuşcările i se accentuară. Şi din această cauză dori să o rănească şi mai mult.

— Tocmai asta este, Gracie, zise el. Te îndrăgosteşti prea uşor.

Ea se dădu un pas înapoi, de parcă ar fi pălmuit-o. Ochii ei, fixaţi asupra lui, arătau cât de mult o răniseră cuvintele lui. Faţa i se înnegură şi, împotriva voinţei ei, ridică glasul.

— Înţeleg ce vrei să spui. O remarcă de adevărat gentleman. Şi asta după ce ţi-am declarat dragostea mea.

— Nu te cred, răspunse cu răutate. Şi nimeni altcineva din Levenford. Nu, nu! Reputaţia ta este cam şifonată. Oh, la dracu’ cu toate astea! De ce trebuie să mă justific? Mi-am câştigat poziţia la care aspiram. Nu-mi pot permite să mă implic în nimic dubios. Nu trebuie să ne mai vedem. Între noi totul s-a sfârşit.

— Înţeleg… eşti o figură publică acum, Davie. S-ar

putea ca într-o zi să devii primar. Nu poţi să te combini cu o persoană ca mine.

Vocea ei, tremurând de dispreţ, se auzi în tot biroul.

— Pentru Dumnezeu, nu vorbi atât de tare. Nervos, aruncă o privire spre uşă. Am oameni care aşteaptă… Doamna Stott şi soţia pastorului.

— De ce mi-ar păsa? Lasă-le să audă cât eşti de mizerabil şi laş. Dacă am făcut o greşeală, cel puţin a fost una din generozitate. Nu m-am vândut pentru un parteneriat, într-un birou de avocatură.

— Gracie… te aude întreaga stradă.

— Cât de departe ai ajuns în relaţiile cu ea, Davie? Măcar asigură-te că lanţurile sunt aurite…

Lacrimi amare, fierbinţi îi ţâşniră din ochi, suspine adânci o zguduiră, şi, gândindu-se doar cum să fugă, trecu în goană prin camera de aşteptare, fără să le vadă pe cele două femei care stăteau acolo.

După plecarea ei, Murray rămase ţeapăn şi palid, privind în gol. Deodată, cu un gest violent, luă prespapierul de pe masa de lucru, vrând parcă să-l arunce în perete. Dar se răzgândi. Aranjându-şi ţinuta, se ridică să le întâmpine pe cele două cliente care îl aşteptau.

*

După aproape o săptămână, într-o după-amiază mohorâtă de sâmbătă, pe la ora patru, Kate Nimmo era singură acasă – Gracie era în oraş, iar Daniel plecase din nou într-una din călătoriile sale ce se dovedeau o sursă de dezamăgire pentru el şi de iritare pentru ea.

Pe faţa lui Kate, fără niciun dubiu, apăru o încruntătură uşoară, care apoi se adânci. Nu era deloc mulţumită de felul în care mergeau lucrurile în casa ei atât de liniştită până acum. Şi nici de zvonurile care circulau în oraş şi care ajunseseră până la ea.

În acel moment, se auzi soneria de la intrare. Surprinsă, nu prea obişnuită cu musafirii, Kate se ridică să răspundă. Şi iată, chiar pe treptele de la intrare stătea silueta colţuroasă a doamnei Mowat, soţia pastorului.

— S-a întâmplat să trec prin apropiere, zise Susan Mowat, şi m-am gândit să vă fac o vizită.

— Ce amabil din partea ta, replică Kate. Pofteşte înăuntru.

Deşi tonul era politicos, nervii lui Kate erau întinşi la maximum, şi o uşoară roşeaţă i se ridică în obraji în vreme ce-şi conducea musafira în salon.

Soţia pastorului era tot ceea ce Kate ar fi putut fi – doamna casei parohiale, arbitrul destinelor la Cercul de cusut şi la mesele de ceai lunare, o persoană cu greutate pe scara socială. Inima deschisă a lui Kate nu era în stare de sentimente de invidie. Dar, cealaltă femeie, cu limba ei ascuţită şi aerul condescendent, o rănise adesea pe Kate, făcându-i-o antipatică.

— Sper să te simţi bine, zise Kate cu falsă vioiciune, când Susan luă loc pe fotoliu. La fel şi soţul tău.

— Domnul pastor, spuse doamna Mowat, respingând, cu gravitate, familiarismele, este foarte bine.

Tăcere. După toate regulile de etichetă ale Levenfordului, musafirul ar fi trebuit să se intereseze de soţul gazdei, dar Susan Mowat nu o făcu, iar această omisiune o răni pe Kate până în străfunduri. Ascunzându-şi supărarea sub masca vioiciunii, spuse:

— Nu-i aşa că vremea este minunată pentru această lună a anului? Daniel remarca ieri că este cel mai frumos iulie pe care şi-l poate aminti. Tufele de mazăre arată minunat.

— Hmm! zise Susan Mowat, scurt.

Îşi puse pe nasul lung şi osos pince-nez-ul cu ramă de aur şi privi prin cameră; de parcă urmărea să găsească semne de neglijenţă sau lipsuri.

— Soţul tău încă mai ţine acele predici în aer liber la Dalreoch?

Petele roşii de pe obrajii palizi al lui Kate se accentuară. Cu mare efort reuşi să răspundă cu calm:

— Da, încă mai merge acolo. Este modul lui de a trudi în vie. Un lucru modest, poate. Dar este lucrarea Domnului, totuşi.

Altă pauză. Kate se lupta să se calmeze, conştientă de răul pe care şi-l putea face dacă răbufnea. Nu, nu trebuia să se enerveze. Poate exagera. Sau chiar îşi imagina lucruri rele. Şi, la urma urmei, importanţa socială a vizitei lui Susan Mowat era suficientă ca să poată rezista la unele mici înţepături sau aluzii dispreţuitoare. Se forţă să zâmbească amabil.

— Bei un ceai cu mine?

— Îţi mulţumesc, scutură din cap doamna Mowat. Dar am venit cu un alt scop. Nepoata ta este acasă?

— Nu, a ieşit.

— Hmm! Din nou acelaşi sunet de rău augur scăpă de pe buzele lui Susan Mowat. Iese foarte mult, îmi imaginez.

— Lui Gracie îi place să umble de colo-colo, explică Kate.

— Cu siguranţă. Un zâmbet sarcastic apăru pe buzele lui Susan Mowat. Numai dacă are cu cine să umble.

Kate simţi că îşi pierde controlul. Inima ei, care adesea o necăjea şi de care ştia că este slabă, începu să-i bată cu putere în piept. Deodată, îşi dori să fie în dormitorul ei, lungită în pat, să fi pretins că nu este acasă şi să nu-i fi permis lui Susan Mowat s-o viziteze. Răspunse cu glas slab:

— Este doar vechea poveste cu care ei o necăjesc pe Gracie.

— Vechea poveste! exclamă Susan Mowat, dispreţuitor. Se ridică, acuzatoare. Kate Nimmo, oricât de neplăcut ar putea fi, consider de datoria mea să-ţi spun ceva. Se ştie în tot oraşul că nepoata ta Gracie s-a încurcat cu David Murray, în speranţa de a-l face pe acesta să rupă logodna cu Isabel Waldie.

Inima solicitată a lui Kate grăbi ritmul.

— Nu pot să cred, protestă ea!

— Bineînţeles! ripostă soţia pastorului, cu un dispreţ nedisimulat. Însă tot oraşul crede asta. Au fost văzuţi la Markinch şi, de câteva ori, la Dumbreck. Şi chiar eu l-am auzit pe David, bietul de el, cum o dădea afară pe uşă. Se opri triumfătoare, cu capul dat pe spate şi cu mâinile în şolduri. Cu siguranţă ştii că Gracie Lindsay a fost întotdeauna o obrăznicătură neruşinată, încă din primii ani de şcoală. Iar acum, că a revenit acasă, este şi mai rea. Aş putea să-ţi spun unul sau două lucruri, dacă m-aş hotărî să vorbesc, din ce pune la cale, dar nu-mi stă în caracter să răspândesc bârfe, nu, ci doar să le opresc, şi de aceea mă aflu aici, Kate Nimmo. Se opri să-şi tragă sufletul şi, cuprinsă de inspiraţie continuă: Ştii că propriul tău soţ era nebun după Gracie, dându-i târcoale la orele de Biblie de pe când fustiţa ei de-abia îi depăşea genunchii. Baillie Waldie îi amintea de asta pastorului chiar ieri. Este adevărat că pe atunci era doar o fetişcană. Acum nu mai este. De când Gracie s-a întors, el umblă ca un somnambul, intrând şi ieşind din studioul fotografic la orice oră, luând-o de braţ în timp ce traversează strada.

Ultima insinuare era, Kate ştia bine, complet falsă. Şi totuşi, o izbi în plin. Daniel era atât de prost, încât oricine putea trage concluzii greşite din acţiunile lui. Kate nu putea gândi coerent şi, pentru un moment, îi dispăru orice dorinţă de a riposta. Sângele îi fugi din obraji, lăsându-i de culoare pământie. Stătea neajutorată, în timp ce soţia pastorului se ridică şi, trăgându-şi nervoasă mănuşile pe degete, îşi încheie tirada.

— Îmi pare rău că a trebuit să vorbesc astfel, Kate Nimmo, dar am considerat de datoria mea. Poate încă mai poţi face ceva. Rămâne de văzut. Dar un lucru este limpede. Avem copii la care trebuie să ne gândim, să-i protejăm, copii cu frica lui Dumnezeu, ca fiul meu şi prietenii lui. Dacă nu intervii să pui capăt scandalului din oraş, fii sigură că alţii o vor face!

Kate nu răspunse. Încă buimăcită, o văzu pe Susan

Mowat cum îi aruncă o ultimă privire încărcată de milă, apoi se întoarce şi iese maiestuoasă din încăpere. Nu, Kate nu se putea mişca nici măcar să-şi salveze viaţa. Doar când se trânti uşa de la intrare, ea înţelese că vizitatoarea sa plecase.

Acel zgomot o trezi la realitate. O trecu un fior de parcă fusese stropită cu apă rece ca gheaţa, şi un val de emoţie puternică o cuprinse. Poate pentru prima dată fu conştientă de ceea ce i se spusese.

Şi tocmai în propria casă, iar dintre toţi oamenii, tocmai de către Susan Mowat! Val după val emoţiile o năpădiră – durere, amărăciune şi umilinţă –, oh, umilinţă, înainte de orice!

Nu pentru că ar fi crezut ceva din acuzaţiile la adresa lui Daniel. Îl cunoştea prea bine – şi îl iubea destul – ca să-l creadă capabil de aşa ceva! Era însă suficient ca, în bunătatea lui, să dea ocazia gurilor rele să-l bârfească. Dar era doar bunătate?! Îi dăduse „târcoale” lui Gracie toată viaţa, spusese soţia pastorului. Un junghi de gelozie îi sfâşie pieptul.

În ce o priveşte pe Gracie – venise neinvitată, cu felul ei zburdalnic de a fi şi cu chipul veşnic zâmbitor –, ea era la baza tuturor necazurilor. Mânia o cuprinse pe Kate, aducându-i lacrimi strălucitoare în ochi. Se ridică şi se duse la bucătărie. Le va arăta ea lui Gracie şi lui Daniel. Nu era femeia care să fie manipulată în felul acesta.

— Gracie! strigă ea deodată pe un ton neobişnuit.

Nu primi niciun răspuns. Gracie nu se întorsese.

Kate se aşeză lângă fereastră, cu pieptul tresăltând, frecându-şi mâinile nervoasă, în timp ce aştepta.

*

Când Gracie se întoarse, soarele apunea. Trecu de poartă, deschise uşa de la intrare fără zgomot şi intră în hol, gânditoare, cu faţa lipsită de expresie, de parcă era

obosită.

Rămase un moment acolo, apoi îşi scoase haina uşoară şi străbătu holul în linişte, cu intenţia de a ajunge în camera ei neobservată. Dar, nu făcu decât câţiva paşi, conştientă de faptul că Kate stătea la baza scărilor, blocându-i drumul.

— Tu eşti, mătuşă Kate. M-ai speriat.

Kate nu răspunse. Stătea acolo, cu o mână pe balustradă şi cu cealaltă presându-şi pieptul. Faţa nu i se distingea prea bine, totuşi părea împietrită, iar corpul îi era ciudat de rigid.

Preocupată de propriile-i gânduri, Gracie nu observă ciudăţenia comportamentului lui Kate. Făcu un pas înainte.

— O să urc în camera mea, mătuşă Kate. Nu voi cina în seara asta.

Kate strânse mai puternic balustrada. Vocea ei, luptându-se să iasă din pieptu-i zbuciumat, părea înăbuşită.

— Nu cinezi! Ce păcat! N-ai dori să-ţi aduc ceva în cameră? Poate o bucată de friptură de pui şi un pahar de sherry?

La început ironia neobişnuită nu avu efectul scontat – Gracie o privi pe Kate cu o vagă nedumerire.

— Nu va fi niciun deranj, crede-mă. De ce să nu-ţi satisfaci toate dorinţele? Este un privilegiu să te servesc. Kate tremura violent acum. Incapabilă să mai menţină mult timp tonul sarcastic, izbucni: Unde ai fost?

După o pauză, Gracie răspunse încet:

— Am fost să mă plimb cu barca cu motor, pe lac.

— Cu cine?

— Cu Frank Harmon. Dar, mătuşă Kate…

Era uimire şi durere în glasul ei.

— Să nu mă contrazici, o întrerupse brutal Kate. Te-am ascultat destul. Tu, cu ochii tăi mari şi comportament răsfăţat. Una din noi două trebuie să plece din casa asta. Înţelegi ce-ţi spun? Du-te în camera ta cu sau fără cină,

dar mâine trebuie să-ţi găseşti altă locuinţă.

Tăcere apăsătoare. Gracie îi putu vedea faţa lui Kate acum şi, brusc, îşi trecu mâna peste ochi de parcă voia să alunge imaginea care nu părea reală. Un gând îi veni în minte.

— Dacă crezi că nu plătesc destul, pot să-ţi dau două lire pe săptămână.

Rănită în punctul ei cel mai nevralgic, expresia lui Kate deveni şi mai amară.

— Deci crezi că este vorba despre bani? Ei bine, te înşeli. Ai fi putut sta aici pe gratis numai dacă ai fi ştiut să te comporţi. Dar acum… acum nu te-aş mai ţine nici dacă mi-ai oferi o avere.

Expresia feţei lui Gracie se înăspri. Spuse sec:

— Poate îmi spui ce am făcut.

Era prea mult pentru Kate. Orbită de mânie şi ură, îşi pierdu şi ultima brumă de control.

— Ce-ai făcut! De parcă n-ai şti. Ne-ai adus ruşine şi umilinţă, mie şi lui Daniel, cu felul tău scandalos de a te purta. Tot oraşul vorbeşte despre tine… şi despre noi.

Pentru moment, Gracie nu răspunse. În penumbră, faţa ei părea ciudat de palidă. Ochii ei mari şi negri, pe acea faţă albă, erau ca ai unei păsări rănite. În cele din urmă, spuse cu glas şoptit:

— În acest caz, mătuşă Kate, mai bine plec chiar acum.

Fără să se uite la mătuşa ei, care îi făcu loc aproape inconştient, urcă la etaj şi străbătu coridorul spre camera ei.

Cu faţa încă schimonosită de furie, Kate intră în salon cu paşi şovăielnici, conştientă de zgomotul de sertare trase şi închise ce se auzea de la etaj.

În inimă simţea că atitudinea ei faţă de Gracie era nedreaptă şi aspră. Într-un fel se ura chiar, şi trebui să lupte cu sentimentul de duioşie de a o mângâia pe Gracie şi de a o lua în braţe, de a-i spune că îi pare rău, de a face front comun cu Daniel şi nepoata sa împotriva calomniilor Susanei Mowat. Dar nu, deoarece ea suferise, trebuia să-i

facă şi pe ceilalţi să sufere.

Auzi o trăsură oprind la poartă, îl auzi pe vizitiu cum cară bagajele lui Gracie. Apoi se aşternu tăcerea.

Dar nu pentru mult timp. Aproape imediat, auzi paşi în hol şi Daniel intră în salon, descurajat şi obosit după călătorie.

— Kate, exclamă el, cine a trecut pe lângă mine cu trăsura?

Ea strânse din dinţi de neputinţă. Imaginea lui, cu faţa tulburată şi îndurerată, o scoase din minţi. Nu avea importanţă că îl susţinuse în faţa calomniilor lui Susan Mowat, nu avea importanţă că în sufletul ei îl iubea. Strigă tare:

— Era Gracie Lindsay. O neisprăvită fără valoare, care ţi-a înjosit şi insultat soţia în faţa întregului oraş. Am trimis-o să-şi facă bagajele.

— Nu, Kate, se clătină el, consternat.

— Ba da. Şi aş face-o iar şi iar ca să-ţi fiu de ajutor. Când mă gândesc la ce a trebuit să îndur îmi vine să mor de ruşine.

Făcu brusc un pas înainte şi, luându-l de umeri, îl scuturã de-i clănţăniră dinţii. Apoi tot atât de brusc îi dădu drumul. El se retrase cu spatele prin uşa deschisă, clătinându-se buimăcit, până se lovi de pragul de sus al uşii de la intrare.

Într-o criză de isterie, Kate izbucni în lacrimi, apoi, întorcându-se fugi în camera ei şi închise uşa. Inima i se zbătea îngrijorător în piept, trimiţându-i o durere acută în braţul stâng. De ce, oh, de ce se lăsase antrenată în acest scandal? Nu era făcută pentru scene de felul acesta. Cu degete tremurânde scotoci în sertar după pastilele pentru inimă recomandate de medic şi reuşi, cu greu, să înghită două. Apoi se lăsă să cadă pe pat, plângând cu suspine.

Daniel îşi reveni încet şi rămase, cu capul aplecat caraghios într-o parte, să asculte suspinele înăbuşite ale soţiei lui. Gura lui roşie era deschisă cu o mirare infantilă, ochii albaştri erau îngustaţi de durere. Kate nu fusese

niciodată mai de neînţeles pentru el decât în acest moment îngrozitor.

Afară, pe drumul spre oraş, Gracie stătea în trăsura ce se legăna, cu faţa îmbujorată în palme. Luna, ridicată sus pe cerul întunecat, răspândea o lumină blândă. O lacrimă se scurse de sub pleoapa lui Gracie, dându-i un gust de sare pe limbă. Niciodată nu se simţise atât de tulburată, de pierdută. Ce viaţă ducea ea? De ce trebuia să îndure această umilinţă?

Cincisprezece minute mai târziu trăsura ajunse în oraş, coti pe Church Street apoi în College Row, şi se opri în faţa pensiunii doamnei Glen, o locuinţă cu faţada gri, ce se înălţa dintre casele vecine cu un aer de demnitate.

Acolo, la numărul 3, văduva Glen îşi câştigase existenţa vreme de mai bine de douăzeci de ani, închiriind camere. În afară de cei doi locatari permanenţi, profesoara de franceză de la Academie şi o bibliotecară, chiriaşii doamnei Glen erau, de obicei tineri, străini de Levenford, veniţi să muncească sau să înveţe o meserie la şantierul naval. Bineînţeles, la Glen trăsese şi Nisbet Vallance cu opt ani în urmă, când urmase cursul de inginerie la Ralston.

Dar acum, poate, numărul 3 de pe College Row nu mai avea acea superioritate de altădată. Întregul edificiu avea un aer sărăcăcios şi erau voci care ziceau că în ultimele luni Margaret Glen îşi pierduse controlul, că recent căzuse tot mai mult în patima care o măcina de mult – pasiunea pentru băutură.

Era întuneric când Gracie ciocăni la uşa luminată de becul slab din stradă.

— Aveţi o cameră de închiriat?

Margaret Glen stătea în prag, o femeie voinică, cu faţa roşie şi ochi umezi. Era îmbrăcată în negru, fusta era pătată de grăsime, iar bluza avea nasturi lipsă. Avea o voce caldă, cu o nuanţă nesănătoasă în ea.

— Pentru cine doreşti?

— Pentru mine.

Proprietăreasa se aplecă să o cerceteze cu privirea şi, deodată, scoase o exclamaţie de surpriză.

— Pentru Dumnezeu! Eşti chiar Gracie Lindsay! Sfinţi din ceruri, ce te aduce la ora asta din noapte? Nu stai la mătuşa ta?

— Acum nu.

— Deci asta era. Văduva miloasă, devenită mai bună după porţia ei de băutură de sâmbătă seara, încuviinţă din cap înţelegătoare. Frate, frate, dar brânza-i pe bani, când e vorba de Kate Nimmo. Dar aşteaptă puţin, draga mea, Margaret Glen nu este la fel. Nu, nu. Nu voi permite niciodată să se spună că ai ciocănit la uşa mea în zadar. Tatăl tău mi-a fost bun prieten, la fel şi Nisbet Vallance. Intră. Eşti binevenită. Ridică brusc vocea spre vizitiul care aştepta: Adu bagajele, Tom. Şi fii cu ochii în patru dacă vrei o duşcă.

Astfel, în ciuda a ceea ce s-ar putea spune în Levenford, văduva Glen o primi pe Gracie pentru cel mai simplu motiv din lume, un impuls de bunătate; în timp ce Gracie venise la doamna Glen pentru că nu ştiuse unde să se ducă în altă parte.

Camera spre care o conducea proprietăreasa era la etaj, o cameră înaltă, cu tapet înflorat, ce dădea în spatele casei.

— Poftim, draga mea. Acum mă duc să-ţi aduc nişte vin fiert cu apă şi zahăr. S-a lăsat deja frigul, iar tu arăţi cam înfrigurată.

Văduva plecă şi reveni imediat cu un pahar de vin aburind, pe care Gracie îl bău recunoscătoare. Apoi, epuizată după altercaţia cu mătuşa Kate, uluită şi chinuită de necazurile care se abătuseră deodată asupra ei, se spălă pe faţă şi pe mâini, se dezbrăcă şi se băgă în pat, unde adormi imediat ajutată şi de vinul băut.

În dimineaţa următoare, după ce trecuse surpriza de a se trezi într-o cameră străină, Gracie se simţi ciudat de liniştită. Bineînţeles, necazurile nu dispăruseră, dar simţea că le va putea depăşi.

Stând întinsă în pat, cu mâinile sub cap, visa cu ochii deschişi când dangătul clopotelor îi aminti că era duminică. Brusc simţi impulsul de a merge la slujba de dimineaţă, la fel cum făcea când era copil.

„Bing, bang” făceau clopotele, iar sunetele îi umpleau inima. Simţi dorinţa acută de a înfrunta oraşul, şi cu smerenie şi curaj să recâştige stima celor care o condamnaseră. Se îmbrăcă în grabă.

Era o dimineaţă răcoroasă şi deja, din toate colţurile oraşului, grupuri mari de oameni se îndreptau spre biserică. Femeile purtau mănuşi şi bonete, bărbaţii costume negre, toţi dornici să se întâlnească cu cei de aceeaşi condiţie socială.

„Bing, bang! Bing, bang!” La intersecţia cu Church Street, în aşteptarea prietenei ei Robina Stott, soţia primarului, şi îmbrăcată corespunzător, stătea domnişoara Paton.

— Bună dimineaţa, zise, potrivindu-şi paşii cu ai Robinei. Astăzi va fi un auditoriu impresionant la biserică. Iată-i vizavi pe membrii familiei Waldie, împreună cu David Murray. Îşi înclină capul. Murray poartă un costum nou? Parvine cu iuţeală pentru un fiu de îngrijitor.

— Isabel arată fericită, în orice caz, zise soţia primarului, nu mai are înfăţişarea aceea plinuţă din adolescenţă.

— Va fi grasă ca mama ei, pufni domnişoara Paton. Încă înainte de a ajunge la patruzeci de ani va fi cât un dulap.

„Bing, bang! Bing, bang!” sunau clopotele bisericii, chemând oamenii la slujbă. Deodată, domnişoara Paton scoase o exclamaţie de surpriză, care o opri în loc pe Robina.

— Priveşte! exclamă ea. Pentru numele lui Dumnezeu!

Urmă o pauză, în timp ce ochii celor două femei cercetară mulţimea de credincioşi până întâlniră o siluetă ce venea dinspre College Row.

— Dumnezeule Atotputernic! rosti solemn Robina, este

Gracie Lindsay!

Mergând singură, Gracie deveni treptat conştientă de agitaţia pe care o stârnea. Oamenii o priveau, apoi se uitau în altă parte. Cu un aer ofensat, doamna Waldie îşi trase fiica mai aproape. Murray părea că nu o observase. Domnişoara Greg de la Cercul de cusut întoarse capul indignată.

Gracie se îmbujoră, apoi păli. Uitase impactul puternic al unui scandal într-o comunitate mică, nici nu bănuise că ostilitatea cetăţenilor era atât de puternică faţă de o întâmplare de acest fel. Ezită, dar era prea târziu să mai dea înapoi; urcă treptele largi de piatră şi intră în biserică.

Merse în strană, neştiind unde să se aşeze, deoarece locul era mai aglomerat decât bănuise. În cele din urmă, se aşeză la un capăt de bancă, pe care stătea o singură femeie, domnişoara Isa Dunn.

Chiar atunci, domnişoara Dunn, o fată bătrână, pe care nimeni nu o luase în seamă până acum, făcu să-i intre numele pentru totdeauna în istoria Levenfordului. În momentul în care Gracie se aşeză aproape de ea, domnişoara Dunn se ridică, îşi luă cartea de rugăciuni, mănuşile şi tot ce avea şi se duse în partea opusă a stranei, spre o altă bancă. Un freamăt trecu printre enoriaşi, un murmur aprobator.

Gracie stătea foarte dreaptă pe banca pustie, cu o durere arzătoare în piept. Simţea că fiecare privire era aţintită asupra ei. Îşi dădu seama că făcuse o greşeală îngrozitoare. Ar fi dat orice să fie afară din biserică şi înapoi, în camera ei, dar nu putea să facă nicio mişcare. Rămase cu privirea plecată, în timp ce biserica se umplea şi pastorul se urca la amvon.

Reverendul Douglas Mowat era un bărbat obtuz, greoi, cu mai multe rânduri de guşi – statura lui corpolentă devenise subiect de bârfă în oraş, unde se zicea că soţia lui trebuia să-i lege şireturile la bocanci. Cu siguranţă că nu ar fi ajuns atât de departe fără burta lui proeminentă.

„Creishy[2] Mowat” îl numeau cei lipsiţi de respect, aceasta datorându-se, în parte, şi calităţii predicilor lui care, atunci când printre enoriaşii din biserică erau şi cei bogaţi, deveneau insuportabil de onctuoase. Creishy nu era cu adevărat cucernic, dar avea un talent, rar la o persoană tăcută, de a vorbi foarte fluent. „Când îşi deschide gura-i mare, declarase ironic farmacistul Hay, cuvintele i se revarsă ca urina din băşica porcului.” În cele mai rafinate cercuri din Levenford, reverendul Douglas era privit cu admiraţie, ca o persoană „volubilă” şi „elocventă”.

Astăzi, cu siguranţă, pastorul îşi merită din plin elogiile. În timp ce îşi ocupa locul, săltându-şi burta peste marginea amvonului, simţi atmosfera tensionată din biserică, iar privirea lui, trecând iute peste mulţime, căzu asupra intrusului – Gracie, singură în bancă.

Asta era! Ce ocazie favorabilă! Ce şansă pentru o predică despre virtute! Fără nicio ezitare, Mowat abandonă tema predicii pe care o pregătise, din Isaia, cap. 41, versetul 6 şi, ţuguindu-şi buzele groase şi umede, anunţă:

— Pildele lui Solomon, cap. 7, versetul 10. Şi iată o femeie îl întâmpină având înfăţişare desfrânată şi cu prefăcătorie în inimă!

Tăcere profundă, de aşteptare a ceea ce va urma, apoi reverendul Mowat îşi începu predica. Şi ce predică! Până şi primarul, care îl detesta pe Mowat, trebui să-i admită valoarea, în ce-i priveşte pe ceilalţi, aceştia îl urmăreau cu răsuflarea tăiată, în extaz.

Creishy avea propriile lui motive pentru acest atac, în afară de şansa de a-şi întări reputaţia de bun orator. Ca la majoritatea bărbaţilor graşi, legaţi pentru totdeauna de o soţie neatrăgătoare, „plăcerea cărnii”, aşa cum şi-o imagina, declanşa invariabil în el o violenţă cumplită.

În afară de asta, întotdeauna avusese pică pe familia Lindsay – bătrânul Tom, în vremuri trecute, încercase din

[2] Unsuros, onctuos (scoţiană) (n.t.).

răsputeri să-l pună pe cumnatul său, Daniel Nimmo, în scaunul pe care el îl ocupa acum cu atâta succes. Ştia, de asemenea, ceva din situaţia care se crease între stimaţii lui prieteni, familia Waldie şi David Murray – puţine lucruri nu ştia Mowat – şi, ca să pună capac la toate, chiar ieri soţia lui iubită venise cu zvonul neliniştitor că îl surprinsese pe Edward, singurul lor fiu, „dându-i târcoale acelei Lindsay, în biroul Companiei Khedive”. Muştele la borcanul cu miere – bineînţeles!

Astfel, reverendul Mowat se dezlănţui. Fu prudent, reţineţi, în afară de orice Creishy era viclean. În sufletul lui, nu avea nimic împotriva lui Daniel. Chiar şi critica la adresa lui Gracie, deşi evidentă, fu voalată. Vorbea în parabole, lansându-şi săgeţile chiar din Sfânta Scriptură.

— Căci, porunca este o lampă care să te ferească de femeia rea, de linguşeala limbii unei femei străine. Nu pofti frumuseţea ei în inima ta: nici n-o lăsa să te cucerească cu ocheadele ei. Căci prin mrejele unei femei stricate – un fior de încântare reţinută trecu printre enoriaşi – un bărbat este transformat în aluat.

Poate un bărbat să ţină un foc în suflet şi în haine fără să se ardă? Poate cineva să meargă pe cărbuni încinşi, fără să se ardă la picioare? Cu vocea mieroasă, ea îl face să cedeze, cu buzele ademenitoare îl constrânge. El o urmează orbeşte, cum merge boul la tăiere sau nebunul la ospiciu. Ascultaţi la mine şi urmăriţi-mi cuvintele. Casa ei este calea spre iad, conducând în camerele morţii.

Stând acolo, printre enoriaşi, Gracie auzi totul. La început nu prea înţelese. Apoi, îşi dădu seama că era vorba despre ea, fiecare cuvânt era o piatră aruncată în ea. Nu se putea mişca. Era ceva ce te înspăimânta în imobilitatea ei, furtuna de sentimente din sufletul ei era aproape insuportabilă. Venise aici să se roage, să găsească înţelegere şi toleranţă. Iar ei se purtau în felul acesta.

În cele din urmă, predica se sfârşi. Cu un oftat de satisfacţie, enoriaşii se ridicară din bănci şi biserica

începu să se golească. Gracie ar fi fost isteaţă dacă s-ar fi ridicat şi ea imediat. Dar rămase câteva momente, încercând să-şi adune forţele, uitând că afară oamenii se vor strânge în grupuri să bârfească şi să comenteze predica pastorului din acea zi. Astfel, atunci când se decise să plece, trebui să le facă faţă tuturor, mai dureros decât până acum.

Coborî scările, trecând printre grupurile de oameni. Mergea încet, sperând să găsească măcar o faţă prietenoasă, pe cineva cu care să schimbe măcar o vorbă de salut. Dar nu găsi pe nimeni. În timp ce trecea, conversaţia înceta. Capetele se întorceau în cealaltă parte. Niciun suflet nu veni să o întâmpine. Un hohot de plâns înăbuşit i se ridică în gât. Cu capul plecat se întoarse la pensiune.

În acea după-amiază, se arătă soarele, împrăştiind norii gri, accentuând liniştea acelei zile de sărbătoare. În camera ei, aşezată pe un scaun de răchită, Gracie privea, fără să vadă, panorama monotonă a olanelor de pe casa din faţa ei.

Măcar dacă Frank Harmon ar fi fost în oraş, i-ar fi oferit sprijin şi puţină relaxare, dar el plecase la Londra pentru o săptămână în interes de afaceri. La căderea serii, ea era tot acolo, fără să se mişte, până când doamna Glen, oarecum îngrijorată, urcă scările şi ciocăni la uşă să o întrebe ce se întâmpla.

— Asta nu trebuie să se întâmple. Proprietăreasa intră, faţa îi era îmbujorată, respiraţia îi mirosea a alcool. Nu pot să suport să te văd stând singură. Hai cu mine jos, să stăm lângă foc.

Gracie scuturâ din cap.

— Aş fi o companie jalnică pentru dumneavoastră, doamnă Glen.

— Nu, nu, draga mea. Nu voi accepta un refuz. N-are nicio importanţă ce au spus despre tine. Îţi voi turna o picătură care te va înveseli cu siguranţă.

La început, Gracie ezită, apoi se ridică. La urma urmei,

de ce să nu accepte această amabilă invitaţie. O băutură nu putea decât să-i facă bine. De ce i-ar păsa? Dacă sfinţii din oraş o renegaseră, atunci trebuia să se consoleze cu păcătoşii. Se supuse, în timp ce doamna Glen, cu o mână după talia ei, o conduse la parter.

4

În lunile de vară, Daniel iubea cel mai mult dimineţile, decât orice parte a zilei. Se scula la şase, şi după ce îi ducea lui Kate ceaşca cu ceai, mergând fără zgomot, în papucii vechi de pâslă, prin casa liniştită, cu storurile trase, se furişa în grădină, cu pantalonii traşi peste pijama şi cu o jachetă de lucru maro încheiată peste pieptul gol, unde putea savura dulceaţa încărcată de rouă a zorilor.

În timp ce norii pufoşi de pe dealurile Winton se topeau sub razele soarelui şi frumuseţea peisajului de vară apărea din ceaţă, Daniel lucra în grădină. Vacile de la ferma familiei Drummer, proaspăt mulse, se răspândeau pe câmp, mugind uşor. Stratul gros de rouă strălucea pe florile de calceolaria. Iar Daniel, cu inima plină de bucurie, simţea atingerea proaspătă a mâinii Creatorului asupra pământului.

Dar, în acea dimineaţă de luni, la o săptămână după plecarea lui Gracie din casă, Daniel era tulburat. Grădina lui nu arătase niciodată mai bine. Mazărea crescuse înaltă şi înflorise, şiruri de flori albe, roz şi mov – patru, cinci, chiar şase flori pe o tulpină, cu lăstari înmuguriţi, care promiteau o recoltă foarte bună.

Totuşi, privirea lui Daniel era absentă, mintea preocupată. Obiectivul asupra căruia insistase, care acum mai mult decât niciodată devenise vital, părea la fel de îndepărtat.

În toate săptămânile care trecuseră, cercetase toate pistele în căutarea copilului lui Gracie, toate adresele la care locuise doamna Lang. Totul, în zadar. Iar şi iar, cu

speranţe noi, călătorise în oraşele şi satele vecine, doar ca să constate că totul se ducea de râpă.

Descurajat, intră din nou în casă, luă micul dejun şi plecă la treabă. Era puţin mai devreme decât de obicei, deoarece ceasul din turn bătu ora opt şi jumătate când traversă Cross Road. Instinctiv, grăbi pasul. Apoi, în timp ce dădea colţul după farmacia Hay, poştaşul se opri în faţa lui şi îi întinse o scrisoare. Era un plic cu aspect oficial, de culoare bleu, pe care Daniel îl deschise uşor înfiorat.

Tribunalul Comitatului,
Winton,
20 iulie 1911

Stimate domn,

Cu privire la cererea dumneavoastră de pe data de 7 iulie, am avut recent acces la dosarele Tribunalului orăşenesc şi suntem îndreptăţiţi să vă anunţăm că doamna Annie Lang, care a locuit în Methven, Perthshire, se află în prezent în Kirkbridge, Clyde Place, numărul 17. Recent, doamna Lang a compărut în faţa tribunalului sub acuzaţia de încălcare a articolului 15a din legea pentru protecţia copilului şi a fost eliberată condiţionat de către SPCC.

Dacă vă putem fi de folos şi pe mai departe, în această problemă, nu ezitaţi să luaţi legătura cu noi.

Supusul dumneavoastră slujitor,
Andrew Ross.
Grefier la Judecătoria din Winton

Daniel îşi înăbuşi un strigăt de triumf, de bucurie. În sfârşit, se afla pe calea cea bună. În ciuda tonului uşor neliniştitor al scrisorii, veştile primite erau bune. După toate încercările nereuşite de până acum, scrisoarea îi

părea asemeni strigătului marinarului, pe vreme de furtună, că se vede pământul. Nu era vreme de pierdut. Nu va deschide astăzi studioul fotografic. Plin de încredere şi energie, se uită la ceas şi, fără să ezite, se îndreptă spre gară.

Aici, după o scurtă aşteptare, se urcă într-un compartiment de clasa a treia al trenului de ora nouă pentru Winton. În timp ce locomotiva îşi croia drum prin câmpia joasă, stătea nerăbdător şi încordat privind, fără să vadă, ţinutul mlăştinos, care se derula în viteză şi cele câteva vaci ce păşteau apatice în ploaia măruntă.

Ajunse la Kirkbridge imediat după prânz, când filaturile de bumbac, care constituiau principala ramură a industriei oraşului Winton, îşi revărsau valurile de muncitori pentru pauza de masă. Sute de femei, cu basmale pe cap, se scurgeau continuu prin porţile mari, ca o armată în marş. Peste această scenă sumbră, ploaia cădea fără oprire, dintr-un cer plumburiu, transformând drumul prăfuit într-o mare de noroi.

Daniel ceru informaţii de la un poliţist, care îl îndrumă spre Clyde Place şi, ridicându-şi gulerul, se amestecă în mulţime. La capătul străzii principale, o luă la stânga şi, trecând pe lângă statuia de bronz a unuia dintre cei mai importanţi proprietari de filaturi, intră în partea mai săracă a oraşului.

Daniel nu mai văzuse până acum magazine atât de dezolante. În şanţuri se scurgea un lichid greu mirositor de la vopsitorii. În curţi atârnau, pe sfori, rufe prost spălate. Aproape fiecare portal ducea la un bar sau la un birou de pariuri.

Cele mai rele previziuni ale lui Daniel se adeveriră. Doamna Lang, stăpâna copilului lui Gracie, decăzuse mai mult decât se temuse.

Traversând un scuar pietruit, intră într-o stradă îngustă, ca un canion între clădirile înalte, acoperită de noroi mirositor, care avea o placă bleu cu vopseaua crăpată pe care scria Clyde Place.

Daniel fu cuprins de o slăbiciune atât fizică, cât şi psihică. Mirosul, duhoarea din alee, locuinţele sărăcăcioase ce se înălţau de fiecare parte îl făcură să se înfioare.

Era şi destul de întuneric, deoarece chiar şi în zilele cele mai senine, puţine raze de soare pătrundeau pe alee. Era ca pe fundul unui puţ. Daniel îşi dori să se furişeze afară, să iasă la câmp deschis şi să-şi purifice fiinţa în aerul curat de ţară.

Dar starea de nervozitate a lui Daniel, ajunsă aproape de isterie, nu îi permise să dea înapoi. Intră în pasajul care ducea la numărul 17 şi începu să urce scările, care nu arătau mai rău decât altele din acel district – deoarece apartamentele erau construite pe principiul spate la spate, nu existau ferestre, lumină şi nici aer. Racordurile de la gaze erau astupate, iar o ţeava crăpată deteriorase un palier.

Daniel urcă trei etaje, adunându-şi forţele într-o rugă mută, când se clătină aproape să cadă. Un copil stătea pe trepte, un băiat. Daniel se uită la el ca prin ceaţă. Băiatul părea să-şi petreacă timpul jucându-se cu o piatră mică, rotundă pe care o arunca în aer şi o prindea cu mâna la spate.

Însă Daniel cu greu observă asta. Băiatul era acela care îi reţinea atenţia, Daniel ştia despre rahitism şi despre faptul că această boală predomină în cartierele sărace, cu hrană puţină şi lipsite de căldura soarelui. Acum vedea cu claritate că picioarele copilului, mic de statură, erau curbate sub el, iar capul părea prea greu pentru gâtul subţire. Ochii îi erau întunecaţi şi serioşi pe faţa ciupită, ca de ceară, tristă şi fără viaţă. Părea să nu aibă prea multe lucruri pe el – doar câteva piese tricotate. Trebuia să aibă cam şapte ani.

Stând acolo, băiatul îl privi pe Daniel grav, cu ochi obosiţi. Apoi, Daniel îşi recăpătă capacitatea de a vorbi.

— Doamna Lang locuieşte aici?

După o pauză, băiatul dădu din cap afirmativ, cu

seriozitate.

— Aş vrea să o văd, spuse Daniel.

— Ai venit după chirie? întrebă băiatul. Mă tem că nu poate să te plătească.

— Nu am venit după bani. Vreau doar să-i vorbesc.

Copilul ezită, cercetându-l cu privirea pe Daniel, în felul său atent. Apoi, spuse încet:

— Bine. Te conduc.

Se ridică. La fel ca toţi copiii rahitici rămase în picioare, luptându-se cu stângăcie să stea în poziţie verticală. Era dificil, dar reuşi în cele din urmă şi, şchiopătând, urcă scările.

Pe palierul de sus se opri în faţa unei uşi. Din felul în care se comporta băiatul, Daniel îşi dădu seama că era camera lor. Apoi, în timp ce se întorcea şi ridica privirea, lumina ce pătrundea prin luminatorul spart îi căzu băiatului pe faţă.

Pentru prima dată Daniel îl văzu cu claritate. Scoase o exclamaţie înăbuşită şi un val de emoţie îl cuprinse. Acea faţă, deşi atât de fragilă şi palidă, semăna extraordinar cu a lui Gracie.

Micşorată, prinsă în razele palide, faţa ieşea din trecutul întunecat, părând să răzbată spre lumină, de parcă însăşi Gracie se întrupa din ceaţă, în faţa lui. În special ochii, castaniu închis, atât de serios aţintiţi asupra lui, nu ar fi putut fi niciodată contestaţi. Daniel înghiţi un nod. Instinctiv spuse:

— Cum te cheamă?

— Robert, răspunse băiatul.

— Dar celălalt nume? Emoţionat, Daniel vorbea sacadat. Este Lang? Doamna Lang este mama ta?

— Da, Annie Lang este mama mea, zise vag Robert. Oricum, o termin cu ea.

Împinse uşa de parcă nu dorea să mai fie interogat.

Era o garsonieră. În capătul îndepărtat al camerei o femeie stătea cu picioarele încrucişate pe o saltea de lână aşezată direct pe linoleum. Cosea cu repeziciune nişte

haine pe care le ţinea în poală, acul mişcându-i-se într-un ritm alert.

Oricât de tulburat era, Daniel nu putu totuşi să nu observe mobila săracă, soba veche, porţelanurile ciobite şi jaluzelele rupte.

În colţul mai apropiat, trei copii, toţi mai mici decât Robert, se jucau cu un capac de la o cutie veche de tablă. Lângă saltea se afla o grămadă de pantaloni de dimie aspră, terminaţi pe jumătate.

Robert se duse la femeie; apoi cu prudenţa care îi caracteriza toate acţiunile, îşi întoarse privirea spre Daniel şi murmură ceva la urechea ei.

Doamna Lang rupse cu gura o bucată de aţă neagră de pe mosor şi privi întâi la Robert, apoi la Daniel.

— Nu putem fi lăsaţi în pace? se plânse ea. Cu ce i-am supărat acum?

— Nu este vorba despre asta, o calmă Robert. Bărbatul vrea doar să-ţi vorbească.

Înainte ca ea să-i răspundă, el se întoarse, îi strânse pe copiii care se jucau şi îi dirijă pe uşă afară. În timp ce şchiopăta, în urma lor, se întoarse spre Daniel cu un aer de învingător şi dădu afirmativ din cap ca şi când i-ar fi permis să treacă la afacerile lui particulare. Era ceva în acel gest, atât de melancolic, şi totuşi atât de înţelept, încât ochii lui Daniel luciră. Dar vocea femeii îl readuse la realitate.

— Ce doreşti? Vezi cât sunt de ocupată. Trebuie să-mi termin treaba până la şapte.

Daniel îşi concentră privirea asupra femeii. Annie Lang era o biată fiinţă fardată grosolan, destul de tânără şi, totuşi, trecută datorită vieţii încercate şi necazurilor. Obrajii erau puternic îmbujoraţi, iar sub ochi avea cearcăne vineţii. Gleznele, vizibile de sub tivul fustei zdrenţuite, erau umflate. De când intrase el în încăpere, ea nu se oprise nicio secundă din cusut.

Daniel îşi drese glasul.

— Am venit în legătură cu acest băiat, spuse. Cel pe

care-l numiţi Robert. Pentru el nu era uşor să continue sub privirile ei furişe ce-l săgetau. Găsi totuşi puterea să-i explice scopul vizitei şi ceea ce dorea de la ea.

La început, expresia ei rămase morocănoasă, plictisită dar, pe măsură ce Daniel îşi expunea doleanţele, faţa ei exprimă, deşi făcea eforturi să ascundă asta, surpriză, înţelegere, trecând apoi la şiretenie calculată.

— Ei bine, spuse într-un târziu, nu neg că el este băiatul pe care-l căutaţi. Cu siguranţă este copilul lui Gracie Lindsay.

El nu se îndoise de asta; aflase cu cinci minute în urmă pe palier. Insistă nerăbdător, cu patimă.

— Atunci lasă-mă să-l iau cu mine. Ţi-l voi aduce înapoi chiar astăzi.

Ea scutură din cap hotărâtă şi răspunse iute:

— Nu, nu. Nu pot face asta. Nici nu mă pot gândi la aşa ceva. Copilul îmi aparţine. Am acte cu care să dovedesc. Şi nu mă descurc fără el. Mă ajută în foarte multe lucruri. Se duce peste tot să ia comenzile pentru mine. Aţi văzut şi dumneavoastră cât este de isteţ. Eu nu mai sunt în putere acum. De când mi-a murit bărbatul, am dus-o foarte greu. De când am părăsit ferma, m-am luptat să supravieţuim. Şi, în plus, ţin la Robert. Este un copil de nădejde. Şi trebuie să iau în considerare şi banii pe care i-am cheltuit cu el, fiind atât de sensibil, trebuia să-i dau iarna medicamente. Înţelegeţi că de când bătrânul Lindsay a murit, nu am mai primit niciun ban ca ajutor.

Se opri brusc, de parcă spusese destul şi începu, cu buzele strânse, să coasă din nou. Totuşi, Daniel, cu toată naivitatea lui, îşi dădu seama de dorinţele femeii.

— Câţi bani vrei? Dacă îmi dai băiatul îţi voi plăti.

Ea se opri din cusut, mototolind nervoasă broboada cu mâinile cu vene proeminente şi degete cu urme de înţepături de ac. Deşi încerca să pară calmă, cuvintele o tulburaseră profund. Pentru munca ei de croitoreasă, singurul suport în ultimii doi ani, primea în jur de un şiling şi trei peni pe zi. Acum, printr-un noroc formidabil,

apăruse această posibilitate. Temându-se să nu ceară prea mult şi totuşi îngrozită să nu pretindă prea puţin, şovăia chinuită de nehotărâre:

— Aţi putea să-mi daţi douăzeci de lire?

Daniel o privi, la fel de tulburat ca şi ea – nu ştia nimic despre demersurile legale în acest caz şi nici despre validitatea pretenţiilor ei asupra copilului. Nu-i trecu niciun moment prin minte că ameninţarea cu un proces pe motiv de neglijare a copilului ar fi făcut-o să-şi schimbe pretenţiile. El era mult prea blând pentru o astfel de stratagemă. Şi îl dorea pe Robert. O singură privire aruncată feţei slabe şi trupului schilodit de rahitism îl convinsese, pierzând orice urmă de chibzuinţă. Băiatul trebuia scos din acest mediu chiar dacă l-ar fi costat întreaga avere. Luă o hotărâre decisivă.

— Îţi voi da douăzeci de lire. Nu am banii la mine, dar ţi-i voi aduce – făcu un calcul rapid – mâine. Apoi, voi lua băiatul şi-l voi reda mamei lui.

Ea se holbă la el ca în transă. Era de necrezut, urma să-i dea douăzeci de lire. Dumnezeule bun! Ce n-ar putea face ea cu acei bani. Ar deveni o altă femeie, şi-ar asigura confortul, ar scăpa de corvoadă pentru totdeauna. Deodată, fără niciun avertisment, izbucni în lacrimi.

— Oh, săraca de mine, se smiorcăi ea. Nu ştiu ce vei crede despre mine. Mă comport de parcă îţi vând băiatul. Dar pe Dumnezeul meu că nu aş face aşa ceva dacă n-aş avea nevoie disperată de bani. Nu ştiţi ce înseamnă să fii sărac şi neajutorat, să decazi atât de jos.

Daniel o lăsă să-şi verse amarul apoi, în timp ce ea îşi ştergea lacrimile cu broboada, controlându-şi vocea care tremura, îi spuse:

— Putem să-l chemăm pe băiat înăuntru?… Aş vrea să-l văd din nou.

Daniel se înapoie la Levenford la ora opt seara, într-o stare de exaltare. În timp ce trenul lua curba la Dumbreck, prinse ultimele raze ale soarelui ce apunea – se înseninase spre sfârşitul după-amiezei şi ieşise soarele

– şi i se păru că navighează pe valuri de lumină.

Hainele i se uscaseră în drumul spre casă, strângându-l peste piept şi făcându-i pantalonii scorţoşi. În timp ce se grăbea pe Church Street, în amurg, spre locuinţa lui Gracie, fredona în gând. Deşi nu mâncase aproape nimic, toată ziua, nici nu se gândise să treacă pe acasă să cineze, până nu o vedea pe Gracie. Trebuia să-i dea minunata veste imediat.

Dar, vai, spre amărăciunea lui, Gracie nu era acasă. Când ciocăni la numărul 3 pe College Row, la uşă veni doamna Glen care, privind peste capul lui, îi răspunse precaută:

— A plecat pe la ora şase.

Daniel se schimbă la faţă.

— Când se întoarce?

— Ei bine, răspunse proprietăreasa cu discreţia cuvenită, nu a menţionat când se întoarce. Nu cred că va întârzia. Deşi, vă daţi seama, nu pot şti cu siguranţă.

— Nu ştiţi unde s-a dus? insistă Daniel.

— N-am nici cea mai mică idee. După un moment de ezitare, proprietăreasa îşi etală zâmbetul profesional. Nu sunt dintre acelea care-şi chestionează chiriaşii. Asta nu se va întâmpla niciodată. Ce zi îngrozitoare a fost astăzi, dar, până la urmă, s-a înseninat. Poate mâine se va mai încălzi. Noapte bună, domnule Nimmo, şi drum bun.

După ce i se închise uşa în nas, Daniel nu avu altă soluţie decât să se ducă acasă. Dar, pur şi simplu, nu putea. Trebuia să vorbească cu cineva. Neapărat. Vestea emoţionantă a descoperirii sale, a ceea ce făcuse şi ce-şi propunea era mai mult decât putea suporta inima lui. Străzile erau întunecate acum, magazinele închiseseră cu o jumătate de oră în urmă. Şi totuşi, se îndreptă spre bunul lui prieten, farmacistul.

Hay, cel puţin, nu plecase nicăieri. Era în camera lui, situată deasupra farmaciei, cu papucii de pâslă în picioarele mari şi cu cartea de logică a lui Mill pe genunchii osoşi. Desprins de tejgheaua lui şi relaxat, avea

un aer şi mai pronunţat de cinic atotştiutor.

Când Daniel apăru la uşă, farmacistul îi aruncă o privire – acea privire ironică specifică lui Hay. Apoi, înainte ca Daniel să poată rosti un cuvânt, farmacistul remarcă critic:

— Deci eşti chiar tu, micul meu prieten! Intră. Dar să nu te împiedici. După toate legile gravitaţiei, eşti gata să te prăbuşeşti.

Daniel era prea fericit ca să se supere. Se aşeză pe un scaun şi exclamă încântat:

— L-am găsit!

Farmacistul îl studie pe Daniel de după nasu-i lung.

— Am bănuit. Omule, eşti exemplul perfect de *homo eedioticus*. Nu i-ai adus destule necazuri acelei femei ca s-o mai sâcâi şi cu fiul ei?

— Nu trebuie să vorbeşti aşa, protestă cu căldură Daniel. Îţi spun sincer, acest copil mi-a făcut o puternică impresie. E doar o mogâldeaţă. Iar casa în care locuieşte este o adevărată cloacă. Nu cred că a văzut vreodată un câmp verde sau că a respirat măcar o gură de aer proaspăt în toată viaţa lui. Şi cu toate acestea, niciodată nu s-a plâns.

Hay râse cu râsul lui cel mai enervant.

— Ce fel de baliverne vrei să-mi torni?

— Este adevărul adevărat. Daniel nu putea fi contrazis. Este un băiat extraordinar. Are doar şapte ani, dar priveşte lucrurile ca un bărbat. Ar trebui să vezi cum are grijă de acea femeie, Lang – a devenit şi mai săracă – şi de ceilalţi doi copii; trebuia să aibă o soartă mai bună şi asta de mult timp. Trebuie să-l scoatem din locul acela. Este singura lui şansă.

— Mergi până la capăt! Şi după ce îl vei lua cu tine, ce vei face?

— Nu înţelegi că din asta vor beneficia atât mama, cât şi fiul? Gracie îi va oferi un cămin. Poţi să râzi cât vrei, dar asta va fi salvarea ei. Îi voi găsi o căsuţă, nu departe de Levenford, unde toată lumea a fost atât de rea cu ea.

Se opri să-şi recapete răsuflarea, apoi continuă:

— Îţi spun, prietene, că, cu ajutorul lui Dumnezeu, îi voi aduce pe mamă şi fiu împreună, până la sfârşitul săptămânii.

— Deci astea sunt planurile tale, spuse farmacistul, cu milă. Te-ai gândit la planurile pe care le poate avea acea tânără deosebită?

— Mă voi duce să o caut. Nu era acasă.

— Doar atât? Ce coincidenţă extraordinară! Unde este?

— De unde să ştiu? replică Daniel, înroşindu-se.

— Evident. De unde să ştii? Hay râse cu voce tare. Niciodată în toată viaţa ta nu ai spus vorbe mai adevărate. De... ha! ha!... unde să ştii?

Daniel era dezorientat.

— Sărmane prieten, reluă farmacistul dispreţuitor. Eşti un adevărat idiot! Ai un talent deosebit să aranjezi lucrurile! Imaginează-ţi ce cuib de viespi vei stârni, scandalul pe care-l vei isca în paşnicul oraş Levenford, care încă reverberează la auzul numelui de Gracie Lindsay. Şi tu propui să-i aduci bastardul în faţa tuturor? Vrei să ai tot oraşul pe urmele tale şi ale lui Gracie?

Daniel strânse din buze cu încăpăţânare.

— Nu mai pot să-l las în acea cocină. Ce altceva aş putea face?

Se aşternu tăcerea. Farmacistul se lăsă pe spate în fotoliu, inspectându-şi papucii de pâslă, aproape rupţi, cu aerul preocupat al unui om de afaceri.

— Ei bine, o să-ţi spun ce poţi face, zise într-un sfârşit, făcând o grimasă. Nu uita, nu am nici cel mai mic interes faţă de Gracie sau copilul ei. Dar, Dumnezeule, nu suport să te văd cum te faci de râs în faţa mea şi, mai rău, în faţa unor indivizi din oraş ca Mowat, Waldie şi alţii, în această afacere. Zâmbi ironic. Şi din cauza asta sunt oarecum tentat să-ţi întind o mână de ajutor.

Urmă o pauză emoţionantă. Apoi, fortificându-se cu o bucăţică de lemn dulce, Hay concluzionă:

— Poate îţi aduci aminte de casa mea plutitoare de pe

lac, asta dacă mai poţi să-ţi aduci aminte de ceva. Ei bine! Acest băiat este pe jumătate mort, conform spuselor tale, mort după o gură de aer proaspăt. În ce priveşte pe buna lui mamă, cu cât părăseşte mai repede orăşelul Levenford, cu atât va fi mai bine pentru ea, din toate punctele de vedere. Dacă îl ştii pe un anume domn Harmon, la fel de bine ca şi mine, poţi înţelege întreaga semnificaţie a celor spuse de mine. Aşa că îţi voi spune ce pot face pentru tine, prostuţul meu prieten. Îmi voi pune la dispoziţie căsuţa plutitoare pentru Gracie şi pentru băiat, ca să petreacă o vacanţă împreună, până vor fi gata să plece în locul pe care îl vei găsi pentru ei.

Un suspin ieşi de pe buzele lui Daniel, când realiză întreaga semnificaţie a celor auzite. Era mult adevăr în cele spuse de Hay, el era un încurcă-lume care nu se pricepea la aranjamente. Fusese foarte îngrijorat în legătură cu complicaţiile ce puteau surveni şi, cu toate acestea, nu se putuse gândi la o soluţie atât de strălucită şi simplă ca aceasta – rezolva toate problemele, imediat.

— Omule, se bâlbâi el, între admiraţie şi recunoştinţă. Este o lovitură de maestru.

Hay îndepărtă cu un gest valul de mulţumiri ale lui Daniel, cu aerul cuiva situat deasupra tuturor emoţiilor. Cu toate acestea, le acceptă, într-un mod superior, nerăbdător să expună calităţile planului său.

Astfel, o jumătate de oră mai târziu, când Daniel plecă, lucrurile erau clare între ei. Dumnezeu are căile Lui misterioase de a face o minune. Cine, se gândi Daniel, îndrăzneşte să pună sub semnul întrebării intervenţia Providenţei într-un astfel de moment şi într-o noapte ca aceasta? Lacrimi îi apărură în ochi, în timp ce se îndrepta spre casă.

Apoi, ajuns la capătul lui College Road, văzu o femeie, chiar în faţa lui, dând colţul şi urcând scările la numărul 3. Era Gracie. Înfrângându-şi impulsul de a striga, Daniel se grăbi în urma ei, ajungând la intrare, în timp ce ea era gata să închidă uşa.

— Daniel! exclamă ea, recunoscându-l, cu o tresărire, îşi apăsa mâna pe piept mirată, cu cheia încă în mână. Ce tare m-ai speriat! De ce eşti pe stradă la ora asta din noapte?

— Dar tu, Gracie? întrebă el, cu o uşoară neîncredere în glas.

— Eu? Am avut o întâlnire.

— Cu cine, Gracie?

— Oh, cu prietenul şi şeful meu, Frank Harmon. Zâmbi cu acea nouă tentă de amărăciune. Obrajii îi erau îmbujoraţi, iar ochii păreau nefiresc de strălucitori. Apoi, văzându-i expresia, se calmă brusc, aplecându-se în faţă, într-un impuls de bunăvoinţă. Ei, linişteşte-te! Nu mai fi trist, sărman omuleţ. Nu este nimic între mine şi Frank. Dacă vrei să ştii, am fost doar la concert la Overton. Nu puteam să bat darabana singură toată seara. Nu-i aşa?

Dintr-un anumit motiv, el fu conştient de o ciudată nelinişte. Niciodată nu o văzuse atât de fragilă, atât de diferită de ea însăşi. Voioşia din tonul ei suna complet fals. Într-un fel ciudat, părea să-şi bată joc de ea însăşi.

— Nu mă privi atât de insistent, dragă Daniel. Mă faci să mă simt ciudat de nesigură. Dar de ce te ţin în frig? Intră. O voi chema pe doamna Glen, care ne va aduce în salonul din spate un pahar de vin fiert.

Felul ei de a se comporta era atât de ciudat, de excentric, încât el se alarmă, mai ales când îi simţi respiraţia cu uşor miros de alcool. O urmă în hol, dar se opri la baza scărilor unde un bec de gaz, clipind rece într-un glob galben, arunca o lumină ştearsă asupra lor.

— Aşteaptă, Gracie, şopti el nervos. Nu merg mai departe. Vreau doar să ştii că astăzi am fost la Kirkbridge. Inspiră adânc. L-am… l-am găsit pe băiat.

Brusc se lăsă tăcerea, accentuată de susurul slab al becului de gaz.

— Da, draga mea, aprobă el din cap. Îl poţi lua înapoi oricând vei dori.

Ea se întoarse încet, sprijinindu-se de perete. Expresia

feţei ei, prinsă între acea voioşie ireală şi conştientizarea bruscă a vorbelor lui, căpătă un aer rigid, încremenit. Mâna îi era întinsă în faţă de parcă el i-ar fi aţintit deodată o lumină puternică în faţă.

— Ce-ai spus? murmură ea.

El repetă ceea ce spusese deja.

— Deci asta era. Îşi trecu încet mâna peste frunte, de parcă încerca să alunge gândurile-i confuze. Spune-mi, spune-mi cum l-ai găsit?

Stând în holul pensiunii, el îi povesti tot ce făcuse şi ce-i propunea, cu ajutorul lui Hay, să facă.

După ce termină, ea ridică privirea spre el, cu ochii atât de negri pe faţa palidă, încât pupilele păreau imense.

— Ce fel de femeie sunt? Vorbea pe un ton disperat, consternat. Nu ştiu. Aş vrea să-mi spună şi mie cineva.

Apoi, deodată îşi îngropă faţa în palme şi începu să plângă. Plângea în tăcere, cu atâta deznădejde, încât, în cele din urmă, Daniel îi atinse mâna într-un protest timid.

— Lasă-mă să plâng, suspină ea. Simt că niciodată nu voi plânge destul. Şi, oh, Doamne, oh, Doamne, am o durere îngrozitoare de cap.

— Nu te lăsa copleşită, Gracie, îi şopti el, tulburat. Ştiu că nu este uşor pentru tine acum. Dar vei vedea că totul se va rezolva cu bine, până la urmă.

Ea se opri din plâns. În timp ce-şi ştergea ochii, un spasm nervos, un fel de tremur îi scutură trupul. Se uită la el smerită.

— Îmi pare rău, unchiule Daniel. Nu se va mai întâmpla. Din nou apăru acel tremur aproape isteric. Am impresia că acel concert nu mi-a prins bine. Trebuie să urc la mine în cameră, presupun. Îţi mulţumesc pentru tot ce ai făcut pentru mine. Nu mai pot sta niciun minut. Sunt pe jumătate moartă de somn.

Îi aruncă un zâmbet palid, un semn al recunoştinţei, apoi începu, destul de nesigură, să urce scările. El o urmări cu privirea, rămânând în hol încă un minut după ce ea dispăru din vedere, mângâindu-şi bărbuţa

nedumerit şi tulburat.

Gracie fusese stranie în această seară, da, chiar înainte ca el să-i spună ceva, ea se purtase ciudat. Cu o umbră de supărare, el se întoarse şi o porni agale spre casă.

Traversând pe Common, urcă panta cu picioare ţepene şi slăbite. Deveni conştient de starea sa de om obosit, cu o durere ascuţită în piept. Lucrurile vor fi dificile şi cu Kate, neputând să-i dea o explicaţie a întârzierii lui.

Totuşi, gândul la tot ce-i dăruise acea zi îi încălzea sufletul, îi dădea un sentiment de împlinire, de mulţumire. Şi, cel mai drag gând, dintre toate, era îndreptat către faţa micuţă, palidă şi gravă pe care o văzuse prima dată ieşind din umbră, pe scara aceea murdară de pe Clyde Place.

5

În seara următoare, David Murray, logodnic şi tânăr de viitor în Levenford, şedea la masă nemişcat şi gânditor. Agitându-se în umbra sufrageriei curate, cu pereţii acoperiţi cu tapet lucios, cu un ceas greu de alamă şi şemineu fără pată, mama lui îl privea cu atenţie.

— Mai vrei o ceaşcă, dragă Davie?

La început, păru să nu o audă, apoi, cu o tresărire, îşi înălţă capul.

— Nu, nu, mamă. Nici nu am terminat-o pe prima. Amestecă în ceaşca cu cacao şi se prefăcu că bea o înghiţitură.

Ea îl privi îngrijorată. Toată viaţa muncise pentru el, renunţase la hrană, îmbrăcăminte, la orice, doar ca el să poată avea tot ce-şi dorea – ca băiat, ca adolescent, ca student cufundat cu nasul în cărţi, chiar în această cameră.

Acum că el reuşise în carieră, ea îşi menţinea aceleaşi obiceiuri de a sta în umbră, de a renunţa la orice. În ciuda protestelor lui, ea nu se aşeza la masă cu el, ci îl slujea cu mult zel pe tot parcursul prânzului sau cinei.

Fericirea ei nu consta în ceea ce îi putea el oferi, ci în gândurile minunate că ea îl ajutase să ajungă unde era acum. Fiecare pas important pe care îl făcuse îi adusese şi o adâncă satisfacţie. Stima de care el se bucura era pentru ea mai dulce decât mana cerească.

Iar acum căsătoria cu Isabel Waldie, fiica celui mai bogat şi important personaj din Levenford, va reprezenta încununarea carierei lui! Adeseori, în aceste ultime zile,

învârtindu-se prin casa de modă veche, slab luminată, ridicase ochii şi gândise: „Oh! Dacă l-ar putea vedea acum propriul lui tată!”

În seara aceasta, totuşi, ea îşi dădu seama că el nu era în apele lui şi o cută adâncă de îngrijorare îi apăru între sprâncene. Nici nu se gândea să îl întrebe direct dar, când îi luă ceaşca, în speranţa că el ar putea spune ceva, ea murmură:

— Ai avut o zi grea, fiule?

El încuviinţă absent din cap. În acea după-amiază avusese loc întâlnirea lunară a Consiliului orăşenesc unde se finalizaseră planurile pentru noua fabrică de gaz. Fusese felicitat pentru achiziţia proprietăţii lui Langloan, apoi, în timp ce membrii consiliului se relaxau cu obişnuitul pahar de whisky în faţă, primarul ridicase jovial paharul.

„Domnilor, curând va fi o nuntă... Aş vrea să închin pentru sănătatea prietenului nostru David şi a viitoarei lui mirese, domnişoara Waldie.”

Amintirea acelui toast îl făcu pe Murray să tresară. Tăcerea lui făcu să crească îngrijorarea mamei sale. Văzând că el nu mai vrea să mănânce, ea începu, necăjită, să strângă farfuriile.

— Te duci în Knoxhill astă-seară?

— În seara asta nu, replică el, cu greutate. M-am întâlnit cu Waldie la şedinţă. Casa lui este plină de croitorese.

— Atunci îţi voi face focul, spuse ea repede. S-a răcit dintr-o dată.

El se ridică brusc.

— Nu! Cred că voi face o plimbare în seara asta, mamă.

— O plimbare?

Ochii îi clipiră cu o nelinişte crescândă. Pe timpul studenţiei, el făcea adesea plimbări lungi, solitare, să-şi limpezească creierul obosit. Dar acum, era vorba despre altceva, mult mai neliniştitor.

Îl privi cum se duce în holul mic, îşi pune pălăria pe cap

şi îşi ia bastonul din dulapul de sub scară. Fără să-şi dea seama ce face, ea îl urmă în hol, implorându-l din priviri, prinzându-l cu mâini nervoase de mâneca hainei.

— Promite-mi, promite-mi că nu vei face ceva nebunesc, Davie!

El îşi coborî privirea spre ea, iar râsul lui îi sună straniu în urechi.

— Am făcut vreodată vreun lucru nebunesc în toată viaţa mea? Nu te nelinişti, mamă. Sunt un fiu model, un cetăţean model, un model de soţ în devenire. Nu voi fi altceva, Dumnezeu să aibă grijă de mine!

Ea trebui să se mulţumească cu această explicaţie. Stătu în prag, urmărindu-i silueta legănată, până dispăru în întunericul de pe Wynd, luând-o spre Church Street.

Merse până în capătul străzii, apoi se întoarse cu paşi mari, cu capul în pământ, cu pipa neaprinsă între dinţi, ca un om ajuns la disperare, de o nehotărâre frustrantă.

Deodată, făcu la dreapta şi intră pe College Row şi se opri vizavi de numărul 3. Era destul de întuneric în pasajul îngust, întrucât felinarele de pe stradă aruncau o lumină palidă. Ascuns sub o arcadă, Davie îşi plimbă agitat privirea peste pensiunea lui Margaret Glen. Să intre sau să nu intre?

Înainte de a lua o hotărâre, deveni conştient de o undă de fum de ţigară, ce venea spre el şi, un moment mai târziu, zări pe cineva, îmbrăcat într-o haină uşoară de călătorie, cu fular şi pălărie cu boruri moi, păşind agale pe pavaj. Dintr-o ochire, Davie îl recunoscu pe tânărul elegant – era Edward Mowat, fiul reverendului – şi gâtul i se uscă. Ieşi din umbra arcadei.

— Ei, salut, Murray! exclamă îndrăzneţul tânăr. Ce faci aici?

— Este exact ce doresc şi eu să te întreb.

Fiul lui Creishy zâmbi cu subînţeles. Era un tânăr înalt şi subţire, cu o gură blazată, ochi umezi şi cu un aer atotştiutor. Ca student al Universităţii din Winton, apărea, atât în propriii ochi, cât şi în ai părinţilor ca un model de

deşteptăciune şi curaj.

— Aş putea să te întreb acelaşi lucru, bătrâne. Oho! Femeia, eterna femeie, nu? Alege un student ca să aprecieze forma divină. Niciodată nu poţi şti ce noroc poţi avea într-o noapte ca asta. Ha, ha! Ia o ţigară. Nu vrei să ne reunim forţele şi să vânăm împreună?

Murray respira precipitat. Aici se ajunsese, gândi el, ca tinerii impertinenţi să-i dea târcoale lui Gracie? Îl înşfacă de guler pe tânărul Mowat.

— Pleacă de aici, şuieră el. Dacă nu dispari în zece secunde te târăsc până acasă, la tatăl tău, reverendul, şi-i voi spune unde te-am găsit.

— Oh! Înţeleg, se enervă Edward. Ascultă, eu…

— Repede! zise Murray. Ţi-au mai rămas cinci secunde!

Donjuanul îi aruncă lui David o privire piezişă, apoi, rostind temător „Dar tu?”, se făcu nevăzut.

Murray îşi umezi buzele de parcă voia să îndepărteze un gust amar. Cel puţin o salvase de la această insultă.

Îşi reluă veghea şi curând inima începu să i se zbată cu violenţă. Uşa de la numărul trei se deschise şi Gracie ieşi afară, fără pălărie şi cu haina aruncată pe umeri.

Ea ezită, era evident că era îngrijorată. De la vizita lui Daniel nu se putuse gândi decât la fiul ei, la copilul pe care-l abandonase cu atâţia ani în urmă. Această stare ciudată, îşi spuse, nu era dragoste de mamă, ci un amestec de supărare şi teamă – da, teamă pentru responsabilitatea pe care unchiul ei voia ca ea să şi-o asume şi faţă de care ea nu gândea la fel. Putea să-şi înceapă o nouă viaţă pe aceste baze? Nu ştia. Era îngrozită de această nouă experienţă.

Invizibil în umbră, David o privi cum se opreşte la baza scărilor de parcă voia să se bucure de aerul proaspăt al serii. Apoi se îndepărtă. După o luptă scurtă cu el însuşi, David luă o decizie. O urmă pe Gracie.

Ea mergea încet, dar fără urmă de ezitare, de parcă avea o destinaţie precisă. Când ajunse la marginea oraşului, la intersecţia cu vechiul drum spre Garshake, se

opri sub ultimul felinar. Înainte de a-şi da seama ce face, David fu lângă ea.

— Gracie!

Ea se întoarse, iar ochii îi străluciră în lumina slabă a felinarului. Tăcea. Era oare emoţionată? Nu putea fi sigur. Când vorbi, vocea ei era calmă şi fermă:

— Ei, iată-l pe dragul nostru Davie Murray! Consilierul Murray în persoană!

— Poţi râde de mine, dacă vrei. Nu neg că o merit. Dar, Gracie! Tonul lui Murray deveni brusc agitat. Trebuie să-ţi vorbesc.

— Contele doreşte să vorbească, reflectă ea ironic. Dar este prea târziu pentru vorbe, cu siguranţă. În plus, am întâlnire cu un gentleman. Îl aştept aici.

— Doar nu te referi la Harmon?

— De ce nu? răspunse Gracie nepăsătoare.

Adevărul era că îi promisese acestuia, cu jumătate de gură, că acceptă o scurtă plimbare cu el, dar în starea de agitaţie în care se afla se simţise incapabilă să-şi ţină promisiunea. Venise, totuşi, la locul de întâlnire pentru a-i comunica hotărârea ei. Dar acum, în faţa lui David, decise să amplifice importanţa întâlnirii.

Murray strânse din dinţi.

— Este o puşlama, Gracie... egoist şi bădăran sub comportamentul manierat... şi atât de înfumurat. A avut şi alte aventuri în oraş şi toate s-au terminat prost. Harmon este o persoană prea periculoasă pentru tine. Nu poţi avea încredere în el. Deşi pozează în celibatar, are o soţie undeva, în Anglia. Este un om căsătorit.

— Şi tu vei fi curând, David.

— Pentru Dumnezeu, Gracie, nu fi atât de dură cu mine. Ştiu că m-am băgat singur în încurcătură, dar eu ţin la tine, femeie. Şi simt că înnebunesc când te văd în situaţia asta, cu tot oraşul bârfind pe socoteala ta, Gracie! Mai bine pleacă de aici şi încearcă să-ţi pui ordine în viaţă.

— Nu ţi-am spus că nu pot? Se opri, cuprinsă de un

gând care făcu să-i strălucească cu amărăciune ochii trişti. Doar dacă nu vrei să vii şi tu cu noi… sper că nu ţi-e teamă de Frank!

El roşi din nou.

— Mi-e teamă numai pentru tine.

Ea păru să zâmbească în sinea ei, urmărindu-l cu privirea, în timp ce se auziră paşi pe caldarâm. Era Harmon care se apropia.

— Bună seara, Frank, îl salută Gracie cu prefăcută voioşie. Ei, nu te încrunta aşa. Trebuie să fii politicos. Se pare că vom avea companie în seara aceasta, contele Murray vine cu noi la o plimbare.

Harmon era stingherit de prezenţa neaşteptată a lui Murray şi de felul nepăsător de a fi al lui Gracie.

— Nu are altceva mai bun de făcut? întrebă ironic.

— Oh, Doamne! exclamă Gracie, simulând dojana. Unde îţi sunt manierele, Frank? Contele nu este obişnuit cu vorbele aspre. Dacă nu eşti mai atent, ar putea da fuga acasă la mama lui.

În ciuda suspiciunilor, un zâmbet uşor apăru pe buzele lui Harmon.

— Să vină dacă vrea, declară el indiferent. Unde vom merge?

— La Ladywell, Frank. Este un local pentru o companie selectă.

Frank abia ridică din umeri şi toţi trei o porniră pe Garshake Road, Harmon de o parte a lui Gracie, iar Murray, cuprins de furie, de cealaltă parte. Acum că ajunsese atât de departe, David nu mai putea da înapoi. Gândul că Gracie se întâlneşte cu Harmon şi se duce apoi cu el la Ladywell îl rodea ca un vierme în suflet.

— Ei, nu mai fi atât de supărat, zise ironic Gracie. Ştiu că nu eşti obişnuit cu aşa ceva, dar este singurul local mai bun în zonă. N-avem încotro.

Hanul, într-adevăr, era mic şi primitiv, nu mai mare decât o cameră lungă şi joasă cu un bar la un capăt şi un şemineu, în care ardea mocnit un buştean verde, la

celălalt capăt. Pe podeaua de lemn erau aşezate două mese, iar de tavanul afumat atârna o lampă cu ulei. Acum localul era gol.

La câteva clipe după ce ei intrară în han, uşa din spatele barului se deschise cu un scârţâit şi îşi făcu apariţia o femeie înaltă şi costelivă, ţinând în mână nişte andrele. Proprietăreasa avea trăsături aspre şi ochi încercănaţi. Ferindu-şi ochii de lumina lămpii, aruncă o privire furişă spre Gracie şi faţa i se lumină de un zâmbet linguşitor.

— Tu eşti, draga mea, cu prietenul tău cel darnic; şi încă un domn. Inaintând, şterse cu mâneca un colţ al mesei. Ce doriţi?

— Eu vreau whisky, spuse scurt Harmon.

— Şi care este dorinţa contelui? întrebă Gracie.

— Whisky, de asemenea, zise Davie supărat.

— Iar eu, paharul meu obişnuit de Porto.

Se aşează la masă între Harmon şi Murray cu un oftat prefăcut de mulţumire.

Murray îşi ridică paharul cu ochii la Gracie, încă roşu în obraji. Niciodată, niciodată nu o văzuse în postura asta, atât de frivolă şi prefăcută, amestecând râsul cu adânca amărăciune, mascând cu indiferenţă o tristeţe atât de profundă încât părea că-i sfâşie inima.

O iubea şi îi era milă de ea, în acelaşi timp. Iar felul lui puritan de a fi se răzvrătea împotriva prezenţei ei într-un astfel de loc, la o oră atât de târzie. Totuşi, nu zise nimic, dar ea îşi dădu seama de starea lui.

— Eşti la ora de rugăciuni, dragă Davie? Ai o privire atât de cucernică. Parcă ai vrea să începem un psalm. Sau poate marşul nupţial? Din respect pentru draga domnişoară Waldie şi aleşii din Levenford.

Harmon, turnându-şi încă un pahar de whisky, râse scurt, savurând suferinţa de pe faţa lui Murray. Ochii lui Gracie sclipiră. Vinul i se urcase la cap.

— Poţi să râzi, Frank. Vocea îi tremura. Este singurul lucru de făcut. Săracul unchiul Dan, cu a lui expresie

„iubiţi-vă unul pe celălalt şi fiţi buni!” Urâţi-vă unul pe celălalt, sub masca evlaviei – asta este lozinca acestui oraş. Şi dacă vreun biet păcătos nu este în pas cu enoriaşii, atunci Dumnezeu să-l ajute pe el sau pe ea.

Mânioasă, bău restul de vin, apoi, cu ochi înceţoşaţi, privi paharul gol. Tonul îi deveni mai blând.

— Când am revenit în Levenford, aveam inima plină de veselie. Îmi plăcea acest oraş, simţeam că îmi aparţine, că eram din nou acasă. Şi ce s-a mai întâmplat? Ochii i se umplură de lacrimi. Dar nu-mi pasă. Dacă ei nu mă vor, voi pleca departe. Da, departe, David, dacă te ajută cu ceva să afli asta. Unchiul Dan a aranjat totul, este cel mai bun om printre… Voi pleca…

Se opri înăbuşindu-şi un suspin, înfrânându-şi impulsul de a dezvălui planul călătoriei care, pe parcursul întregii seri, îi apăsase sufletul.

— Ascultaţi, zise Gracie, voi cânta un cântec. Este cel mai gingaş dintre toate, despre o tânără, pe nume Annie Laurie, care s-ar putea, foarte bine, să fiu eu.

Ridicându-se în picioare, îi privi ameţită. Lampa fumegândă crea umbre în jurul ei, iar mirosul de lemn ars îi îmbibase părul. Vocea îi suna caldă şi sinceră, cu o uşoară tentă pătimaşă care ar fi muiat inima oricui.

Sufletul lui Murray gemea. Până şi Harmon părea, într-un anume fel, mişcat. Ochii lui o cercetară apreciativ pe Gracie şi brusc simţi o dorinţă puternică de a fi a lui. Când cântecul luă sfârşit, el se ridică în picioare.

— A fost frumos, Gracie… prea frumos pentru această speluncă. O luă de braţ. Poţi cânta şi alte cântece în apartamentul meu.

Murray nu se mai putu abţine. Dintr-o dată uită de discreţie, de poziţia lui, de situaţia sa materială. Se ridică atât de brusc în picioare încât scaunul se clătină pe podea.

— Las-o în pace, zise cu voce sugrumată. Este timpul să plece acasă.

Încă ţinând-o de mână pe Gracie, Harmon îl privi pe

Murray.

— Cu mine vorbeşti?

— Îţi spun să o laşi în pace.

— Sau ce? întrebă Harmon cu faţa împietrită.

Gracie bătu din palme cu o exclamaţie de surpriză.

Faţa lui David era albă ca varul. În sinea lui, emoţiile biciuite se zvârcoleau ca şerpii, dar paharele de whisky băute îl făceau ca în exterior să pară rece ca gheaţa. Nu se temea şi, brusc, dorinţa nestăpânită de a-l doborî pe Harmon înfrânse în el orice precauţie. Îşi proiectă pumnul cu toată puterea în gura acestuia.

Fu o lovitură puternică, dar agentul o primi fără să clipească. Era dur Harmon, obişnuit cu luptele dure de la malul mării. Înainte ca David să lovească din nou, se repezi şi îl izbi în bărbie. David se clătină şi căzu în genunchi.

— Iată! şopti Gracie. L-ai făcut să-şi spună rugăciunea.

Cu faţa schimonosită, Murray se ridică în picioare şi se repezi din nou la Harmon.

În minutul următor, zăcea pe spate pe podea, sângerând, pe jumătate năucit. Nu se mai ridică.

— Oh, Frank, strigă Gracie pe un ton uşuratic. L-ai lovit prea tare.

Harmon scoase o batistă fină din buzunarul de la piept şi îşi şterse gura însângerată. Gracie, respirând agitat şi frângându-şi mâinile, întoarse capul.

— Du-mă acasă, spuse cu voce de gheaţă. Imediat, te rog.

6

Ziua următoare, puţin după ora unu, Daniel mergea sprinten pe strada principală din Kirkbridge. Înainte de a pleca de acasă, îi lăsase lui Kate un bilet pe masa din bucătărie, în care îi spunea că nu se va întoarce la noapte – un pas atât de îndrăzneţ, de neverosimil, poate cel mai curajos lucru pe care-l făcuse vreodată în toată viaţa lui.

În drum spre gară, îi trimisese prin poştă o scrisoare lui Gracie, reamintindu-i să se întâlnească în după-amiaza următoare, la căsuţa plutitoare.

Cerul era senin şi soarele strălucea. Când se apropie de High Street, Daniel, cu aceeaşi expresie concentrată, intră în Kirkbridge Clothing Company, un magazin imens cu îmbrăcăminte numai pentru copii. Aici, fără să ezite, ceru un costum de tweed, o pereche de ghete, ciorapi de lână şi o cămaşă de flanelă.

În ciuda aparentei dezinvolturi, micul fotograf nu-şi putu reţine un tremur când întinse banii pentru cumpărături. În acea dimineaţă, înainte de a pleca din Levenford, scosese de la bancă enorma sumă de douăzeci şi cinci de lire, şi simpla imagine a lui Kate, descoperind ireparabila retragere de bani, din economiile comune strânse cu greu, îl tulburase. Dar cu un efort îşi învinse slăbiciunea. Cu pachetul, învelit în hârtie maro, sub braţ, îi mulţumi vânzătoarei şi ieşi din magazin. Curând, ajunse la Clyde Place şi se făcu nevăzut în umbra clădirii.

Zece minute mai târziu, Daniel ieşea palid, cu buzele strânse şi pete roşii în obraji – ultimele douăzeci de lire îşi

luaseră zborul – şi alături de el, cu o mână în mâna lui, cu cealaltă strângând pachetul la pieptu-i mic, mergea Robert.

Atât de adânci şi complexe erau sentimentele lui Daniel, încât nu putu scoate un cuvânt, astfel că ajunseră la capătul liniei de tramvai fără să schimbe măcar o vorbă între ei. Era posibil ca de la Kirkbridge să ajungă direct la lac cu tramvaiul, deoarece vechile tramvaie cu cai fuseseră înlocuite cu cele electrice. Călătoria fusese lungă şi obositoare, dar Daniel alesese acest mijloc de transport în locul trenului, întrucât evita trecerea prin Levenford.

O dată, sau de două ori, Robert ridică privirea spre Daniel, dar imediat ce ochii li se întâlneau întorcea capul. Era imposibil să ghiceşti la ce se gândea, însă în ochii lui tremura un licăr de teamă şi suspiciune.

Daniel nu mai putu suporta şi exclamă în grabă:

— Nu fi speriat.

Era cel mai rău lucru pe care-l putea face. Faţa băiatului deveni ca de piatră. După câteva clipe acesta murmură:

— Nu sunt speriat. Doar că… În ciuda stăpânirii de sine, gura îi tremură ca a unui copilaş. Doar că nu ştiu nimic despre tine. Când te-am văzut în prima zi n-am ştiut că mă vei lua de acasă. Dacă aş fi bănuit asta nu te-aş fi lăsat să urci scările.

Daniel scoase un murmur de simpatie şi îl bătu uşor pe genunchiul micuţ. Dar Robert nu era genul să fie linguşit.

— Nu sunt un ţânc, zise. Îşi întări vorbele dând din cap cu seriozitate. Pot lupta.

Ajunseră la Gielston, staţia terminus a tramvaiului, aproape de ora trei după-amaiza. Oraşul, înghesuit la malul lacului, se scălda în razele soarelui, debarcaderul lui de lemn înainta în apa limpede de parcă voia să se răcorească.

Daniel şi Robert coborâră în grabă, deoarece nu mai aveau decât cincisprezece minute la dispoziţie, Daniel

făcu câteva cumpărături la băcănia de pe chei. Apoi, îşi ocupară locurile pe feribotul Lomond, care deservea în fiecare după-amiază toate satele riverane şi curând ajunseră pe malul opus, muntos.

În cele din urmă, ocoliră un promontoriu şi acostară într-un mic golf cu nisip auriu, cu faţa spre sud şi adăpostit de pădure. Aici, chiar în centrul golfului, se legăna, prinsă în ancoră, o ambarcaţiune ciudată, arsă de soare şi decolorată. Era casa plutitoare a lui Hay. Oricare ar fi fost credinţa farmacistului despre raiul de după moarte, el îşi alesese pentru propria plăcere un paradis pe pământ.

Pentru Robert, cel puţin, era revelaţia finală. Când ajunseră la vechea bărcuţă trasă la mal pe nisipul moale, se sprijini de ea şi scoase un oftat adânc.

— Acesta este locul? întrebă cu voce răguşită.

— Este Cantie Bay, încuviinţă Daniel.

Tăcere.

— Iisuse Hristoase! zise Robert cu seriozitate, de parcă era singurul lucru care putea fi spus.

Un fior îl străbătu pe Daniel la uşoara blasfemie.

— Robert, nu trebuie să vorbeşti în felul acesta!

Pentru o clipă, nu mai zise nimic. Trăgând la vâsle, ajunseră la căsuţa plutitoare şi se urcară la bord, după ce legară bărcuţa. Era o ambarcaţiune veche, pe care cu greu puteai să o numeşti vas de agrement. În vremurile de început, remorcase şalupe cu cărbuni pe fluviile Firth şi Clyde, înainte de a fi lăsată să putrezească în port. Acolo o găsise Hay şi o examinase cu ochi de expert. După săptămâni de negocieri dure cu proprietarii, o cumpărase, după cum declarase triumfător, la preţul unei cataplasme. Adăugase o suprastructură la coca navei şi dăduse un strat de vopsea peste lemnăria crăpată înainte de a fi remorcată în Cantie Bay. După ani de soare şi ploaie, nava se încadra bine în peisaj şi nu mai părea nelalocul ei.

Lăsându-l pe Robert pe punte, Daniel coborî în

cambuză, care conţinea doar o sobă de fier, câteva farfurii şi cuţite. Cratiţe şi o enormă tigaie atârnau agăţate de cuie bătute în grindă. Dar o lungă practică îl învăţase pe Daniel să se adapteze chiar în situaţii mai grele decât asta. Curând tigaia sfârâia pe sobă. Două ouă, sparte cu grijă pe marginea tigăii, se prăjeau în grăsimea lăsată de şuncă. Aproape imediat ceaiul fu gata, şunca cu ouăle, pâinea, untul şi gemul fură puse pe masă. Băiatul nu mai văzuse niciodată un astfel de prânz. În ochii lui, surpriza se lupta cu neîncrederea. Cele mai fixe idei, suspiciunea lui cu privire la Daniel şi la motivele acestuia, teama lui de o păcăleală, pe scurt, întreaga lui filosofie învăţată la şcoala dură a copilăriei se clătinau din temelii. Nu înţelegea ce se petrece. Ajutat de foame, făcu un pact cu el însuşi şi atacă mâncarea bogată şi apetisantă. Cu siguranţă, tovarăşul lui de călătorie era de încredere, iar mâncarea nu putea fi otrăvită.

Până la urmă, nici nu mâncă foarte mult. Nimic nu l-ar fi bucurat mai mult pe Daniel decât să-l vadă că devorează cantităţi mari de hrană. Dar băiatul, deşi ispitit de calitatea bucatelor, nu reuşi să facă faţă cantităţii. Când ajunse pe la mijlocul celei de a doua felii de pâine cu unt, acesta îşi propti cotul ascuţit pe masă şi îl privi pe Daniel.

— Pot să pun restul de pâine în buzunar, pentru mâine?

— Nu, îl vom pune în dulap. Acolo va sta mai bine şi îl vei putea lua oricând vei dori.

În ochii serioşi apăru din nou o expresie de uimire. O jumătate de felie de pâine să fie păstrată neatinsă, pentru proprietarul ei! Asta întrecea orice aşteptări.

— Voi locui aici?

— Da. Acum eşti obosit şi trebuie să mergi la culcare.

— La culcare, repetă Robert. Niciodată nu mă culcam înainte ca mătuşa Lang să vină de la cârciumă, după ora închiderii. Dar n-are importanţă, mă voi culca dacă asta vrei. Dar nu înainte de a fi spălat vasele.

— Nu te preocupa de asta. Daniel, încercând să pară

glumeţ, reuşi doar să zâmbească stânjenit. O să pun o oală mare cu apă pe sobă ca să te poţi spăla.

— Să mă spăl? Eu? De ce? N-am nevoie.

— Ca să-mi faci mie plăcere.

Linişte, băiatul era prea obosit ca să se mai opună. Ridicându-se în picioare, începu să-şi dea jos hainele zdrenţuite. Când Daniel aduse acolo oala mare cu apă aburindă, avea un prosop pe braţ şi o bucată de săpun în mână. Robert începu să se spele. Treaba nu îi reuşea prea bine. În timp ce strângea masa, Daniel îl privea. Când băiatul termină şi se şterse cu prosopul, avea o culoare uşor vineţie ca de pui proaspăt jumulit, gata pentru vânzare.

Cabina avea două cuşete, una sus şi alta jos, iar Robert, exprimându-şi opţiunea, o alese pe cea de sus.

— Culcă-te acum, ca un băiat cuminte, zise Daniel.

Robert se lăsase deja într-un cot, când un ultim gând îl tulbură. Privindu-l pe Daniel cu o expresie stranie, zise:

— Doar nu vei pleca.

În cele din urmă, se lăsă să cadă pe pat, cu faţa întoarsă într-o parte, cu părul moale şi lucios după spălat, împrăştiat ca mătasea pe pernă. Din momentul în care închise ochii, era adormit.

Daniel stătu nemişcat, privind la copilul adormit, a cărui respiraţie regulată avea un efect liniştitor, de înlăturare a efectelor epuizării de pe acea mică faţă slăbită.

În somn, faţa îşi pierduse asprimea, îngrijorarea şi vigilenţa şi devenise cu adevărat copilărească şi foarte tristă; în special umbra lăsată de gene, care îi dădea un aspect gingaş, făcu să se nască în sufletul lui Daniel o adâncă milă.

I se puse un nod în gât. Îşi muşcă buzele cu putere, îşi înclină capul într-o parte, pieptănându-şi barba cu degetele nervoase. Apoi, se întoarse încet şi începu să adune de pe jos hainele zdrenţuite ale băiatului.

Cu grijă, ca să nu facă niciun zgomot, împachetă

lucrurile vechi în hârtia maro în care fusese adus costumul cel nou al lui Robert. O piatră rotundă luată din balastul din cală dădu pachetului greutatea necesară. Cu pachetul în mână, Daniel urcă pe punte şi îl aruncă departe în lac. Acesta atinse apa liniştită, cu un zgomot uşor şi se scufundă imediat. Era ceva simbolic în gestul lui Daniel şi reprezenta punctul culminant al acelei zile. Aruncase departe copilăria nefericită a băiatului, având deja perspectivele unei noi vieţi.

Zorile se iviră calde şi senine, o ceaţă uşoară se ridica de pe suprafaţa calmă a lacului.

Deşi Daniel se sculase devreme, Robert era deja pe punte, îmbrăcat în noile haine, jucându-se cu cutia veche a unui aparat de fotografiat pe care Daniel îl lăsase acolo la ultima lui vizită.

Deoarece dimineaţa era atât de frumoasă, luară micul dejun pe punte. Pe la mijlocul acestuia, buzele lui Robert se încreţiră uşor – aducea aproape a surâs.

— Totuşi, mă bucur că mătuşa Annie Lang nu este aici.

— De ce? întrebă Daniel.

— Oh, cu siguranţă că ştii. Îmi plac noile mele haine, iar ea mi le-ar fi amanetat. O dată am primit bocanci de la Centrul de Asistenţă Socială, dar mi i-a luat şi i-a pus zălog. Ţine minte, Annie nu este o fiinţă rea. Pur şi simplu, a trebuit să-mi amaneteze bocancii.

Daniel tăcu un moment, apoi sesizând ocazia, spuse voit întâmplător:

— Vei vedea diferenţa faţă de propria ta mamă.

Robert se opri din mestecat. Linguriţa de os cu care culegea rămăşiţele de ou fiert din interiorul cojii rămase suspendată, nemişcată, în aer. Imobilitatea acesteia era mai grăitoare decât orice cuvinte. Dimineaţa însorită, cutia aparatului, aventura unui mic dejun pe puntea vasului, toate îl făcuseră să uite evenimentul neliniştitor, care îi atârna deasupra capului – sosirea mamei lui.

Era, fusese, foarte conştient de împrejurările apariţiei lui pe lume, deoarece tainele nu supravieţuiau într-un loc

ca Clyde Place. Înainte ca să apară Daniel, aflase că tatăl lui murise, că mama lui „plecase” departe, şi că era un copil nelegitim.

Pe Robert îl treceau fiorii la gândul acestei femei care îşi impunea drepturile asupra lui. Mai bine ar muri imediat, decât să rostească cuvântul „mamă”.

— Ea! exclamă el, încruntându-se. De ce trebuie să vină? Îmi place situaţia aşa cum este.

Daniel scoase un oftat.

— Am întâmpinat o mulţime de greutăţi, băiete, ca să vă aduc unul lângă celălalt.

— Nu o doresc.

— Nu trebuie să vorbeşti astfel.

Din nou tăcere.

— Când vine?

— În această după-amiază.

Dar la ora cinci, Daniel începu să dea semne de nerăbdare. Dorea ca Gracie să vină. Îşi dorea cu pasiune să-l redea pe Robert mamei sale. În plus, după apusul de soare, care se apropia, apărea imaginea neliniştitoare a dimineţii. Trebuia să se gândească la propria lui situaţie, la necesitatea de a reveni în Levenford chiar în acea seară.

Un fior îi scutură trupul, gândindu-se la Kati. Scruta ţărmul cu privirea, scotea mereu ceasul de buzunar ca să verifice ora, de parcă acesta era vinovat de întârziere.

În cele din urmă, scoase o exclamaţie de bucurie:

— Iat-o! strigă el, arătând malul. Iat-o, în sfârşit! Tresărirea lui Robert îi contrazise atitudinea nepăsătoare. Îi sări inima din loc, iar faţa uşor colorată de soare deveni palidă ca ceara, în timp ce urmărea cu privirea degetul lui Daniel, îndreptat spre figura neclară ce se strecura printre copaci.

— Repede în barcă, băiete, strigă Daniel. Vom ajunge la mal înaintea ei.

Sări în barcă, aşezându-l pe Robert în spatele lui. Vâslind nervos, ajunseră în câteva clipe la mal. Deodată,

Daniel încremeni pe banchetă. Vâslele îi căzură din mână şi un strigăt de dezamăgire îi ieşi de pe buze.

— Nu este ea, se bâlbâi el. De fapt, nu este ea.

Robert se ridică brusc în picioare, cu obrajii puternic îmbujoraţi.

— Oh, Doamne, oh, Doamne, murmură David. Oare ce s-a întâmplat cu ea?

Persoana care se îndrepta spre ei, traversând plaja, cu inconfundabila alură solemnă, era farmacistul Hay.

7

Mai devreme, în aceeaşi zi, în camera ei din College Row, se mişca de colo-colo îmbrăcată în capot, împachetându-şi lucrurile cu un aer apatic. Cufărul stătea deschis pe duşumeaua acoperită de hârtie de mătase, pantofi şi o cutie pentru pălării.

Pe pat, o rochie era aruncată la întâmplare, în timp ce sertarul sipetului de culoare galbenă, scos şi golit, avea un aer patetic, ca gura căscată şi fără dinţi a unei femei bătrâne. Întregul aspect al încăperii era schimbat, chiar şi Gracie avea un aer deprimat şi rătăcit, dar vizitatorul ei, recent însoţit de doamna Glen, părea nemişcat şi netulburat.

Aşezat în scaunul de răchită, cu pălăria pe genunchi, urmărind mişcările lui Gracie cu acea seninătate deplină, care de obicei îi masca gândurile, şedea Frank Harmon.

— Deci ai hotărât să pleci? întrebă el fără să se ridice din scaun.

Ea înclină capul aprobator, nu se uita la el, cu fruntea încruntată de concentrare.

— Mai bine nu urcai, Frank, spuse, un moment mai târziu, împachetându-şi rochia şi aşezând-o în cufăr.

— De ce nu?

— Ne-am luat rămas-bun noaptea trecută.

— Un rămas-bun din partea unei femei este totdeauna definitiv?

— Este o prostie din partea mea, Frank, dar mă doare că nu mă iei în serios. Ce am de gând să fac nu este un lucru uşor. Pentru mine înseamnă o luptă... o adevărată

luptă. Dar vreau să o duc până la capăt.

Expresia lui rămase politicos neîncrezătoare, totuşi îşi impuse ca ochii să nu-i trădeze îngrijorarea care-l măcina. Era, de fapt, furios că Gracie dorea să părăsească Levenfordul pentru un motiv pe care nu-l putea înţelege, în afară de faptul că ea căzuse în dizgraţia oraşului; şi mai furios era că, în ciuda tuturor eforturilor sale şi a atenţiei cu care o înconjurase în aceste săptămâni, în afară de câteva sărutări scurte, nu îi câştigase favorurile.

Reuşise cu atâtea femei, încât acest eşec neaşteptat îl ambiţionase şi mai mult, hotărând să o împiedice să-l părăsească.

— Ei bine, spuse într-un târziu, poate ai dreptate că vrei să pleci. La urma urmei, ai fost folosită într-un mod de neconceput. Şi, ca să fiu sincer, nu arăţi prea bine, Gracie. Dacă nu ai grijă, vei avea o cădere psihică. Sunt îngrijorat pentru tine.

Schimbarea lui de atitudine, blândeţea, puterea de convingere, aduse lacrimi în ochii ei. De la ultima întâmplare, petrecută seara trecută, la Ladywell, era într-o stare de agitaţie maximă.

— Ai nevoie de o vacanţă adevărată, continuă el, nu de un surogat, şi chiar atât de aproape de acest oraş mizerabil. De aceea ţi-am vorbit despre Spania. Este foarte frumos în Malaga. Gândeşte-te. Odihnă, linişte, cer senin şi aerul Mediteranei… O privi intens. Ţi-ar face bine.

Imediat, deveni distantă.

— Nu, Frank… asta nu.

O privi pe furiş, reţinându-şi furia cu mare efort, gândindu-se cum ar putea să-i înfrângă rezistenţa.

O dorea cu adevărat, poate mai mult decât dorise vreodată o femeie, şi era gata să folosească orice stratagemă, să ajungă oricât de departe, pentru a o avea. Cu o ridicare din umeri, de parcă îi accepta decizia, cu tristeţe, totuşi politicos, exclamă:

— Eşti o fiinţă îndărătnică, draga mea, înţeleg că vrei să-ţi urmezi calea ta. Foarte bine, dar cel puţin lasă-mă

să-ţi fiu de folos. Permite-mi să te duc, împreună cu bagajele, la Markinch cu maşina mea.

Ea îl privi, neştiind ce să facă. Se gândea cu groază la călătoria cu trăsura până la gară, sub ochii întregului oraş, la aşteptarea din gară, la problemele pe care le va întâmpina cu bagajele.

— Este prea mult deranj pentru tine, Frank.

— Deloc. De fapt plănuisem să-mi iau o zi liberă să mă reped până la Ardfillan – în săptămâna asta regata are loc acolo. Se opri brusc şi faţa i se lumină de un zâmbet: Mi-a venit o idee. Să mergem amândoi să urmărim concursul şi să te conduc la Markinch pe seară.

Ea se trase un pas înapoi, simţindu-i puterea asupra ei, puterea de convingere a personalităţii lui. La fel ca în situaţia anterioară, din biroul firmei, instinctul i se trezi brusc, avertizând-o asupra lui.

— Nu, nu putem face asta.

— De ce naiba nu? Zâmbetul i se lărgi, dezvelindu-i dinţii albi, puternici. Este de-abia ora zece. Eşti atât de demoralizată, iar asta te va înveseli. Totdeauna ţi-a plăcut să navighezi, iar o zi în aer liber nu poate să-ţi facă decât bine.

Simţi deodată dorinţa de a fi determinată să renunţe la planurile ei, de a fi susţinută puţin în bătălia lungă şi dificilă care se dădea în ea. Frank, da, Frank era persoana nimerită să facă asta.

Apoi, deşi ezita încă, îşi aminti o posibilitate de a-i trimite un mesaj lui Daniel, spunându-i că va întârzia, dar va veni, cu siguranţă, spre seară.

— Să mergem atunci, Frank. Îi puse o mână pe mânecă. Dar fă totul ca să mă duci la Markinch la timp.

În timp ce Daniel vâslea, Hay apucă cârma, stând tăcut la pupa, o figură colţuroasă, impenetrabilă ce ţinea direcţia de parcă de asta depindea viaţa lor.

Aparent, nu-l băgase în seamă pe Robert până acum şi, cu siguranţă, nici pe Daniel. Ochii lui rătăceau, fără să

clipească, peste întinderea lacului. Buzele, cu colţurile lăsate în jos, afişau un uşor surâs cinic. Avea aerul pierdut şi indiferent al primului martir care trecea Styxul.

Daniel, pe de altă parte, era într-o stare de adâncă tulburare. Nu îndrăznea să pună nicio întrebare, ştiind că limba ascuţită a prietenului lui putea să-l sperie pe băiat. Dar ce citea pe faţa lui Hay nu avea darul să-l liniştească. Nici când ajunseră la căsuţa plutitoare nu avu posibilitatea să ceară lămuriri, deoarece farmacistul, cu voce tare, ceru să fie servit cu ceai.

Mâncă cu poftă tot ce îi puse Daniel pe masă, clămpănind cu un sunet metalic din dinţii falşi. În cele din urmă, termină. Puse jos ceaşca goală, îşi şterse mustaţa sură cu mişcări domoale şi se lăsă pe spate în scaun.

— Ei bine, zise el, de parcă acum devenea conştient de prezenţa lui Daniel, nu eşti un bucătar chiar atât de rău.

Era o modulaţie în această remarcă ce se voia seacă şi acidă, pe care cel puţin Robert o găsi foarte nostimă. Râse, nu doar din vârful buzelor, ci cu toată gura.

Hay se întoarse încet, dându-i atenţie băiatului, pentru prima dată. De fapt, nicio altă introducere nu ar fi fost mai nimerită – nimic nu-l făcea mai fericit pe farmacist, nu exista niciun drum mai sigur spre favorurile sale, decât aprecierea spontană a glumelor lui sardonice.

— Deci el este, îi zise lui Daniel, după o lungă privire cercetătoare.

— Da, acesta este Robert, răspunse Daniel.

— Aş zice doar atât, îşi expuse Hay părerea, dând afirmativ din cap, că nu este mare lucru de el, dar are un cap pe umeri.

Această declaraţie, atât de neaşteptată şi măgulitoare, îl făcu pe Daniel să se înfioare de mândrie. Pentru moment, uită de dorinţa fierbinte de a avea veşti despre Gracie.

— Nu este mare lucru de el… încă.

— Ridică-te, băiete, zise farmacistul, să mă uit mai cu atenţie. Mmh! Of, oh! exact cum m-am gândit! Are

rahitism.

— Dar se poate face ceva cu asta, nu-i aşa? se interesă Daniel în grabă. M-am tot gândit la asta şi mi-am imaginat că poate o proteză…

— Proteză! Fleacuri, îl întrerupse farmacistul.

— Crezi că ei vor reuşi să-l vindece? întrebă nerăbdător Daniel.

— *Ei!* spuse farmacistul cu un surâs ironic. Nu ştiu nimic despre aceşti „ei” ai tăi. Tot ce ştiu este că eu îl voi face bine într-un an, dacă va fi lăsat pe mâna mea. Îl privi intens pe Robert. Mă crezi, băiete?

— Da, murmură Robert. Dar mă simt bine şi aşa.

Hay încuviinţă din cap de câteva ori, aprobând încăpăţânarea din spatele remarcei băiatului. Aproape cu voioşie, declară:

— Vom putea să ne cunoaştem mai bine, dacă vom avea această şansă. Acum, du-te la culcare, ca un copil cuminte. Am ceva să-i spun prietenului tău Nimmo, care nu mai suportă amânare.

După ce Robert se culcă, Hay se întoarse spre Daniel cu un zâmbet sarcastic.

— Îmi place băiatul. Ai văzut cum îmi sorbea cuvintele?

— Da, da, zise Daniel, înnebunit de îngrijorare. Spune-mi despre Gracie. Ce s-a întâmplat?

— A promis că va veni mai târziu, dar nu ştiu când.

— De ce, de ce nu a venit acum?

Hay surâse uşor batjocoritor.

— Ascultă la mine, prietene, dacă eşti atât de nerăbdător să afli. Astăzi la prânz, tocmai când îmi închideam magazinul pentru pauza de masă, draga ta Gracie a venit într-o fugă să mă întrebe dacă îmi voi face vizita obişnuită la barcă. I-am spus că intenţionam să-mi petrec o oră sau două pe apă. „În acest caz, a zis ea, poţi să-i comunici lui Daniel Nimmo că după ce mă voi duce la Ardfillan voi fi la barcă la ora şapte, negreşit.” Mi-a mulţumit şi a ieşit în fugă, înainte ca să pot spune ceva.

Daniel se linişti.

— Ora şapte? Asta mă va întârzia, dar mă voi descurca.

Hay îl privi îngrijorat pe prietenul său.

— Ştii, fără îndoială, că ea a plecat cu Frank Harmon?

— Dar…

— Iar Harmon, continuă Hay netulburat, tocmai şi-a închis biroul pentru a face o călătorie de şase săptămâni în Spania. Navighează cu vasul *Andalusia* care pleacă de la Ardfillan în seara asta.

Daniel înghiţi în sec.

— De unde ştii toate astea?

— Ştiu majoritatea lucrurilor care se întâmplă în Levenford, răspunse Hay cu îngâmfare. Şeful lui Harmon a fost în farmacia mea lunea trecută. Şi mi-a spus mai mult de atât.

— Ce? şopti Daniel cu inima strânsă.

— Când Harmon şi-a aranjat călătoria pe mare prin agenţie, nu a luat un bilet, ci două.

Se lăsă o tăcere lungă, grea. Farmacistul, privind peste capul lui Daniel, luă o bucată de lemn dulce din buzunar şi începu s-o mestece. Din timp în timp, plescăia din buze.

După plecarea farmacistului, pe la ora şase, ca să prindă trenul rapid de la Markinch, Daniel se aşează la pupa şi, în ultima licărire a soarelui, care apunea, cercetă plaja aflată în ceaţă cu ochi nerăbdători. Se făcuse răcoare, briza începuse să bată, şi un tremur îi scutură corpul. Dar nu-şi pierdea încrederea şi nici speranţa care încă îi umplea sufletul.

*

În acea după-amiază, la ora patru şi jumătate, Harmon şi Gracie se întorseseră de la regată şi se odihneau în holul hotelului de pe chei.

Harmon şedea la o măsuţă lângă fereastră, având în faţă un pahar de whisky cu sifon, în timp ce Gracie, întinsă pe o canapea alăturată, bea o ceaşcă cu ceai.

Vederea era superbă, acea combinaţie de mare luminată de soare şi cer senin care te îndemna la visare, dar zgomotul ce venea de la mulţimea care se plimba pe trotuar îi accentua lui Gracie şi mai mult durerea de cap.

Migrena începuse la prânz, după ce Harmon insistase să comande şampanie – care totdeauna o indispunea – şi continuase toată după-amiaza când, stând cu Frank în masa de oameni de pe chei, înconjurată de strigăte, de spectatori emoţionaţi, asurzită de muzica de la căluşeii din spate, se străduise să urmărească regata, să se bucure de spectacol. Fusese un adevărat fiasco! Gândindu-se la asta, tâmplele îi zvâcniră din nou.

Între timp, Harmon îşi terminase băutura. Punând jos paharul, se ridică şi se îndreptă spre ea, aşezându-se pe o canapea alăturată, studiind-o cu acea expresie familiară, jumătate jovială, jumătate sardonică, ce o făcuse să se înfioare.

— Ce-ţi face capul? întrebă el.

Ea reuşi să zâmbească.

— Destul de rău, încă.

— O gură de aer proaspăt te va înviora. Vorbea pe un ton indiferent. Am comandat o masă pentru ora cinci. Vom face o mică excursie până la vaporul de linie.

— Dar, Frank, zise ea ridicându-se în capul oaselor, nu a sosit timpul să plec?

— Prostii. Îşi lăsă mâna pe genunchii ei, într-un gest intim. Vreau să-ţi arăt *Andalusia*. Este un vapor frumos. Noi l-am echipat, ştii doar. Cabinele de pasageri sunt ultimul strigăt.

Se lăsă tăcerea. Un gând ciudat se înfiripă în mintea ei. Privi într-o parte, starea de nervozitate accentuându-i-se.

— Ştiu că vrei să fii amabil, Frank, dar nu am dispoziţia necesară să vizitez vaporul.

El râse.

— Îţi vei schimba părerea când vei fi pe vapor.

Şocată de slăbiciunea ei, ea lăsă ochii în jos, făcând eforturi să-şi recapete stăpânirea de sine. Ceea ce la

început părea o suspiciune nebunească, acum căpăta un grad de probabilitate, care îi trimitea fiori reci pe şira spinării. Nu auzise ea pe undeva că *Andalusia* era înregistrată pentru plecare chiar în acea zi?

O cuprinse un nou val de nerăbdare şi indignare. Doar printr-un mare efort reuşi să-şi înfrâneze impulsul de a-l lua la întrebări şi a pune lucrurile la punct, o dată pentru totdeauna. Dar o ceartă nu i-ar fi fost de niciun folos. Credea, îngrijorată, că el o urmăreşte atent, aşteptându-i următoarea mişcare, hotărât să i se opună.

Acolo şi atunci, sufocată de prezenţa lui, o încercă dorinţa irezistibilă de a scăpa de el. Ar fi dat orice avea pentru a fi la multe mile depărtare, să nu-l mai vadă niciodată, niciodată, niciodată. Dar acum, mai mult decât orice, trebuia să-şi ascundă sentimentele. Se forţă să surâdă, făcând un gest de încuviinţare.

— Oh, foarte bine, Frank. Dacă ai aranjat totul, atunci să mergem.

— Bine.

Ea se ridică, privindu-şi ceasul.

— O să urc să mă aranjez puţin. Trebuie să-mi dau cu puţină colonie pe ceafa.

El îşi schimbă uşor expresia, aruncându-i o privire piezişă.

— Să nu întârzii.

— Nu te voi reţine niciun minut.

Traversă holul şi intră în toaleta doamnelor, unde rămase complet nemişcată, gândind intens, palidă şi încruntată. Se simţea neputincioasă, de parcă era gata să leşine.

Dar, după câteva clipe ştiu exact ce trebuia să facă. Din Ardfillan pleca un tren spre Renton la ora cinci şi jumătate – existenţa acestei curse i se fixase în minte. De la Renton putea ajunge pe jos la Markinch – era un drum lung, dar în starea ei de nelinişte nimic nu mai conta. Apoi – o uşoară expresie de uşurare îi netezi trăsăturile – îi va întâlni pe Daniel şi pe băiat.

Doar dacă va reuşi să se furişeze neobservată, şi asta fără întârziere! Dar asta, în condiţiile date, era imposibil. Trebuia să-şi folosească inteligenţa şi să găsească o stratagemă simplă. Cu grijă, deschise uşa. Aşa cum se aşteptase, Harmon era în hol, aşteptând-o. Ea afişă cel mai strălucitor zâmbet, în timp ce se apropia de el şi îl luă de mână.

— Acum mă simt mai bine. Aerul din hol este înăbuşitor.

Străbătură holul spre uşa din faţă a hotelului. Deodată, cu o tresărire şi făcând un efort să-şi păstreze vocea limpede, Gracie exclamă:

— Oh, ce prostie. Mi-am lăsat geanta pe canapea. Vrei să mi-o aduci, Frank?

Aproape că îşi ţinu respiraţia, stând nemişcată, cu acelaşi surâs pe faţă de parcă era pictat pe buzele ei. Presupusese că el n-ar fi putut, fără să fie nepoliticos, să-i refuze acea mică cerere.

— De acord, zise el încet, întorcându-se pe călcâie. Aşteaptă aici, până mă întorc.

Inima începu să-i bată cu putere. O clipă se forţă să rămână nemişcată, dar imediat ce el trecu de uşa rotativă, se repezi în stradă. Poşeta îi era în buzunar. Deocamdată renunţase complet la bagaje. Nu dorea decât să plece departe, cât timp avea această şansă.

Afară, pur şi simplu, zbură până la gară, îşi cumpără în grabă biletul şi se urcă într-un compartiment situat în faţă în trenul care aştepta, deoarece Ardfillan era punct terminus de linie.

Nu încumetă să se arate la geam şi se aşeză, abia îndrăznind să respire, în timp ce minutele treceau cu mare greutate. Dar, în sfârşit, trenul şuieră şi plecă agale din gară. Ea scoase un oftat de uşurare.

Era aproape de ora opt, când trenul ajunse la Renton, iar Gracie, păşind pe platformă, simţi că prinde puteri. Seara era calmă, iar gândul lungii plimbări care o aştepta

nu o speria deloc.

Se făcuse aproape zece când apăruse în golf. Simţi moliciunea uscată a nisipului sub tălpi. Era chiar lângă apă acum, cercetând cu privirea în zare, respirând agitată. Se vedea o lumină în habitaclu. Apoi silueta căsuţei plutitoare se contură slab în întuneric, nemişcată în apa puţin adâncă.

Ducându-şi palmele la gură strigă cu putere:

— Heei! Daniel! Daniel!

Răspunsul veni imediat pe un ton de bucurie nereţinută.

— Gracie, tu eşti?

— Da, strigă ea, inundată de fericire şi uşurare.

În timp ce îl auzea pe Daniel vâslind spre ea, în bărcuţă, simţea că în sfârşit ajunsese în paradis.

Ziua următoare veni calmă şi senină. Plouase foarte tare în timpul nopţii, dar dimineaţă, deşi vântul continua să bată destul de tare, soarele reuşise să împrăştie norii şi îşi revărsa căldura asupra lacului. Pentru Gracie, aşezată pe puntea vasului, alături de fiul ei, lumea căpătase o nouă dimensiune.

Erau singuri. După micul dejun, Daniel plecase în grabă la Levenford.

Iar acum, legănaţi de valurile înalte, ale căror creste înspumate se vedeau cu claritate, Gracie şi Robert jucau o partidă de dame.

Privindu-i faţa mică, ochii negri ce se uitau în jos, genele-i lungi care aruncau o umbră pe obrazul încă palid, buzele strânse în aşteptarea următoarei mişcări, Gracie simţi cum se naşte în ea un dor nemărginit, amestecat cu sentimente de remuşcare, care păreau să-i frângă inima. De ce, dacă n-ar fi fost Daniel şi intervenţia providenţei, ar fi fost gata să alunge cel mai preţios lucru pe care viaţa îl poate da?

Toate lucrurile de care se temuse parcă nici nu existaseră. Întâlnirea cu fiul ei decursese simplu, fără acea stânjeneală de care i-ar fi fost ruşine.

El o acceptase, nici nerăbdător, nici tandru, totuşi, fără niciun cuvânt de reproş: înţelesese din tăcerea ei, explicaţia-i şovăitoare, acea poveste elaborată despre şederea prelungită în India: se comportase de parcă ar fi ştiut totul, fără să aibă nimic împotriva ei, lăsând, pur şi simplu, pentru viitor întreaga rezolvare a problemei.

Şi cât de repede, se gândi ea cu bucurie, cât de repede avusese loc acomodarea dintre ei. Sângele apă nu se face niciodată. Deja indiferenţa şi reţinerea lui se spulberaseră, îi arunca priviri furişe, iar o dată, la un cuvânt bine ales de ea, zâmbi timid.

Cu ochi umezi, se hotărî să aibă grijă de micul ei fiu uitat, cu cea mai mare dragoste. Văzu, ca într-o străfulgerare, cât de frivolă, de egoistă fusese, şi înţelese că pe viitor îşi putea găsi fericirea dedicându-se în totalitate copilului ei.

Viitorul i se deschidea în faţă ca paginile albe ale unei cărţi, în care nu se vor scrie decât realizările ei. Cu ajutorul lui Daniel îşi va găsi o slujbă onestă, unde va munci din răsputeri pentru a-şi face o casă şi a o întreţine în bune condiţii.

Timpul trecu parcă mai repede, şi constată bucuroasă cât de nefondate îi fusesră temerile că prezenţa ei l-ar intimida sau plictisi pe Robert. Când se lăsă seara, îi fu destul de greu să-l convingă să oprească jocul. Dar întunericul îi forţă să coboare spre cuşetele lor, iar în bucătărie o ajută să pregătească cina compusă din şuncă şi omletă.

Adeseori, la căderea serii, Gracie era cuprinsă de melancolie, de un fel de apatie, dar acum era veselă, mai veselă decât fusese în ultimele luni, iar voioşia ei era atât de molipsitoare încât diminua seriozitatea de pe chipul lui Robert, impusă de viaţa grea dusă până atunci. El sporovăia, râdea fără nicio reţinere, purtat de valul de fericire care îi cuprinsese pe amândoi.

Când se urcă în cuşeta lui – înţeleaptă, ea rezistă pornirii de a-l ajuta –, se hotărî să-i cânte ceva. Şi,

ascultând cântecul de leagăn scoţian, el adormi.

După ce spălă vasele, gândindu-se că mişcările ei prin cabină l-ar putea trezi, se urcă pe punte. Vântul părea că încetase să mai bată şi, conştientă de responsabilitatea ei de gospodină, se decise să se ducă la ferma familiei Ross pentru a lua ouă proaspete, unt şi lapte. Nu-i vor trebui mai mult de zece minute. Ferma se afla la o distanţă de doar o jumătate de milă prin pădure, iar farmacistul Hay îşi făcea majoritatea cumpărăturilor de la acest fermier cumsecade.

În linişte, Gracie dezlegă bărcuţa aflată la pupa şi vâsli cei câţiva metri până la ţărm. Acolo, o trase pe nisip şi se îndreptă spre pădure.

Era întuneric, mai adânc decât se aşteptase, iar pinii parcă suspinau când străbătea pădurea. Curând ajunse la fermă şi, după ce cumpără cele necesare şi schimbă câteva cuvinte cu soţia fermierului, se întoarse grăbită pe acelaşi drum.

Deodată, după ce ieşise din pădure şi traversa drumul pustiu, care şerpuia pe malul lacului, văzu luminile unui vehicul ce se apropia încet.

La început crezu că este căruţa fermierului, care se întorcea târziu acasă, apoi, dându-şi seama că era o maşină, se trase un pas înapoi să o lase să treacă.

Dar, când luminile galbene ale farurilor o învăluiră, o străbătu un gând, care-i trimise fiori reci pe şira spinării. Impulsionată de acesta, deşi maşina încetinea şi oprea, traversă în fugă drumul şi o luă pe plajă spre bărcuţă.

Dar fusese văzută – cineva o striga. Acea voce, mai mult decât orice, făcu să-i sporească teama, determinând-o să o ia la fugă cu inima bătându-i cu putere. Încărcată cum era şi neobişnuită cu particularităţile locului, se împiedică de o tuia de pe colină şi se încurcă în tufişuri. De două ori căzu în genunchi.

Acum era înfricoşată, teribil de înfricoşată, iar zgomotul cuiva care o urmărea făcea să-i crească panica. Cineva

era foarte aproape de ea. Picioarele i se afundară în nisipul moale. Respirând precipitat se întoarse, adunându-şi tot curajul, simţind pentru o clipă că e pe punctul de a leşina. Voia să strige, dar nu-i ieşi niciun sunet din gât. Da, trebuia să-şi fi dat seama. Omul care stătea în faţa ei era Harmon.

Stătea dreaptă, prea copleşită ca să vorbească, prea înţepenită ca să se mişte. Prezenţa lui fizică, atât de neaşteptată, împreună cu întunericul şi pustietatea locului, era mai mult decât putea să îndure o fiinţă omenească. Probabil că el îi intuia teama din expresia feţei, astfel că, încă respirând agitat, o luă de braţ.

— Da… meriţi o săpunealã straşnică… mi-ai dat multă bătaie de cap.

— Îmi pare rău, Frank, spuse ea clătinându-se, palidă.

Doar atât putu să spună.

— Sper că aşa este. Îşi recăpătase răsuflarea, iar în tonul lui se distingea o anumită doză de înţelegere, o anume fermitate, mai ameninţătoare decât mânia. Doar nu ţi-ai imaginat că am să te las să mă părăseşti. Nu sunt genul de om pe care să-l duci cu vorba, Gracie.

Ea îşi lăsă ochii în jos, încercând să-şi revină, în timp ce gândurile i se agitau sălbatic în minte. Cât de proastă fusese, ca să aibă de-a face cu un om ca Frank, să-i accepte curtea, să flirteze cu el, şi mai mult decât orice, să-l judece greşit, crezând că el va accepta cu calm să fie respins.

— Nu mi-am dat seama de la început, continuă el pe acelaşi ton. La Ardfillan am crezut că pui la cale o păcăleală. Dar trebuia să te gândeşti la una mai bună. Mi-a fost uşor să te urmăresc. Dacă voiai, totuşi, o mică vacanţă, trebuia să-ţi fi ales un loc mai frumos decât ăsta. Totul este atât de stupid, Gracie. Şi împotriva propriilor tale interese. Oricum, pleci cu mine cu maşina chiar acum.

— Nu, Frank, nu, şopti ea.

— Nu are rost să mă contrazici, zise pe un ton

categoric. Lucrurile au mers prea departe între noi. Am ratat plecarea *Andalusiei*, dar o putem ajunge la Tilbury.

Sângele i se răci în vine. Pentru o secundă, se simţi tentată să strige după ajutor, dar raţiunea îi spuse că nu avea niciun rost – vocea ei nu s-ar face auzită într-un loc atât de pustiu. În plus, putea să-l trezească pe Robert, şi de aceasta se temea ea cel mai mult. Fie ce-o fi, Harmon şi Robert trebuia să fie ţinuţi departe unul de celălalt. Dacă ar vedea chiar şi o urmă de înţelegere a situaţiei ei în acei ochi de copil, pur şi simplu, ar muri. Se simţi deodată slabă şi vulnerabilă. Modul strălucit în care îi ţinuse piept lui Harmon până acum dispăruse pentru totdeauna, pierdut în noile sentimente tandre şi blânde, de dragoste, pentru fiul ei.

Totuşi instinctul îi dădu forţe pentru altceva – mintea ei, niciodată mai lucidă decât acum, căuta cu disperare o modalitate de scăpare. Şi, deodată, ca într-o revelaţie, văzu ce are de făcut.

— Frank, murmură în cele din urmă. Dacă accept să vin cu tine, îmi promiţi că te vei purta frumos?

— Nu ţi-am spus deja? zise uşor îmblânzit.

— Foarte bine, spuse ea ascultătoare. Mă duc să-i spun lui Daniel.

La început nu înţelese, apoi, urmărindu-i privirea, văzu conturul neclar al bărcii.

— Bătrânul Nimmo este cu tine?

— Da, minţi ea, nu pot pleca fără să-i spun niciun cuvânt.

— Vin cu tine să discut chiar eu cu el.

— Nu, Frank, spuse ea hotărâtă. Trebuie să-i duc proviziile, apoi mă voi scuza într-un fel, îmi voi lua pălăria şi vin la tine.

El păstră o tăcere mânioasă.

— Nu înţelegi? Ai făcut cum ai vrut, ţipă ea. Te temi că voi fugi iar? Cum aş putea? Apoi, adăugă mai calmă: Fumează o ţigară. Voi fi înapoi înainte de a o termina.

— Foarte bine. Dar dacă nu eşti înapoi, în cinci minute,

vin după tine.

— Nu va fi necesar.

Stăpânindu-şi bătăile puternice ale inimii, puse cumpărăturile în bărcuţă şi, cu un aer de resemnare, apucă vâslele. Depărtându-se de mal, văzu scăpărarea chibritului când Harmon îşi aprinse ţigara. Ştiind că el nu o mai putea vedea, începu să vâslească cu putere. Planul i se contura în minte cu claritate. Frank îi bloca drumul spre Cantie Bay, astfel că nu putea fugi pe acolo. Poate că uitase, sau poate, fiind străin de acele meleaguri, nu ştia că pe malul opus al lacului se afla micul port Gielston. Putea ajunge cu uşurinţă acolo. Nu erau mai mult de două mile şi Gracie, încrezătoare, simţea că putea străbate o distanţă chiar de cinci ori mai mare. Îl va lua pe Robert, va închiria o cameră la un hotel şi îi va telefona lui Daniel, iar dacă va fi necesar, va avertiza şi poliţia. Nu trebuia să mai existe jumătăţi de măsură şi încercări stângace pentru a scăpa; trebuia să elimine, o dată pentru totdeauna, această ameninţare şi să-şi recapete libertatea.

Cu mişcări rapide ale ramelor, aduse bărcuţa lângă căsuţa plutitoare şi se urcă pe punte. Picioarele îi tremurau atât de tare încât abia putea merge drept. Ajunsă în cabină îşi puse uşor mâna pe umărul lui Robert.

El îşi deschise ochii mari.

— Robert, spuse ea, încercând să zâmbească, vom porni într-o mică escapadă. Acum…

Copilul o privi surprins.

— Unde mergem?

— La Gielston… şi apoi acasă la unchiul Daniel. Acolo va fi mai bine decât aici.

Gracie se aşteptase la un protest, sau la un semn de panică la acea neaşteptată schimbare de program. Dar toată viaţa lui, Robert fusese expus necazurilor şi intervenţiilor bruşte ale neprevăzutului.

Totuşi, după ziua fericită petrecută împreună, avea încredere în ea. Se ridică, fără să comenteze şi, în timp ce

flacăra lumânării desena umbre fantastice pe peretele cabinei, începu meticulos să se îmbrace.

O clipă mai târziu, erau în bărcuţă, el în spate, cu o pătură pe genunchi, ea pe banchetă strângând cu putere vâslele. Abia respirând, cufundă uşor ramele în apă şi, la adăpostul căsuţei plutitoare, se făcură nevăzuţi, în noapte.

Aproape imediat, câteva picături mari de ploaie căzură cu zgomot în apă, de parcă cerul nevăzut îşi picura întristat lacrimile. Dar, deşi era cu capul descoperit şi fără haină, ei nu-i păsa. Îmbătată de entuziasm, nu se putea gândi decât la şansa pe care o aveau. Vârful aprins al ţigării lui Harmon licări slab pe mal, apoi ea ocoli promontoriul şi ieşi din raza lui de vedere.

În golf, fusese uşor să manevreze bărcuţa, dar acum era în larg, încercând să traverseze lacul, iar lucrurile începură să se complice. Cel puţin nu erau valuri mari, oricum nu vedea pe întuneric, dar simţea o uşoară hulă ce făcea ca barca să se ridice şi să se rotească într-un mod îngrijorător. Îşi folosi toată forţa, reuşind să înainteze constant spre malul opus.

Pe la mijlocul drumului, barca se scufundă la pupa, ridicând prova mult în aer, apoi reveni pe apă cu un plescăit puternic. În acelaşi moment, Gracie simţi pe obraz o pală puternică de vânt, iar ploaia se înteţi.

Cunoştea lacul, încă din copilărie, şi îşi dădu seama repede că părăsiseră adăpostul oferit de insula Inchlade, care se întindea încă o milă spre nord, iar acum erau în loc deschis. Deşi era pregătită pentru o oarecare înrăutăţire a vremii, nu se aşteptase ca vântul şi valurile să-i lovească cu atâta putere. Bărcuţa se scufunda şi se ridica într-un mod periculos, mai puţin datorită apelor agitate cât hulii de fund ce urma furtunii.

Deodată, Gracie deveni conştientă de prezenţa ei, împreună cu Robert, în întunericul de nepătruns, pe apele agitate, departe de mal şi de insule, de munţii pe care doar îi ghicea în faţă. Auzise despre capcanele lacului, de

gropile adânci şi curenţii periculoşi. Rafalele bruşte de vânt, ce izbeau fără niciun avertisment, dinspre dealurile crenelate, se repeziră asupra ei cu o forţă înspăimântătoare. Fusese oare înţelept să facă această traversare sau fusese cea mai mare nebunie a vieţii ei?

Răsucindu-se pe bancheta care se legăna, privi spre malul opus şi se calmă la vederea luminilor din Gielston, la nu mai mult de trei sferturi de milă. Acela era obiectivul ei şi, cu forţe sporite, conduse bărcuţa, care se zbuciuma, spre port.

În tot acest timp, Robert, ţinându-se strâns de marginea bărcii, nu scosese niciun cuvânt. Privirea îi era fixată asupra feţei mamei lui care, deşi încordată de grijă, era singurul lucru de care nu se temea. Întâlnindu-i privirea încrezătoare, Gracie fu inundată de un nou val de sentimente.

— Totul este bine, Robert, îl îmbărbătă ea printre gâfâituri. Este puţin mai greu… vom ajunge curând.

Totuşi, în ciuda eforturilor ei, luminile prietenosului oraş se apropiau cu o încetineală dureroasă. Spatele o durea, pieptul o ardea, iar mâinile-i pline de băşici, neobişnuite cu acest efort, îi dădeau junghiuri insuportabile. Vântul, care se înteţise, îi secătuia forţele şi se lupta cu ea ca o fiinţă vie, aruncând-o înapoi, la fiecare iard pe care îl câştiga.

Acum, hula de fund era însoţită de valuri mari care se spărgeau deasupra provei micii ambarcaţiuni, ca o ploaie torenţială. Era udă până la piele, iar părul îi era lipit de faţă. Voia să plângă, să renunţe, să uite totul. Totuşi, continuă, împingând barca înainte cu un efort de voinţă.

Apoi, în timp ce trăgea de rame orbită, aproape epuizată, barca se ridică, Gracie vâsli în aer cu o ramă care, neîntâlnind rezistenţa apei, ieşi din lăcaş şi se pierdu în întuneric.

O cuprinse o groază de nedescris. Acum erau cu adevărat pierduţi. Se ridică încet, ţinându-se strâns de marginea bărcii care se rotea nebuneşte. Luminile din

Gielston erau aproape, felinarul de pe chei nu era la mai mult de un sfert de milă dar, pe o astfel de furtună, destul de departe ca o voce umană să fie auzită. Se cutremură.

— Robert, îi spuse, vino la mine.

Băiatul văzuse vâsla cum dispare, îşi dăduse seama de tragedie după expresia feţei ei şi plângea tăcut, cu lacrimile curgându-i încet pe obraz. Dar se supuse, târându-se în patru labe, până la bancheta din centrul bărcii. Gracie nu mai putea face nimic, decât să-l ţină strâns în braţe, simţindu-i bătăile rapide ale inimii pe pieptul ei, şi să-i murmure cuvinte pline de tandreţe. Şi, în tot acest timp, se ruga în tăcere: „Oh, Doamne, orice numai asta nu… este atât de mic şi de neajutorat”.

Barca era acum complet scăpată de sub control, totuşi printr-o şansă nesperată, sau poate datorită unor curenţi de coastă, de parcă îşi bătea joc de eforturile agonizante ale lui Gracie, se îndreptă, la început abia simţit, apoi, cu o viteză sporită, spre cheiul din Gielston. În timp ce privea peste apele agitate, speranţa renăscu în Gracie, trimiţându-i fiori ca de foc prin vene.

— Robert, strigă ea. Cred că vom reuşi.

Apoi, ridicând glasul, în timp ce distanţa se micşora, strigă din toate puterile. Nu primi niciun răspuns.

Bârcuţa cufundată şi mai mult în apă părea că s-ar scufunda în orice moment. Se cramponă mai tare de marginea bărcii, în timp ce ploaia se revărsa asupra ei, intrându-i în ochi, orbind-o şi, din nou strigă cu putere. Apoi, spre bucuria ei imensă, se auzi un strigăt de răspuns şi zări siluete vagi care alergau pe chei.

În acest moment, bărcuţa, purtată cu viteză spre chei, lovi geamandura de fier care marca intrarea în port şi care, în întuneric, fusese invizibilă pentru Gracie. Forţa impactului fu înfricoşătoare. Barca se roti ca un titirez, se rupse în două şi se scufundă. În timp ce Gracie ţipa disperată, ea şi băiatul fură aruncaţi în apele negre ale lacului.

Şocul a fost cumplit. Când atinse apa, Gracie slăbise

strânsoarea şi, ieşind la suprafaţă, văzu că Robert se îndepărta de ea. Toate gândurile îi erau îndreptate spre copil. Imediat se aruncă spre el, îl apucă strâns şi înotă spre geamandură.

Disperată, susţinându-l pe Robert cu o mână, luptându-se cu apa învolburată, încercă să se agaţe de geamandură. Dar marginile, deşi ruginite, erau lunecoase, iar geamandura, oscilând periculos în lanţul ancorat, veni spre ea, ca apoi să se îndepărteze fără să o poată atinge.

Totuşi, Gracie văzu că vârful acesteia este plat, cu un inel gros, prins chiar în centru. Acum ştia ce are de făcut. Oh, Doamne, se rugă ea din nou, ajută-mă să reuşesc măcar acest lucru.

Ţinând copilul de subsuori, cu ambele mâini, reuşi să plutească, aşteptând, cu buzele palide, strânse, ca geamandura să revină cât mai aproape de ea. Apoi, cu ultimele puteri, încercă să-l aşeze pe băiat deasupra. Ratã. Din nou încercă şi din nou geamandura o ocoli, sfâşiindu-i pielea de pe braţe, în timp ce o izbea, ca apoi să se îndepărteze.

Era sleită de puteri, greutatea fustei o trăgea în jos. Disperată, fără să se mai gândească la propria salvare, se apropie mai mult de data aceasta, şi reuşi să-l aşeze pe băiat pe suprafaţa plană. Un suspin de bucurie îi scăpă de pe buze. Atunci, pentru o fracţiune de secundă, îl văzu pe Robert ţinându-se strâns de inel, apoi, înainte să se îndepărteze, geamandura grea de fier o izbi în frunte.

Sunetul izbiturii se pierdu în noapte, dar într-o străfulgerare Gracie înţelese că acum într-adevăr era pe punctul de a muri. Apoi, mugetul vântului şi şuierul ploii, apele îngheţate care o cuprindeau din toate părţile, totul se amestecă în conştiinţa ei.

Fruntea ei, pată albă pe apele întunecate ale lacului, era îndreptată spre cer, unde se părea că un foc imens stătea să izbucnească, arzător. Scântei păreau să iasă din strălucirea cerească, precum petalele aurii ale unei flori

ce înfloreşte, şi în această lumină văzu faţa lui Robert. Apoi, chiar când barca de salvare se apropia, apele reci se închiseră deasupra ei.

8

Într-o seară din primăvara următoare, farmacistul Hay, după ce-şi închise magazinul, porni în obişnuita lui plimbare spre şoseaua cu plată.

În timp ce se apropia de casa lui Daniel Nimmo grăbi uşor pasul, iar expresia lui, aşa cum stătea la intrare, bătând cu degete noduroase în uşa de sticlă, era atât energică, cât şi nerăbdătoare.

Kate îl pofti înăuntru. Ajunse în salon unde, la o masă aşezată lângă fereastra deschisă, Daniel şedea preocupat, alături de Robert, în spatele unui morman de cărţi. Ca şi când s-ar fi conformat unui obicei, farmacistul se aşeză în linişte pe un al treilea scaun şi îşi întinse picioarele lungi sub masă.

— Ei bine! exclamă Hay, pe un ton de superioritate. Cu ce ne ocupăm în seara aceasta?

Daniel îşi ridică privirea de parcă acum devenea conştient de prezenţa prietenului lui. Era gânditor, uşor nerăbdător.

— Poate vrei să ştii că ne-am însuşit sistemul zecimal, înainte de venirea ta am încercat o adunare dificilă – şi crede-mă că Robert s-a descurcat foarte bine.

— Da?

Deşi exclamaţia era uşor ironică, privirea lui Hay se mută instinctiv spre băiat. Roşind uşor, Robert îi zâmbi, nu cu acea veche crispare a feţei, ci cu un veritabil surâs de copil.

Nu numai zâmbetul era schimbat la el. Dispăruse privirea apatică şi pielea galbenă, pergamentoasă; se mai

îngrăşase, iar pielea de pe obraji era bine întinsă. Fruntea nu mai părea translucidă, iar capul stătea semeţ pe gâtul puternic, fără să mai pară în pericol de a cădea într-o parte.

Schimbarea nu era numai din punct de vedere fizic. Dispăruse acea mască a precocităţii, dezvelind un suflet sensibil, o inteligenţă ascuţită. Dar cea mai importantă realizare cu care Daniel se mândrea era că Robert începuse să fie timid!

— De fapt, remarcă Daniel încercând să pară indiferent, rareori am văzut un copil să înveţe atât de repede.

— Vezi să nu i se urce lauda la cap.

— Dumnezeule, drept cine mă iei? A trebuit să mă lupt cu el ca să se mai odihnească. Îi place să înveţe.

Conversaţia fu întreruptă de intrarea lui Kate cu o tavă, pe care o aşeză pe masă printre cărţi cu o indiferenţă feminină faţă de locurile pe care Daniel şi le rezervase cu grijă.

— Iată cina tânărului nostru, zise ea, turnând din ibric lapte proaspăt într-un pahar mare. Şi deoarece încă mai am de făcut clătite, v-am adus şi vouă câteva. Nu credeţi, domnule Hay, că Robert devine un băiat chipeş?

— Mmh! zise farmacistul cu gura plină.

— Doctorul Todd spunea chiar ieri că picioarele lui Robert îşi revin minunat.

— Todd! zise Hay cu un ton de compătimire, întinzându-se după altă clătită. Ce ştie el despre asta? Un om ajuns la vârsta senilităţii.

— Vai, vai, domnule Hay!

— Băiete, zise farmacistul pe un ton de comandă. Ridică-te să te pot examina.

Ascultător, Robert se ridică, în timp ce Hay, la început lăsându-se pe spate în scaun pentru o vedere de la distanţă, apoi aplecându-se în faţă şi trecându-şi degetele peste gambele băiatului, făcu un control cu ochi de expert. Niciun specialist din Londra sau Paris n-ar fi putut arăta atâta siguranţă de sine şi atâta pricepere. În cele

din urmă, se lăsă pe spate, în scaun, lovindu-şi dinţii cu unghia degetului mare.

— *Va reuşii* zise el pe un ton de cunoscător. Acum are calciu în oase. Privi fix la Daniel. Cred că ţi-am mai spus o dată, într-o anumită ocazie, că *va reuşi*. Repet – *va reuşi*! Deodată, seriozitatea îi dispăru şi izbucni într-un hohot de râs, atât de rar la el, ca nechezatul unui cal apucat de istericale. Ascultă-mă pe mine, Daniel Nimmo, într-o zi picioarele lui vor fi mai drepte decât ale tale. Întotdeauna am zis că eşti crăcănat.

— Vai, vai, interveni Kate, nu prea încântată. Nu trebuie să vorbiţi aşa, domnule Hay. Şi chiar în faţa băiatului. Îşi trecu braţul pe după umerii lui Robert. Se face băiat înalt. Mi-a ajuns aproape până la umeri.

— Da, recunoscu Hay pe un ton cumpătat. Este în perioada de creştere. Trebuia să fie în pat de jumătate de oră.

— Şi ar fi făcut-o, dar a aşteptat să vă vadă. Kate zâmbi, ca pentru a-şi îndulci spusele, apoi îl luă pe Robert de braţ. Haide acum, spune-i noapte bună domnului Hay sau ne va prescrie tuturor ulei de castor.

După plecarea lor, cei doi bărbaţi rămaseră tăcuţi. Hay, mângâindu-şi mustaţa, continua să-i arunce priviri lui Daniel în stilul lui cârcotaş, de parcă îl îndemna să-l contrazică. Dar Daniel, stând cu braţele încrucişate şi cu o expresie concentrată, era prea absorbit de gânduri ca să-i mai dea atenţie prietenului lui. Astfel că, în cele din urmă, Hay fu acela care zise, pe tonul lui cel mai sarcastic:

— Pari teribil de încântat de tine însuţi.

— Ah! zise Daniel, fără să-l asculte.

— Şi nu este de mirare, bineînţeles, continuă farmacistul, muşcându-şi buzele de parcă voia să-şi guste propriul venin. Cu tot oraşul la picioarele tale, înghesuindu-se să fie fotografiaţi la studio de către sfântul de ipsos din Levenford. Nimeni nu vine în farmacia mea după leacuri doar ca să vadă dacă-mi cresc aripi. Nu, nu! Dar cu tine este altceva, bineînţeles. Tu o meriţi!

Fără să ia în seamă ironia, Daniel răspunse încet:

— Oamenii din acest oraş nu sunt chiar atât de răi, farmacistule. Ei simt că s-au comportat necorespunzător, încearcă acum să îndrepte greşeala.

Hay îi aruncă lui Daniel o privire stranie.

— Asta nu o va aduce înapoi pe Gracie.

— Nu, oftă Daniel, întristându-se. Şi totuşi... de curând am avut un sentiment ciudat. Moartea lui Gracie a fost tragică... dar a murit făcând un gest nobil şi pentru asta trebuie să-i mulţumim lui Dumnezeu. Era o fată ciudată, Hay... Era prea pasională şi se lăsa prea uşor influenţată. Şi, în cele din urmă, a fost victima propriilor emoţii. Am iubit-o mai mult decât oricine şi, totuşi, mă întreb adeseori dacă ea ar fi fost capabilă să ducă viaţa pe care i-o pregăteam. Ar fi plecat pentru un motiv sau altul, zdrobind mai mult decât o inimă, în situaţia dată, ea ne-a părăsit lăsându-ne o amintire de care putem fi mândri – la care ne vom gândi cu dragoste.

Farmacistul chibzui în tăcere la acest epitaf.

— Mai ai vreo veste de la Frank Harmon? întrebă el în cele din urmă.

— Nu, răspunse Daniel, clătinând din cap. Este pe undeva în Est. Nu cred că va reveni vreodată la Levenford.

— David Murray o duce bine, zise Hay, parcă hotărât să-l facă să i se destăinuie.

Daniel zâmbi uşor.

— Da, David s-a căsătorit cu Isabel. Va fi un soţ bun... şi un bun tată. Nu este făcut pentru aventură. Dacă ne gândim bine, toate lucrurile s-au rezolvat bine.

Un sunet din camera alăturată îl întrerupse.

În bucătărie – minunea minunilor! – Kate cânta.

— Înţelegi, zise el.

— Da, da, spuse farmacistul morocănos. Căile Domnului sunt de nepătruns, iar noi nu suntem decât nişte proşti. Aşteaptă până creşte băiatul şi vei vedea cum vor deveni lucrurile!

— Nu-mi fac nicio grijă pentru asta, şi nici tu nu-ţi faci, răspunse simplu Daniel. Îl iubeşti la fel de mult ca şi mine.

Ridicându-se de pe scaun, îşi lăsă mâna pe umărul farmacistului.

— Ce rost are să ne certăm, prietene? Este o seară frumoasă şi am cules un buchet de ghiocei timpurii ca să-l duc la cimitir.

Stătu pe gânduri un moment. Ochii lui visători exprimau o blândeţe şi un regret pentru tot ceea ce nu mai exista.

— Dacă ai timp, putem merge amândoi să punem florile pe mormântul lui Gracie.

Luna îşi arunca razele albe peste pini, în timp ce doi prieteni mergeau încet, umăr la umăr, spre locul de odihnă veşnică.

SFÂRŞIT